

รายงานฉบับสมบูรณ์
(ระหว่างเดือนกันยายน 2556 – เดือนมีนาคม 2559)

โครงการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียง
แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2)

คณะผู้วิจัย

1. นายณรงค์	จำตัว	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ทีมวิจัย
3. นายทวี	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย
5. นางสาวกิ่งแก้ว	ชั้นทอง	ทีมวิจัย
6. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	ทีมวิจัย
7. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	ทีมวิจัย
8. นางพัชรี	แป้นเหมือน	ทีมวิจัย
9. นายศिला	รูปหล่อ	ทีมวิจัย
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน	ทีมวิจัย
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

บทที่ 1	ความเป็นมา	หน้า
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามการวิจัย	2
1.3	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4	วิธีการดำเนินการวิจัย	2
1.5	พื้นที่ศึกษาวิจัย	2
1.6	ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย	2
1.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.8	ทีมงานวิจัย	3
1.9	ทีมที่ปรึกษา	3
บทที่ 2	บริบทชุมชนบ้านหนองแก	4
2.1	สภาพบริบท	4
2.2	ลักษณะทางภูมิศาสตร์	4
2.3	ลักษณะทั่วไป	5
2.4	สภาพทางสังคม	5
2.5	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	6
2.6	ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน	6
บทที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงาน	8
3.1	กระบวนการดำเนินงาน	8
3.2	ผลการดำเนินงาน (20 กันยายน 2556 – 19 มีนาคม 2559)	8
บทที่ 4	ผลการวิจัย	15
4.1	สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการน้ำในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	15
4.2	ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	20
4.3	แหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	21
4.4	ปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงและสภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน	23
4.5	ปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	27
4.6	แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	28
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	30
5.1	สรุปผลวิจัย	30
5.2	บทเรียนการวิจัย	31
5.3	ปัญหาการวิจัย	33
5.4	ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต	33

ภาคผนวก

ก. สรุปรายงานการประชุม	34
ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ	129
ค. จดหมายข่าวประชาสัมพันธ์และเผยแพร่โครงการ	131

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองแก ต.โรไหม อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ เป็นอ่างเก็บนํ้าขนาดเล็กในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดย กรมชลประทานได้พิจารณาว่าโครงการและก่อสร้างโครงการอ่างเก็บนํ้าห้วยนาวัลเปรียง เพื่อสนองพระราชดำริ ในปี พ.ศ.2526 ซึ่งประกอบด้วยตัวอ่างเก็บนํ้าและอาคารประกอบ โดยมีขนาดความจุ 450,000 ลูกบาศก์เมตร คลอบคลุมพื้นที่การส่งนํ้า 1,900 ไร่ และในปี พ.ศ.2529 กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างคลองส่งนํ้าเพื่อการเกษตร สายใหญ่ ระยะทาง 3,300 เมตร เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครบรอบ 60 พรรษาและก่อสร้างคูส่งนํ้าในปี 2530 ทำให้อ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง มีความสามารถในการส่งนํ้า ครอบคลุมพื้นที่ 1,900 ไร่ จัดส่งนํ้าให้เกษตรกรจำนวน 60 ราย และคลองสายใหญ่แยกขวา มีความสามารถในการส่งนํ้า 400 ไร่ ยาว 1.6 กิโลเมตร จัดส่งนํ้าให้เกษตรกรจำนวน 40 ราย

การบริหารจัดการอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงนั้น ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้นํ้าบ้านหนองแกในปี พ.ศ. 2531 เพื่อบริหารจัดการนํ้าอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง โดยกลุ่มผู้ใช้นํ้ามีกิจกรรมการดูแลและบำรุงรักษาอ่างปีละ 2 ครั้ง แต่ขาดการบริหารจัดการนํ้าอย่างเป็นระบบ ชาวบ้านจึงเริ่มปลูกพืชที่ใช้นํ้ามาก เช่น ชมพู ผักกอก พริก มะนาว และฝรั่ง เป็นต้น เพราะคิดว่ามีแหล่งนํ้าต้นทุนเพียงพอ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2532 เกิดวิกฤติการขาดแคลนนํ้า นํ้าในอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง ลดลงอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เกิดความขัดแย้งกันในกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรปลูกพืชตามสมัยนิยม ประกอบกับการบริหารจัดการนํ้าของกลุ่มผู้ใช้นํ้ายังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้อ่างเก็บนํ้าผลิตพืชที่ใช้นํ้าสูง และหันมาปลูกสับปะรดซึ่งเป็นพืชที่ต้องการนํ้าน้อยกว่า เป็นจำนวนมาก แต่ด้วยปริมาณพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกๆปี ประกอบกับการจัดสรรนํ้ายังขาดระบบ ไม่มีรอบเวรที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน จนถึงช่วงปลายปี 2553 อ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงได้เข้าร่วมทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ภายใต้ "โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการนํ้าในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 9 จังหวัด (โครงการเติมนํ้าเติมชีวิต)" ซึ่งเป็นโครงการที่กรมชลประทาน ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

จากผลการดำเนินงานวิจัย แนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลโรไหม อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 1) พบว่า ทีมวิจัยได้จัดประชุมทีมงานและสมาชิกผู้ใช้นํ้าอย่างต่อเนื่องเพื่อรับทราบปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการจัดเวทีสัญจรตามบ้านสมาชิก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม จัดเวทีทบทวนสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน สร้างจิตสำนึกเรื่องคุณค่าของนํ้าให้กับคนในชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชนิด ปริมาณ พื้นที่ปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ปริมาณนํ้าฝนและปริมาณการใช้นํ้าประปาจากอ่างเก็บนํ้า เพื่อเปรียบเทียบกับนํ้าต้นทุน การฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมการสวดมนต์เพื่อขอฝน ควบคู่กับการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการนํ้าที่เหมาะสม ส่งผลให้การบริหารจัดการนํ้าของอ่างเก็บนํ้า นาวัลเปรียงมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นสามารถลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนและทำให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการชุมชนในมิติต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ผลจากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 1 ทำให้ชุมชนได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการนํ้าที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ผ่านกระบวนการทำงานวิจัยของชุมชน

ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาทดลองนำกระบวนการและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการนํ้าที่เหมาะสมจากโครงการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลโรไหม อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 1) นำไปสู่การปฏิบัติการ ทีมวิจัยจึงจะนำกระบวนการต่างๆ ที่ได้จากผลการวิจัยมาประยุกต์กับการสืบค้นข้อมูลใหม่ที่มีความสำคัญกับการบริหารจัดการนํ้าในพื้นที่อันประกอบด้วยการเรียนรู้ข้อมูลสถานการณ์นํ้า ปริมาณความต้องการใช้นํ้าในแต่ละปีที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับอาชีพของชุมชน และปริมาณนํ้าต้นทุนที่เก็บกักได้ในอ่างเก็บนํ้าในแต่ละปี การศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เชื่อมโยงกับการจัดการนํ้าในมิติต่างๆ รวมถึงการเก็บข้อมูลปริมาณนํ้าฝน ที่มา ของแหล่งนํ้า เส้นทางไหลของนํ้าเข้าอ่างโดยจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาใช้วิเคราะห์ร่วมกันในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการนํ้าและวางแผนการผลิตของชุมชน รวมถึงชุมชนยังจะเน้นให้ความสำคัญกับปัจจัยและเงื่อนไขของคนที่มีต่อระบบการบริหารจัดการนํ้าแบบมีส่วนร่วม ที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ชุมชนได้ใช้นํ้าจากอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงได้อย่างทั่วถึง เกิดประโยชน์สูงสุดและมีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ

1.2 คำถามการวิจัย

“การบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนควรเป็นอย่างไร”

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน สถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการการใช้น้ำในช่วงหนึ่งปี อาชีพของชุมชนและความสอดคล้องของปริมาณน้ำต้นทุน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (จากระยะที่1) นำไปสู่การปฏิบัติ

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะแรก (เดือนที่ 1-6)

1. จัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการให้ประชาชนผู้ใช้น้ำได้ทราบ
2. เก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำปริมาณน้ำต้นทุนความต้องการน้ำในชุมชน ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
3. เก็บข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ
4. จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำ
5. ศึกษาสภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน
6. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 (เดือนที่ 7-12)

1. คัดเลือกข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบและสร้างความตระหนักในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และถ่ายทอดกระบวนการวิจัย ให้กับประชาชน กลุ่มผู้ใช้น้ำและเยาวชนในชุมชน
3. จัดเวทีกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
4. สรุปผลการดำเนินงาน บทเรียนและประสบการณ์เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

1.5 พื้นที่ศึกษาวิจัย

ชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

1.6 ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

12 เดือน (ระหว่างเดือน 20 กันยายน 2556 – 19 กันยายน 2557)

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ระยะแรก (เดือนที่ 1 – 6)

1. ชุมชนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโครงการ
2. ทีมวิจัยและแกนนำชุมชนได้ทราบถึงสถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการน้ำในชุมชน
3. ทีมวิจัยและแกนนำชุมชนได้ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ในชุมชน
4. ทีมวิจัยได้ข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ
5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทีมวิจัยและชุมชนผ่านการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำและสภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน
7. ชุมชนรับรู้ความก้าวหน้าของการดำเนินการ

ระยะสอง (เดือนที่ 7 – 12)

1. ทีมวิจัยได้ความเป็นมา สถานการณ์น้ำ แหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ ข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างและสภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน
2. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทีมวิจัยและชุมชนผ่านการเรียนรู้ข้อมูล

3. ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลที่ทำการศึกษา
4. ชุมชนรับรู้ความก้าวหน้าของการดำเนินการ
5. ชุมชนได้ร่วมตรวจสอบข้อมูลจากทีมวิจัย
6. ชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้บทเรียนประสบการณ์การและกระบวนการในการบริหารจัดการน้ำ
7. ได้ชุดข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ร่วมกันนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลและกระบวนการวิจัยสู่ชุมชน
8. ได้แนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
9. ชุมชนรับรู้กระบวนการทำวิจัยชุมชนร่วมกัน
10. ได้รายงานผลการดำเนินงาน

1.8 ทีมงานวิจัย

1. นายณรงค์	จ้าว	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ทีมวิจัย
3. นายทวี	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย
5. นางสาวกิ่งแก้ว	ชั้นทอง	ทีมวิจัย
6. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	ทีมวิจัย
7. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	ทีมวิจัย
8. นางพัชรี	แป้นเหมือน	ทีมวิจัย
9. นายศิลา	รูปหล่อ	ทีมวิจัย
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน	ทีมวิจัย
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	ทีมวิจัย

1.9 ทีมที่ปรึกษา

1. นายณัฐพล	ชูชีพ	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการชลประทาน
ประจวบคีรีขันธ์ |
|-------------|-------|--|

บทที่ 2
บริบทชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

2.1 สภาพบริบท

2.1.1 ชุมชนบ้านหนองแก

ชุมชนบ้านหนองแก ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านตั้งแต่ปีพ.ศ.2493 พื้นที่เดิมเป็นป่าไม้ และมีประชากรย้ายถิ่นฐานมาลงป่าจับจองพื้นที่เพื่อทำการเกษตรและอยู่อาศัย ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเพชรบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ปทุมธานี และ กรุงเทพมหานคร มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลักและในปัจจุบันพื้นที่การเกษตรของชุมชนบ้านหนองแกมีน้ำเพื่อการเกษตรอย่างอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำสาธารณะหลายแห่งทั้งอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงมีระบบส่งน้ำแบบคลองเปิด และบ่อน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนบ้านหนองแกมีการปลูกพืชที่หลากหลาย การเดินทางคมนาคมเข้าออกหมู่บ้านเป็นไปอย่างสะดวก จึงทำให้มีการส่งพืชผลทางการเกษตรไปขายได้อย่างต่อเนื่อง ประชากรในชุมชนบ้านหนองแกนับถือศาสนาพุทธ และมีวัดบ้านหนองแกเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน และมีผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นผู้ก่อตั้งชุมชนบ้านหนองแกเป็นผู้นำชุมชนและเป็นที่เคารพนับถือของชาวชุมชนบ้านหนองแกเป็นอย่างดี

ที่ตั้ง

บ้านหนองแก หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสามร้อยยอดไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ บ้านหนองจิก หมู่ที่ 4 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	ติดต่อ บ้านวังน้อย หมู่ที่ 8 ต.สามกระชาย อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อ บ้านวังไทร หมู่ที่ 7 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อ บ้านสิบแปดหุ่น หมู่ที่ 2 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

2.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากอำเภอปราณบุรี ไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,180 ไร่ มีพื้นที่การเกษตร 2,700 ไร่ มีพื้นที่อยู่อาศัยและสาธารณะประโยชน์ 480 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ลึกลงไปเป็นดินเหนียวปนทราย บางพื้นที่เป็นดินปนหิน จึงเหมาะแก่การทำสวนผลไม้และเพาะปลูกพืชไร่ พืชส่วนใหญ่ที่นิยมปลูกในพื้นที่ได้แก่ มะม่วง ขนุน มะพร้าว ส่วนการทำพืชไร่ นิยมปลูกสับปะรด อ้อย วานหางจะเข้ตามลำดับ

2.2.1 สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไปเป็นแบบร้อนชื้น ในช่วงเดือนตุลาคมจะมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยปีละ 1,000-1,200 มิลลิเมตร แยกตามฤดูกาลได้ดังนี้

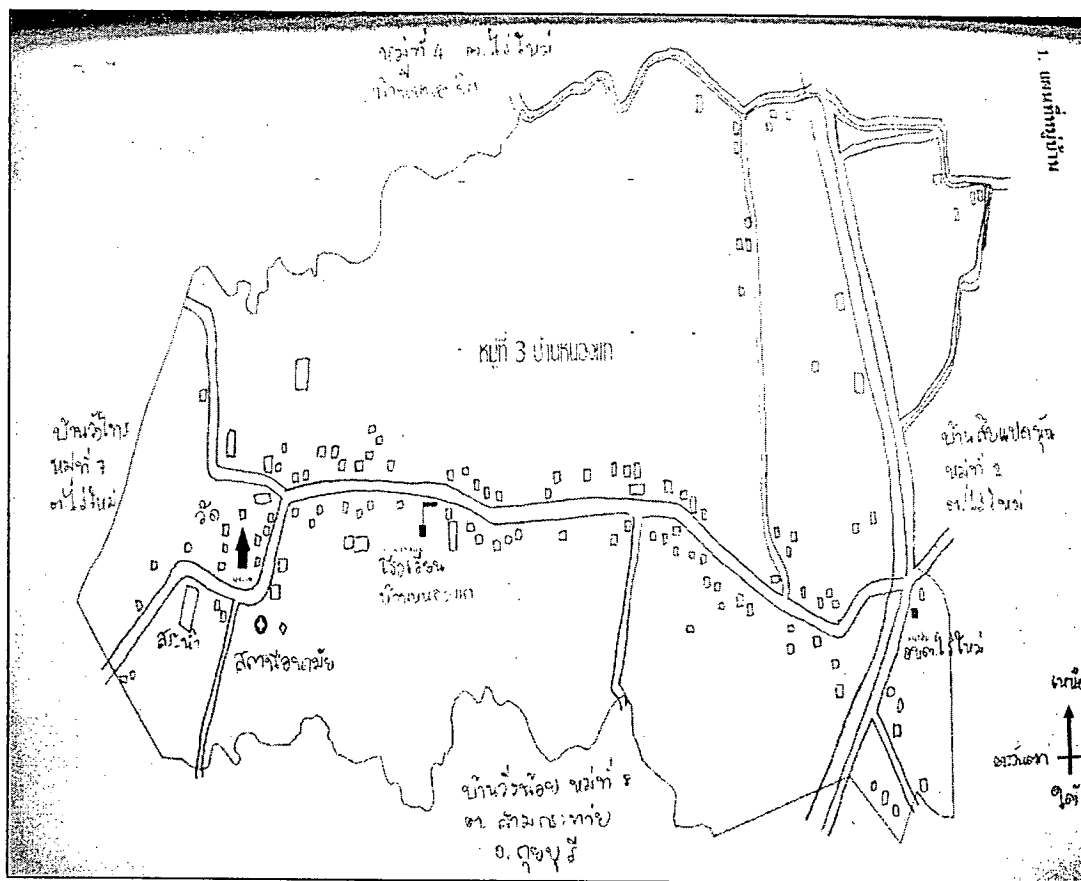
ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมกราคม

2.2.2 แหล่งน้ำ

เนื่องจากที่ตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขา บริเวณเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาสามร้อยยอด ในพื้นที่หมู่บ้านจึงเป็นที่ราบลุ่มน้ำหลากในฤดูฝน ส่วนแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีลำห้วย สองแห่ง มีอ่างเก็บน้ำหนึ่งแห่ง มีบ่อน้ำสาธารณะสามแห่ง และมีคลองส่งน้ำหลายสายผ่านพื้นที่การเกษตร

รูปที่ 1 แสดงชุมชนบ้านหนองแกและเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง

2.3 ลักษณะทั่วไป

ข้อมูลประชากร

มีประชากรทั้งหมด 287 หลังคาเรือน เป็นชาย จำนวน 588 คน หญิง จำนวน 572 คน

2.4 สภาพทางสังคม

เนื่องจากยังคงมีวิถีชุมชนเกษตรกรรม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจึงมีลักษณะแบบเครือญาติ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโสและผู้นำในชุมชนมีความช่วยเหลือเกื้อกูล รักใคร่สามัคคีปรองดองและความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนจะมีค่อนข้างสูง การสื่อสารโดยทั่วไปใช้ภาษาไทยภาคกลาง ชนบธรรมเนียมประเพณียังคงมีการอนุรักษ์และสืบทอดปฏิบัติเป็นประจำทุกปีที่สำคัญเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ งานบุญประเพณีสงกรานต์ งานบุญประจำปีกลางบ้าน งานประเพณีขึ้นปีใหม่ งานบุญประเพณีวันสำคัญทางศาสนา และมีวัดบ้านหนองแกเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการจัดงานบุญประเพณี มีการแสดงและการละเล่นกีฬาพื้นเมืองที่สำคัญได้แก่ การแข่งขันวัวลาน การรำวงย้อนยุค และการแสดงกลองยาว

2.4.1 การศึกษา

ในปี พ.ศ. 2508 มีการสร้างโรงเรียนขึ้น 1 แห่ง ชื่อ โรงเรียนบ้านหนองแกและได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด ที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ภายในโรงเรียน ซึ่งดูแลโดยเทศบาลตำบลไผ่ไหม ในปี 2554 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.4.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพหลัก ด้านการเกษตรกรรม ทำไร่-ทำสวน อาชีพรองได้แก่ การรับจ้างทั่วไป ชุมชนมีรายได้หลักจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร อัตราค่าจ้างแรงงานในชุมชน วันละ 300 บาท ผลผลิตขั้น ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตด้านการเกษตรที่สร้างรายได้หลักแก่ชุมชน ได้แก่ สับปะรด มะพร้าว สินค้ารองเป็นไม้ผล ได้แก่ ก้อย ชนุน มะม่วง นอกจากนี้ยังมีผลผลิตทางการประมงจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงที่สร้างรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

2.4.3 ด้านสาธารณสุข

ชุมชนบ้านหนองแก ปีพ.ศ. 2519 มีสถานอนามัย 1 แห่งและได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองแก เมื่อปี พ.ศ. 2554 โรงพยาบาลประจำอำเภอที่อยู่ห่างจากหมู่บ้าน 8 กิโลเมตร

2.4.4 การประกอบอาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์

2.4.5 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

มีวัด 1 วัด คือ วัดบ้านหนองแก

2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. นายเพิ่ม จันทร์บำรุง มีความชำนาญในด้านการถักสานเครื่องมือจับปลา (แห)
2. นายบุญล้อม ข่ายอด มีความชำนาญในด้านการถักสานเครื่องมือจับปลา (ถักอวน) และเครื่องมือดักนก (สานเพี้ยด)
3. นายสำรวย ชันทอง มีความชำนาญในด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น (ศาสนพิธี)
4. นายจำนง คูประสิทธิ์ มีความชำนาญในด้านหมอสุนไพรงกลางบ้าน (สมุนไพรแผนโบราณ)
5. นางแฉล้ม ชื่นใจ มีความชำนาญในด้านทำพานบายศรีสู่ขวัญ (จากใบตองสด)
6. นายสังเวจ จำเริญ มีความชำนาญในด้านการเผาด่านแบบเตาอบ (น้ำส้มควันไม้)
7. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล มีความชำนาญในด้านการเกษตรแบบผสมผสาน
8. นายทวี ปัญญาหาญ มีความชำนาญในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน

2.6 ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน

- พ.ศ. 2493 เริ่มมีชาวบ้านอพยพมาจากจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร โดยเดินทางมาทางรถไฟ แล้วเดินเท้าต่อเข้ามาในพื้นที่เพื่อจับจองที่ดินทำกิน ระยะเริ่มแรกย้ายมาทั้งหมด 12 ครัวเรือน ลักษณะพื้นที่ในอดีตเป็นป่าดงดิบมีสัตว์ป่านานาชนิด ชาวบ้านจึงโค่นต้นไม้และเอาไปเผาด่านนำไปแลกกับอาหาร ส่วนพื้นที่ที่โค่นต้นไม้แล้วก็จะใช้เป็น ที่ดินทำไร่ ปลูก ถั่วเหลือง ละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่า การใช้น้ำอาศัย น้ำฝนเพื่อทำการเกษตร สมัยนั้นฝนจะตกชุกในเดือน มกราคมถึงมิถุนายนเฉลี่ยแล้วตกเดือนละ 2 ครั้งและฝนจะตกมากในเดือน กรกฎาคม แต่ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีน้ำจะท่วม ส่วนแหล่ง น้ำที่ใช้อุปโภค อยู่ไกลจากที่พักอาศัย 6-7 กิโลเมตร ชาวบ้านต้องใช้ขี้น้ำด้วยจักรยาน เพื่อนำมาใช้ที่บ้าน
- พ.ศ. 2496 เริ่มมีชาวบ้านอพยพกันมาอยู่มากขึ้น มีการก่อตั้งหมู่บ้านชื่อว่า บ้านหนองสะแก เนื่องจากมี นายพรานชื่อ พร้อม เป็นคนบ้านนาวัลเปรียงมาพบหนองน้ำเล็กๆ อยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นแหล่ง น้ำกินน้ำใช้มีสัตว์ป่ามาดื่มน้ำกันมากมายและมีต้นสะแกขึ้นอยู่มากมายบริเวณโดยรอบ ป่าอัด (ไม่ทราบชื่อจริง) มาจับจองที่ดินกับลุงกวย (นายสำรวย ชันทอง) มีความเห็นว่าน่าจะอนุรักษ์ แหล่งน้ำนี้ไว้ จึงเรียกว่า “บ้านหนองสะแก” และได้เพี้ยนไปตามสำเนียงชาวบ้านกลายเป็น “บ้านหนองแก” ในปัจจุบัน มีการสร้างศาลาไม้สำหรับทำบุญ เนื่องจากวัดอยู่ไกล ปัจจุบันศาลา ทำบุญนั้นกลายเป็นศาลประจำหมู่บ้านเป็นที่เคารพของชาวบ้านหนองแก นอกจากนี้ยังมีหนอง ตะลุ่มนก ที่เป็นแหล่งน้ำของหมู่บ้านหนองแก ปัจจุบันอยู่บริเวณหน้าบ้านยายเนียง การสมสัน ซึ่งบ่อน้ำบางส่วนกลายเป็นถนนไปข้างแล้ว แหล่งน้ำอีกแหล่งหนึ่งชื่อว่าหนองกระทุ่ม ซึ่งมีต้น กระทุ่มขึ้นอยู่รอบๆ หนองน้ำนั้นจึงเรียกว่า “หนองกระทุ่ม” ปัจจุบันอยู่หน้าบ้านลุงบุญศรี จันวิสัย ชุมชนบ้านหนองแกมีกำนันคนแรกชื่อ นายรุม แสงเงิน และมีผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายสนธิ แยมสมุทร
- พ.ศ. 2500 มีการนำพันธ์สับปะรดจากอำเภอปราณบุรีเข้ามาปลูกในหมู่บ้านเป็นครั้งแรก เริ่มมีการถางป่า มากขึ้นเนื่องจากมีชาวบ้านย้ายมาอยู่มากขึ้น ยังมีการปลูก ถั่วเหลือง ละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำ เมืองจีน และน้อยหน่า อยู่แต่บางบ้านปลูกสับปะรดแต่ไม่มาก และยังคงอาศัยน้ำฝนเพื่อทำ การเกษตร
- พ.ศ. 2505 มีการสร้างโรงเรียนขึ้น ชื่อ โรงเรียนบ้านหนองแก มีครูคนแรกชื่อ นายสงวน มาสอนหนังสือโดย ขี่จักรยานมาตามทางเกวียน ปัจจุบันโรงเรียนได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด

- พ.ศ.2507 - 2508 มีการปลูกสับปะรดมากขึ้นกว่าเก่าและยังคงปลูก ละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และบางบ้านปลูกสับปะรดแต่ไม่มาก และยังคงอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร แต่มีคอมมิวนิสต์เข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน และมีชาวบ้านเพิ่มขึ้นประมาณ 100 ครอบครัวแล้ว เพราะการเดินทางอพยพจากจังหวัดอื่นเข้ามาง่ายขึ้นเนื่องจากมีรถโดยสารประจำทางแล้ว
- พ.ศ.2511 มีการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังทำให้คอมมิวนิสต์หมดไป แต่ผลพลอยได้ที่น่าความเจริญเข้ามาในหมู่บ้านคือได้มีการตัดถนน รพช.เป็นถนนลูกรังเข้าหมู่บ้าน ทำให้พ่อค้า แม่ค้า เข้ามารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรง่ายขึ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงมาปลูกสับปะรดเพิ่มมากขึ้น มีการสร้างสำนักสงฆ์ชื่อว่า “กุลมาศ ราษฎร์บำรุง” เป็นชื่อของนายอำเภอในสมัยนั้น
- พ.ศ.2512 เนื่องจากมีชาวบ้านย้ายมาอยู่จำนวนเพิ่มขึ้นทำให้แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่พอใช้ชาวบ้านจึงลงแรงกันขุดสระหนองสะแก และหนองกระทุ่มให้กว้างขึ้น ต่อมาทางหน่วยงาน รพช.ได้เข้ามาขุดสระบริเวณบ้านนายดุษฎี ชื่นใจ และสร้างบันไดลงสระหนองกระทุ่มเพื่อให้ชาวบ้านลงไปตักน้ำได้สะดวก
- พ.ศ.2513 เปลี่ยนชื่อสำนักสงฆ์ “กุลมาศ ราษฎร์บำรุง” มาเป็น “วัดบ้านหนองแก”
- พ.ศ.2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทานให้พิจารณาจัดหาเงินเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ในเขตอำเภอ กุยบุรี (ปัจจุบันพื้นที่นี้อยู่ในเขตการปกครองของ อ.สามร้อยยอด) จ.ประจวบคีรีขันธ์ และในช่วงปี พ.ศ.2520 ฝนเริ่มตกน้อยลง
- พ.ศ.2523 เริ่มมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้านในเดือนกันยายน และในปี พ.ศ.2525 การปลูกละหุ่ง นุ่น ข้าวโพด ถั่วดำเมืองจีน และน้อยหน่าเริ่มหมดไป มีการปลูกสับปะรดแทน
- พ.ศ.2526 มีการวางโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงและแล้วเสร็จในปีเดียวกัน เป็นเขื่อนดินสูง 11 เมตรยาว 292 เมตร ความจุอ่าง 0.35 ล้าน ลบ.ม. แต่ยังไม่ได้สร้างระบบส่งน้ำ เกษตรกรต้องนำรถมาบรรทุกน้ำที่อ่างเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรเอง และในปี พ.ศ.2529 ได้มีการเสริมสันเขื่อนขึ้นอีก 1 เมตร รวมแล้วสันเขื่อนสูง 12 เมตร ความจุอ่างเพิ่มขึ้นเป็น 0.45 ล้าน ลบ.ม. และสร้างศาลาเอนกประสงค์บริเวณสันเขื่อน สร้างป้ายโครงการใหม่ตามมาตรฐานกรมชลประทาน สร้างคลองส่งน้ำ ฝั่งซ้ายยาว 3.30 เมตร และฝั่งขวายาว 1.40 เมตร
- พ.ศ.2530 มีการก่อสร้างระบบส่งน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ 1, 900 ไร่ สร้าง คูส่งน้ำาดาคอนกรีต 24 สาย ยาว 10.038 กม. ทำให้เกษตรกร ปลูกพืชได้หลากหลายขึ้นดังนี้ เช่น พริก ผักแว่น มะม่วง ขนุน มะนาว เป็นต้น จนกระทั่งปี พ.ศ.2532 เกิดวิกฤตน้ำในอ่างลดลงอย่างมาก เนื่องจากความหลากหลายของพืชที่ปลูก และไม่มีมีการบริหารจัดการ ต่อมาในปี พ.ศ.2533 มีปริมาณฝนตกมาก ทำให้น้ำเต็มอ่างเก็บน้ำ แต่ด้วยประสบการณ์น้ำแล้งทำให้เลิกการปลูกผัก พริก และมะนาว
- พ.ศ.2538 มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่ขึ้น
- พ.ศ. 2542 การเติบโตของชุมชนชะลอตัวจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ การส่งออกสินค้าลดลงราคาผลผลิตตกต่ำมากที่สุดชาวบ้านจึงปล่อยให้ผลผลิตเน่าเสียอยู่ในไร่ ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจโดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น
- พ.ศ. 2553 กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงได้รับการพัฒนาเป็น “กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียง” จากสำนักงานชลประทานจังหวัด มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งตามโครงสร้างการบริหารอย่างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ นายทะเบียน เภรณฤฎิ คณะกรรมการจัดสรรน้ำ คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบและที่ปรึกษา รวมคณะกรรมการจำนวน 25 คน มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 171 คน
- พ.ศ. 2556 มีภัยฝนตกหนักในช่วงเดือนตุลาคม 2556 ทำให้น้ำล้นเหนือสปริงเวย์ 40 เซนติเมตร

บทที่ 3
ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2) ในรายงานฉบับสมบูรณ์มีกิจกรรมต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. เวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ
2. เก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำปริมาณน้ำต้นทุนความต้องการน้ำในชุมชน ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
3. เก็บข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ
4. จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำ
5. เก็บข้อมูลและศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน
6. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
7. จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบและสร้างความตระหนักในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง
8. จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และถ่ายทอดกระบวนการ วิจัยให้กับประชาชน กลุ่มผู้ใช้น้ำและเยาวชนในชุมชน
9. จัดเวทีกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง
10. สรุปผลการดำเนินงาน สรุปบทเรียนและประสบการณ์เพื่อนำกระบวนการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงที่เหมาะสมไปสู่การปฏิบัติ

3.2 ผลการดำเนินงาน (20 กันยายน 2556 ถึง 19 มีนาคม 2559)

รายละเอียดดังในตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2) ช่วงวันที่ 20 กันยายน 2556 – 19 มีนาคม 2559

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2)
(20 กันยายน 2556 ถึง 19 มีนาคม 2559)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ	1. เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและความเป็นมาของโครงการ 2. เพื่อสร้างความร่วมมือในชุมชน	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	- จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน (แบ่งเป็น 4 โซน)	1. ชุมชนมีความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ของการทำงาน 2. ได้ความร่วมมือของคนในชุมชน	เวทีสร้างความเข้าใจ 5 ครั้ง ● 20 ก.ย.56 ● 9 ต.ค.56 ● 18 ต.ค.56 ● 24 ต.ค.56 ● 11 มี.ค.57 เวทีประชุมทีมวิจัย 4 ครั้ง ● 3 มี.ค.57 ● 9 ก.ค. 58 ● 13 ก.ค. 58 ● 8 ก.ย. 58	- เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและคนในชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและดำเนินงานโครงการ มากขึ้น เกิดความเห็นอกเห็นใจและสานเป็นเครือข่ายการดำเนินงาน - ชุมชนและทีมวิจัยทราบถึงปัญหาในชุมชนและปัญหาการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน และเข้าใจคำว่างานวิจัยเพิ่มขึ้น - ทีมวิจัยเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการสร้างความเข้าใจ เรียนรู้เทคนิคต่างๆ ในการทำเวที การทำงานเป็นทีม และการมองถึงประโยชน์ร่วมกัน การวางแผนงานร่วมกันก่อนการดำเนินงาน และการสรุปบทเรียนภายหลังการดำเนินงานต่างๆ	- การสร้างความเข้าใจก่อนการทำงาน ช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสัมพันธ์และนำสู่การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การลงมือทำกิจกรรม และสรุปบทเรียนที่เกิดขึ้นหลังทำกิจกรรม เพื่อนำไปปรับใช้กับการทำงานครั้งต่อไป

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
2. เก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการน้ำใน ชุมชน ชนิดพืชที่ปลูก และการเลี้ยงสัตว์	1. เพื่อให้ทราบถึง ปริมาณน้ำต้นทุน รายชื่อสมาชิกผู้ใช้น้ำ อาชีพ พื้นที่เพาะปลูก ประเภทของพืชที่ปลูก และฤดูกาลเพาะปลูก ประเภทและจำนวนสัตว์ ที่เลี้ยง ระบบการใช้น้ำ ของสมาชิกและตำแหน่ง ที่อยู่ของสมาชิก	กลุ่มผู้ใช้น้ำจาก อ่างเก็บน้ำ นาวัลเปรียง	1. ใช้กระบวนการเก็บ ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม - ใช้ปฏิทินการผลิต - ใช้แบบสอบถาม 2. จัดเวทีประชุมพูดคุย กลุ่มย่อย	1. ได้ทราบถึง สถานการณ์น้ำปริมาณ น้ำต้นทุนและความ ต้องการใช้น้ำในชุมชน รายชื่อสมาชิกผู้ใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ประเภทของพืชที่ปลูก และฤดูกาลเพาะปลูก ประเภทและจำนวน สัตว์ที่เลี้ยง ระบบการ ใช้น้ำของสมาชิกและ ตำแหน่งที่อยู่ของ สมาชิก	จัดเวที 5 ครั้ง • 1 พ.ย.56 • 21 ม.ค.57 • 12 มี.ค.57 • 5 ก.ค. 58 • 11 ก.ค. 58	- ชาวบ้านทราบข้อมูลปริมาณน้ำ ต้นทุนน้ำผ่านการเก็บรวบรวม ข้อมูลการใช้น้ำตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน - ลดความขัดแย้งของแต่ละกลุ่ม ผู้ใช้น้ำลดลง เนื่องจากรับทราบ ข้อมูลร่วมกันในระดับหนึ่ง ซึ่ง จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ในระยะต่อไป - ชาวบ้านทราบข้อมูลเชิง ปริมาณการเพาะปลูกแต่ละชนิด ในพื้นที่	- การเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน จะช่วยสร้างความเข้าใจ และลดความขัดแย้งในพื้นที่ ได้

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลคร่าวๆ	บทเรียนที่ได้
3. เก็บข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ	1. เพื่อให้ทราบถึงเส้นทางน้ำ บริเวณต้นน้ำที่ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำ รวมถึงสิ่งกีดขวางต่างๆ 2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำกับชุมชนใกล้เคียง	ทีมวิจัย	1. จัดทำเวทีประชุมกลุ่มย่อย 2. จัดทำแผนที่เส้นทางเดินน้ำ	1. ได้ข้อมูลเส้นทางน้ำ บริเวณต้นน้ำที่ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำรวมถึงสิ่งกีดขวางต่างๆ 2. ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถแลกเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน	จัดเวที 4 ครั้ง ● 17 เม.ย.57 ● 4 ก.ค. 58 ● 5 ก.ค. 58 ● 11 ก.ค. 58	- ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเดินสำรวจพื้นที่ และพูดคุยกันเพิ่มขึ้น ทำให้ทราบสภาพพื้นที่รอบอ่างเก็บน้ำ และเส้นทางไหลของน้ำเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่เหนืออ่างที่อยู่ระหว่างดำเนินการในระยะที่ 2 จนสามารถร่วมกันทำแผนที่รอบอ่างเก็บน้ำน่าวัดเปรียง	- การพูดคุยจะช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลทั้งสภาพพื้นที่รอบอ่าง เส้นทางน้ำไหล และปริมาณก่อนไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำ
4. จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำ	1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำฝน โดยรอบอ่างเก็บน้ำน่าวัดเปรียง 2. เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนในพื้นที่	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน่าวัดเปรียง	1. จัดประชุมเพื่อกำหนดจุดที่เหมาะสมในการติดตั้งกระบอกตรวจวัดปริมาณน้ำฝน 2. จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝน 3. วางแผนสร้างการมีส่วนร่วมในการบันทึกปริมาณน้ำฝน	1. ได้ข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำน่าวัดเปรียง 2. ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลปริมาณน้ำฝนร่วมกัน	วันที่ 5 ก.ค. 58	- ทราบปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำน่าวัดเปรียง ทำให้สามารถวางแผนการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลปริมาณน้ำฝนร่วมกัน รวมทั้งนำไปสู่การตัดสินใจปลูกพืชที่สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่	- ข้อมูลที่ผ่านการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และสรุป สามารถนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหา ช่วยลดความขัดแย้งได้

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
5. เก็บข้อมูลและศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน	1. เพื่อเก็บข้อมูลสภาพดิน การใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน 2. เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการเก็บข้อมูลสภาพดิน การใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	1. จัดทำเวทีประชุมทีมเก็บข้อมูลและศึกษาสภาพดิน 2. จัดเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือเบื้องต้น 3. จัดเวทีประชุมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน	1. ได้ข้อมูลกายภาพของดิน สภาพดิน 2. ได้ข้อมูลการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ในเขตชลประทาน 3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน	วันที่ 17 เม.ย 57 วันที่ 5 ก.ค. 58 วันที่ 11 ก.ค. 58	- พาน้องๆ เยาวชน และชาวบ้านเข้าร่วมเดินสำรวจเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำแผนที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง - ทำให้ทราบข้อมูลสภาพพื้นที่ แหล่งน้ำ และการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด - ทุกคนรับรู้สภาพพื้นที่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	- การลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้สร้างการเรียนรู้ได้ดี และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลในการพูดคุยสร้างความเข้าใจและสามารถสรุปวิเคราะห์ข้อมูลได้
6. ส ร ร ป และวิเคราะห์ข้อมูล	1. เพื่อจัดทำหมวดหมู่และสรุปข้อมูลจากการจัดเวทีและจากการเก็บข้อมูล 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา	ทีมวิจัย	1. ประชุมจัดทำหมวดหมู่ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม 2. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา	1. ได้จัดทำหมวดหมู่และสรุปข้อมูลจากการศึกษา 2. ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	จัดเวที 2 ครั้ง • 15 เม.ย.57 • 18 เม.ย.57 • 4 ก.ค. 58 • 5 ก.ค. 58	- ชุมชนทราบปริมาณน้ำต้นทุน น้ำในอ่าง วิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้น้ำ	- การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำช่วยให้ชาวบ้านสามารถตัดสินใจปลูกพืชแต่ละชนิดได้อย่างเหมาะสม และลดความขัดแย้งเรื่องการใช้น้ำร่วมกันได้

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
7. จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบและสร้างความตระหนักในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํานาวัลเปรียง	1. เพื่อสรุปและคืนข้อมูลให้กับชุมชน 2. เพื่อให้ชุมชนได้รับรู้และตรวจทานข้อมูลร่วมกัน 3. เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ๓	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บนํานาวัลเปรียง	1. จัดเวทีสรุปและคืนข้อมูลการดำเนินงานและตรวจทานข้อมูล	1. ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลจากการศึกษา 2. ชุมชนได้ร่วมกันตรวจทานข้อมูล 3. ชุมชนมีความตระหนักถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บนํานาวัลเปรียง	วันที่ 14 เม.ย.57 วันที่ 11 ก.ค.58	- ชุมชนได้เรียนรู้ข้อมูลทั้งเส้นทางน้ำ ปริมาณน้ำต้นทุนและปริมาณน้ำฝน ชนิดและพื้นที่ในการเพาะปลูก สภาพดินและน้ำ รวมทั้งปริมาณการใช้น้ำในแต่ละสาย และการจัดการน้ำร่วมกันของกลุ่มผู้ใช้น้ำ - ชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ตระหนักถึงเรื่องปัญหาสถานการณ์น้ำขาดแคลนและการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	- การจัดทำข้อมูล สรุปวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่องร่วมกัน ช่วยให้สามารถคลี่คลายปัญหาการใช้ได้ และช่วยบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ - การคืนข้อมูลช่วยให้ผู้เข้าร่วมจากทุกภาคส่วนได้ตรวจทานข้อมูลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด
8. จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานและถ่ายทอดกระบวนการ วิจัยให้กับประชาชนกลุ่มผู้ใช้น้ำและเยาวชนในชุมชน	1. เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และผลการดำเนินงานของโครงการสู่ชุมชนและหน่วยงาน	ชุมชนในพื้นที่บ้านหนองแก และชุมชนที่ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ๓ ในพื้นที่ใกล้เคียง	1. จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ 2. นำ เอกสารประชาสัมพันธ์ไปแจกในชุมชนเป้าหมาย	1. ชุมชนได้รับรู้ถึงผลการดำเนินงาน 2. ชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียงเกิดความตระหนักถึงการบริหารจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่ของตน	วันที่ 17 เม.ย.57 วันที่ 13 ก.ค.58 วันที่ 16 ก.ค.58 วันที่ 18 ก.ค.58	- มีการพาเยาวชนลงสำรวจพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ ช่วยสร้างการเรียนรู้สภาพพื้นที่ และคุณภาพของแหล่งน้ำ พร้อมทั้งปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกเรื่องคุณค่าของน้ำ - จัดทำจดหมายข่าวการจัดการน้ำอ่างเก็บนํานาวัลเปรียง เพื่อเผยแพร่ผลการทำโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง	- การสื่อสารข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การจัดเวทีทำกิจกรรมต่างๆ การเดินสำรวจพื้นที่ การจัดทำแผนที่เดินดิน การจัดทำจดหมายข่าว และการจัดการกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างการรับรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเด็กและเยาวชน และช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
9. จัดเวทีกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	1. เพื่อกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง 2. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ	กลุ่มผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	1. จัดเวทีประชุมกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 คน	1. ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง 2. ชุมชนมีความตระหนักถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	วันที่ 10 ก.ย.58 วันที่ 5 มี.ค. 59 วันที่ 16 มี.ค.59 วันที่ 21 มี.ค. 59	- ทราบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำ โดยให้ชุมชนจัดการตนเอง ก่อนที่จะนำไปใช้ - เกิดความตระหนักในการใช้น้ำอย่างประหยัด มีการจัดรอบเวรการใช้น้ำ การเก็บค่าบริการการใช้น้ำ และปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย	- หัวใจสำคัญของการทำงานอย่างมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วม ความเสียสละ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง
10. สรุปผลการดำเนินงาน สรุปบทเรียน และประสบการณ์เพื่อนำกระบวนการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมไปสู่การปฏิบัติ	1. เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และให้ทุกคนได้ทราบร่วมกัน 2. สรุปแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง	ทีมวิจัย	1. ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน 2. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน	1. ได้รับทราบผลการดำเนินงาน 2. ได้รายงานผลการดำเนินงาน	วันที่ 18 เม.ย.57 วันที่ 5 มี.ค.59 วันที่ 16 มี.ค.59 วันที่ 21 มี.ค. 59 วันที่ 5 เม.ย. 59	- ทราบข้อมูลปริมาณน้ำในอ่าง ปัจจัย ความสอดคล้องของต้นทุนน้ำกับความต้องการใช้ในการเกษตรเงื่อนไขในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมในช่วงที่ผ่านมา – ปัจจุบัน และผู้ที่เกี่ยวข้อง - ทราบหัวใจของการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงอย่างมีส่วนร่วม	- การดำเนินงานวิจัยในชุมชนจำเป็นต้องมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง - การนำข้อมูลมาตัดสินใจแก้ไข ปัญหา ช่วยให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์และมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เกิดการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน

บทที่ 4
ผลการวิจัย

4.1 สถานการณ์น้ำ ปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการน้ำในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียง

4.1.1 สถานการณ์น้ำในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียง

สถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปีและช่วงปี

ปี พ.ศ.2493 – 2510 มีฝนตกชุกตลอดปีไม่เว้นแม้แต่ฤดูร้อน การเกษตรจึงอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อเก็บกักน้ำ น้ำที่นำมาใช้ในครัวเรือนได้มาจากแหล่งน้ำที่ไหลออกไป ประมาณ 5 - 6 กิโลเมตร พืชที่ปลูกอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวได้แก่ มัน ฝรั่ง ถั่วดำ ข้าวโพด น้อยหน่า และมีการตัดไม้เพื่อเผาถ่านมากขึ้น ในปี พ.ศ.2500 มีการนำพันธุ์ สับปะรดมาจาก อ.ปรางบุรี เพื่อมาปลูกในหมู่บ้าน

ปี พ.ศ.2511 – 2525 ฝนเริ่มตกน้อยลง ชาวบ้านเริ่มมีการนำสับปะรดมาปลูกในหมู่บ้านมากขึ้นเนื่องจากเริ่มตัดถนนเข้าหมู่บ้านแล้ว แต่ยังคงปลูกมัน ฝรั่ง และถั่วเหลืองอยู่และยังอาศัยน้ำฝน และน้ำจากลำห้วยตาปิ่นเพื่อทำการเกษตร และเนื่องจากมีชาวบ้านอพยพมาอยู่มากขึ้นรวมแล้วประมาณ 100 ครัวเรือนทำให้เกิดปัญหา ขาดแคลนน้ำชาวบ้านจึงร่วมมือร่วมใจกันขุดบ่อน้ำบริเวณหนองสะแกเพื่อเก็บกักน้ำฝน และใช้ในหมู่บ้าน ต่อมาในปี 2512 หน่วยงาน รพช. ได้เข้ามาขุดสระน้ำสาธารณะให้เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่แห่งที่สอง และมีพระราชดำริให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงใน พ.ศ.2518 และกรมชลประทานเข้ามาเริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ.2526 ขนาดความจุ 0.45 ล้าน ลบ.ม. แต่ยังไม่มีการส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร

ปี พ.ศ.2526 – 2530 เมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จ แต่ยังไม่มีการส่งน้ำ ผู้ที่ต้องการน้ำไปทำการเกษตรจึงต้องเอารถมาบรรทุกน้ำจากอ่างเก็บน้ำเท่านั้น แต่มีการเปิดน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงลำห้วยนาวัลเปียง ฉะนั้นแปลงเกษตรที่อยู่ข้างๆ ลำห้วยเท่านั้นที่จะได้น้ำเพื่อทำการเกษตร แต่ด้วยชุมชนมีการปลูกสับปะรดมากขึ้นความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งจึงมีมากขึ้น

ปี พ.ศ.2531 – 2551 มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน มีกฎระเบียบการใช้น้ำ การประชุมกลุ่มอย่างเป็นทางการ ปลัดอำเภอ พัฒนาชุมชน สารวัตรจากสถานีตำรวจเข้าร่วมประชุมด้วยในแต่ละครั้ง มีการบำรุงรักษาคulongส่งน้ำอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีระบบส่งน้ำสมบูรณ์แล้ว ประชาชนเริ่มปลูกพืชที่หลากหลายขึ้น มีการปลูกผัก ฝรั่ง มะนาว ฝรั่ง และทางชลประทานเข้ามาส่งเสริมให้ปลูกทานตะวัน ความต้องการใช้น้ำจึงมีมากขึ้นตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2532 ชุมชนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนเกิดการทะเลาะเบาะแว้งไม่ทำตามกฎระเบียบในการส่งน้ำที่ตั้งไว้ ประกอบกับตำแหน่งประธานกลุ่มผูกติดกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ.2536 ผู้ใหญ่บ้านคนใหม่มารับช่วงต่อในด้านการบริหารจัดการน้ำแต่กลับไม่ได้รับความเอาใจใส่ จึงทำให้การบริหารจัดการกลุ่มล้มเหลว ขาดการบำรุงรักษาคulongส่งน้ำคulongส่งน้ำอุดตันการส่งน้ำเข้าแปลงเกษตรจึงมีปัญหา และหลังจากที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงเปลี่ยนมาปลูกสับปะรดที่ใช้น้ำน้อยลง มีการสร้างระบบประปาบาดาลส่งน้ำเพื่อใช้ในครัวเรือนในหมู่ที่ 3 และประปาของกรมอนามัยในหมู่ที่ 8 ต.สามกระหาย อ.กุยบุรี

ปี พ.ศ.2552 - 2554 เป็นพื้นที่นำร่องในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ บริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2552 ร่วมกันจัดตั้งกฎระเบียบในการส่งน้ำขึ้นอีกครั้ง แต่เนื่องจากชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยทำให้ชาวบ้านแข่งขันกันทำมาหากินมากขึ้นความเป็นจิตสาธารณะเริ่มลดลงเรื่อยๆ ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออาคารชลประทาน ทำให้เกิดการขาดเสียหาย วัชพืชปกคลุมคulongส่งน้ำ มีผลต่อการใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร จึงนำกระบวนการวิจัยท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปรับทัศนคติของคนในชุมชน

ในปี พ.ศ.2555 – ปัจจุบัน ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้สูงสุด คือ 420,000 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 100 ของความจุทั้งหมดของอ่างเก็บน้ำ และน้ำล้นเหนือสปริงเวย์ 40 เซนติเมตร เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2556 การใช้น้ำในปี 2556 เริ่มต้น เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2556 ทางคณะกรรมการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานได้จัดประชุมกลุ่มบริหารฯ และที่ประชุมได้มีมติให้มีการเปิดน้ำลงคulongส่งน้ำ โดยแบ่งรอบเวรตามกลุ่มผู้ใช้น้ำ 3 กลุ่ม คือ สายตรง สายซ้าย และสายขวา โดยแต่ละสายมีบ่อพักน้ำสายละ 4 บ่อ ซึ่งจะปล่อยน้ำลงบ่อครั้งละ 2 วัน เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในแต่ละสายคulong (การปล่อยน้ำลงบ่อจะปล่อย

ตามความจำเป็น หรือความต้องการที่สมาชิกร้องขอ) โดยภาพรวมอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง สามารถกักเก็บน้ำได้เต็ม ความจุตลอดทุกปี และปริมาณน้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงจะลดลงจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้ในช่วงเดือนสิงหาคม แต่เนื่องจากชาวบ้านมีการขุดสระน้ำไว้ในไร่เพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ จึงทำให้ชาวบ้านมีน้ำทำการเกษตรในช่วงที่อ่างเก็บน้ำไม่สามารถส่งน้ำได้ เหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้น้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำมีปริมาณน้อยลง มาจากสภาพอากาศที่มีความแปรปรวนสูง จึงเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนานและบริเวณเหนือเขื่อนมีปริมาณฝนลดลง กระทั่งในปี พ.ศ. 2556 ที่มีปริมาณฝนเพิ่มมากขึ้น

ในปี พ.ศ.2557 - 2558 จากการลงสำรวจทำให้พบว่าปริมาณน้ำในแต่ละบ่อและแต่ละฝ่ายมีประมาณ 20 - 30 % ทำให้น้ำไม่สามารถไหลลงมายังจุดอื่นได้นอกจากการซึมของน้ำ ประกอบกับปริมาณฝนตกที่ลดลง ทำให้ชาวบ้านมีการขุดบ่อ / สระสำรองไว้จากเดิมปี พ.ศ.2557 จำนวน 47 บ่อ เพิ่มขึ้นเป็น 61 บ่อ ในปี พ.ศ.2558 เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำสำรอง มีการขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง และมีการปลูกพืชที่ใช้น้ำเพิ่มขึ้น

4.1.2 ปริมาณน้ำต้นทุนในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

ในปี พ.ศ. 2556 มีปริมาณน้ำฝน 817 มิลลิเมตร ทำให้อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงสามารถเก็บกักน้ำได้สูงสุด คือ 420,000 ลูกบาศก์เมตร และมีน้ำล้นเหนือสปริงเวย์ 40 เซนติเมตร นอกจากน้ำในอ่างเก็บน้ำ ยังมีต้นทุนน้ำจากลำห้วย 2 ลำห้วย คือ ลำห้วยนาวัลเปรียงกับลำห้วยขมิ้น ซึ่งจะใช้เฉพาะในช่วงเวลาจำเป็นเนื่องจากจะเก็บไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน พร้อมกันนี้ส่วนใหญ่แต่ละบ้านจะมีบ่อกักเก็บน้ำส่วนบุคคล ดังนั้นชาวบ้านจะไม่ได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำโดยทันที การบริหารจัดการน้ำต้นทุนจึงเน้นให้ชาวบ้านมีการบริหารจัดการน้ำที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีน้ำใช้ในการเกษตรไปจนถึงฤดูแล้ง โดยมีวิธีการนำข้อมูลสถานการณ์น้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน นำมาเป็นข้อมูลหลักในการบริหาร นำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลในปีที่ผ่านมา และพูดคุยให้เห็นถึงแผนการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสามารถใช้ได้ดีกว่าเดิม ประกอบกับข้อมูลการใช้ประโยชน์จากที่ดินดังในตารางที่ 2 เมื่อชาวบ้านเห็นสถานการณ์น้ำ รวมทั้งปริมาณการใช้น้ำของพืชแต่ละชนิด ทำให้ชาวบ้านสามารถตัดสินใจได้ว่าจะปลูกอะไร ตามปริมาณความต้องการใช้น้ำของพืชแต่ละชนิดในตารางที่ 3

ความสอดคล้องของต้นทุนน้ำกับความต้องการใช้ในการเกษตร

- ปริมาณน้ำต้นทุน มากกว่า 80 - 100 % สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ผักและผลไม้ตามฤดูกาล ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ มะละกอ ฝรั่ง กล้วย
- ปริมาณน้ำต้นทุน 40 - 80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ แก้ว มังกร มะละกอ ฝรั่ง กล้วย
- ปริมาณน้ำต้นทุนน้อยกว่า 40% สามารถปลูกสับปะรดและยางพารา ขนุน มะม่วง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ แก้วมังกร มะละกอ ฝรั่ง กล้วย

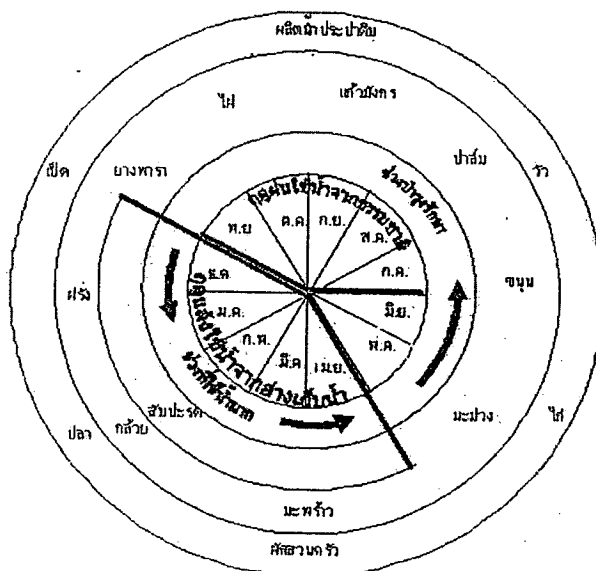
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้ใช้น้ำและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

สลับ	ผืนไร่ (ไร่)	จำนวนที่ดิน (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	ไม้ยืนต้น (ไร่)	บ่อพดก (บ่อ)
สายตรง	25	392	324	25	2	41	8
สายแยกซ้าย	38	742	623	114	1	5	24
สายแยกขวา	40	536	392	134	-	10	20
รวม	103	1,670	1,339	273	3	56	52

หมายเหตุ : ผู้ใช้น้ำอยู่นอกพื้นที่ 16 ราย

4.1.3 ความต้องการน้ำในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง

รายละเอียดปริมาณความต้องการใช้น้ำในแต่ละปีและช่วงปี และความต้องการใช้น้ำของพืชที่ปลูกแต่ละชนิดในพื้นที่บ้านหนองแก และความต้องการใช้น้ำของพืชที่ปลูกแต่ละชนิดในพื้นที่บ้านหนองแก ระหว่างปี พ.ศ.2556 - ปัจจุบัน ดังตารางที่ 2 จะพบว่า จำนวนผู้ใช้น้ำมีทั้งหมด 103 ราย ส่วนใหญ่เป็นการใช้น้ำเพื่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักตามลำดับ รายละเอียดพืชแต่ละชนิดดังในหัวข้อ 4.2.1 ซึ่งชุมชน ปาล์ม ไม้ จะใช้น้ำมากตลอดทั้งปี โดยมักใช้ในช่วงเดือนธันวาคม - เมษายน และตรงกับช่วงฤดูแล้งพอดี สอดคล้องกับปฏิทินการผลิตในรูปภาพที่ 2 และตารางที่ 3

รูปภาพที่ 2 แสดงปฏิทินการผลิตบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำน่านวัลเปรียง

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

พืช / เดือน	ม.ค. (เดือนยี่)	ก.พ. (เดือนสาม)	มี.ค. (เดือนสี่)	เม.ย. (เดือน ห้า)	พ.ค. (เดือนหก)	มิ.ย. (เดือนเจ็ด)	ก.ค. (เดือนแปด)	ส.ค. (เดือนเก้า)	ก.ย. (เดือนสิบ)	ต.ค. (เดือนสิบเอ็ด)	พ.ย. (เดือนสิบสอง)	ธ.ค. (เดือน อ้าย)
1. สับปะรด	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲							▲ ▲ ▲
2. ขนุน	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲
3. มะพร้าว			▲	▲	▲							
4. มะม่วง	▲						▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲		▲ ▲ ▲	▲ ▲
5. ปาล์ม	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲
6. ยางพารา		▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲						
7. กล้วย	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
8. ไข่	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲ ▲
9. ฝรั่ง	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲ ▲
10. แก้วมังกร	▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲ ▲	▲ ▲	▲ ▲	▲	▲	▲	▲
ความต้องการการใช้น้ำ ▲ นำน้อย ▲ ▲ ปานกลาง ▲ ▲ ▲ มาก สีแดง : ใช้น้ำตามธรรมชาติ												

สถานการณ์น้ำและความต้องการใช้น้ำในช่วงเวลาหนึ่งปี ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ สภาพแวดล้อมและชนิดพืชที่ปลูก เมื่อพื้นที่ป่าต้นน้ำลดลงและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ส่งผลให้ฝนตกน้อยลงปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำน้อยลงเช่นกัน ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำาวลเปียงจะลดลงและไม่สามารถส่งไปสู่แปลงเกษตรได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม แต่ยังสามารถผลิตน้ำประปาส่งให้ชุมชนได้ ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ชาวบ้านจำเป็นต้องปรับตัวและปรับวิธีการผลิตซึ่งให้น้ำพืชที่ปลูกมากในพื้นที่ จำนวน 3 ชนิด คือ สับปะรด ขนุน และมะพร้าว โดยสรุป อ่างเก็บน้ำาวลเปียงสามารถเก็บกักน้ำได้สูงสุด คือ 420,000 ลูกบาศก์เมตร ชาวบ้านมีความต้องการใช้น้ำในการเกษตรช่วงเวลาหนึ่งปี รวม-301,529.6 ลูกบาศก์เมตร และสำหรับการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคเพื่อทำน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน 24,644 ลูกบาศก์เมตร ส่วนปริมาณน้ำที่เหลือจะใช้ไว้เพื่อหล่อเลี้ยงอ่างเก็บน้ำ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำประปา ปี พ.ศ.2557 ของหมู่ 3 บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ และหมู่ 8 บ้านวังน้อย ต.สามกระหาย ดังนี้

- ปริมาณการใช้น้ำประปา หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ ปี พ.ศ.2557 จำนวน 31,779 ลูกบาศก์เมตร จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา จำนวน 152 ครัวเรือน
- ปริมาณการใช้น้ำประปา หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย ต.สามกระหาย ปี พ.ศ.2557 จำนวน 20,657 ลูกบาศก์เมตร จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา จำนวน 143 ครัวเรือน

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณการใช้น้ำประปาในพื้นที่หมู่ 3 และหมู่ 8

เดือน	ปริมาณการใช้น้ำประปา (ลบ.ม.)		หมายเหตุ
	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 8	
	บ้านหนองแก 152 ครัวเรือน	บ้านวังน้อย 143 ครัวเรือน	
มกราคม	3,213	1,515	หมู่ 3 บ้านหนองแก เป็นน้ำประปาดิบไม่ผ่าน ระบบกรองน้ำ
กุมภาพันธ์	3,214	2,108	
มีนาคม	3,487	1,381	
เมษายน	3,583	2,005	หมู่ 8 บ้านวังน้อย เป็นน้ำประปาผ่านระบบกรองน้ำและผสมคลอรีน
พฤษภาคม	2,505	2,030	
มิถุนายน	1,976	1,946	
กรกฎาคม	2,815	1,626	
สิงหาคม	2,763	1,809	
กันยายน	1,393	1,742	
ตุลาคม	1,890	1,672	
พฤศจิกายน	2,382	1,389	
ธันวาคม	2,558	1,434	
รวม	31,779	20,657	

จากตารางที่ 4 พบว่า ปริมาณการใช้น้ำประปา ปี พ.ศ.2557 ของหมู่ 3 บ้านหนองแก และหมู่ 8 บ้านวังน้อย ปริมาณการใช้น้ำประปารวม 52,436 ลูกบาศก์เมตร จากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำาวลเปียง 4 แสนลูกบาศก์เมตร ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรมากที่สุด โดยหมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาน้อยกว่า หมู่ 3 บ้านหนองแก 9 ครัวเรือน เมื่อลองเปรียบเทียบแล้ว หมู่ 3 บ้านหนองแก ใช้น้ำประปาต่อครัวเรือนมากกว่า หมู่ 8 บ้านวังน้อย เนื่องจากน้ำประปาหมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เป็นน้ำประปาดิบไม่ผ่านระบบกรอง ไม่ผสมคลอรีน สามารถนำไปใช้รดน้ำต้นไม้ พืชผักสวนครัวได้ ต่างจากน้ำประปาหมู่ 8 บ้านวังน้อย ที่มีระบบกรองและผสมคลอรีน หากนำไปรดต้นไม้ใบจะไหม้และตาย วิธีการผลิตน้ำประปาจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการใช้น้ำมากหรือใช้น้ำน้อย

4.2 ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

4.2.1 ชนิดพืชที่ปลูกในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

พืชที่ปลูกมีหลายชนิด รายละเอียดดังตารางที่ 5 แสดงข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง จะพบว่า ขนุน ปาล์ม ไม้หวาน ฝรั่ง เป็นพืชที่มีการใช้น้ำมากและตลอดปี และช่วงที่มีการใช้น้ำมาก คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน - มิถุนายนของทุกๆ ปี และใช้มากที่สุดในเดือนมกราคม - พฤษภาคม โดยใช้น้ำที่มาจากธรรมชาติและอ่างเก็บน้ำ ในช่วงเดือน สิงหาคม - ตุลาคม จะใช้น้ำจากบ่อกักเก็บน้ำและน้ำประปาเป็นหลัก

ตารางที่ 5 ชนิดพืชที่ปลูกในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก	ไม้ยืนต้น	อื่นๆ
■ สับปะรด ■ กล้าย ■ ไม้หวาน ■ ผีอก	■ ขนุน ■ มะม่วง ■ ฝรั่ง ■ มะพร้าว ■ แก้วมังกร ■ มะละกอ	■ ถั่วพักยาว ■ พริก ■ แตงกวา ■ มะเขือ ■ มะนาว ■ พักทอง ■ ผักชี ■ ตะไคร้ ■ ใบโหระพา ■ กระเพรา ■ กวางตุ้ง ■ ถั่วพลู ■ ชะอม	■ ยางพารา ■ ปาล์ม	■ ไม้ดอกไม้ประดับ (ในครัวเรือน)

ทีมวิจัยได้เปรียบเทียบข้อมูลชนิดของพืชและจำนวนพื้นที่เพาะปลูก ปี พ.ศ.2557 เปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ.2558 ดังในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงชนิดและจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชของบ้านหนองแก ต.ไรไหม อ.สามร้อยยอด ปี พ.ศ.2557 - 2558

ที่	ชนิดพืช	จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด พื้นที่เพาะปลูก
		ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558		
1	สับปะรด	1,251	1,045	ปลูกลดลง	ปลูกขนุนหรือพืชชนิดอื่น
2	ขนุน	203	388	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
3	มะพร้าว	82	157	ปลูกเพิ่มขึ้น	ใช้น้ำน้อย มีต้นทุนต่ำ มีโรงงานรับซื้อ
4	มะม่วง	64	76	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
5	ปาล์ม	49	22	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่ผลผลิต
6	ยางพารา	26	42	ปลูกเพิ่มขึ้น	เริ่มปลูกเมื่อปลายปี พ.ศ.2557
7	กล้าย	17	28	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
8	มะนาว	14	14	-	-
9	ไผ่	12	5	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่ผลผลิต
10	ฝรั่ง	5	6	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
11	ผักสวนครัว	1	1	-	-
12	แก้วมังกร	1	1	-	-
รวม		1,725	1,786		

จากตารางที่ 6 จะพบว่า มีการปลูกสับปะรดมากที่สุด รองลงมาเป็นขนุน และมะพร้าวตามลำดับ เนื่องจากขนุนและมะพร้าว ผลผลิตมีราคาแพง มีแหล่งรับซื้อ ใช้น้ำน้อย และมีต้นทุนต่ำ ส่วนพืชที่ต้องใช้น้ำมาก เช่น ปาล์ม และไผ่ เมื่อขาดน้ำจะไม่มีผลผลิต เกษตรกรจึงปลูกลดลงตามปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

4.2.2 การเลี้ยงสัตว์ในชุมชนรอบอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง

จากตารางที่ 7 แสดงการเลี้ยงสัตว์รอบอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง พบว่าชาวบ้านจะเลี้ยงไก่ไข่เพื่อบริโภคเองในครอบครัว เนื่องจากมีโครงการแจกไข่ของทางหน่วยงานราชการ ทำให้ปริมาณการเลี้ยงไก่เพิ่มขึ้น สำหรับการเลี้ยงวัวมีจำนวนน้อย เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยให้กินหญ้าตามธรรมชาติ และการเลี้ยงเป็ดลดลงเนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยง

ตารางที่ 7 แสดงชนิดและจำนวนของสัตว์เลี้ยงในบริเวณรอบอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง ปี พ.ศ.2557 - 2558

ที่	ชนิดสัตว์	จำนวน (ตัว)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด การเลี้ยงสัตว์
		ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558		
1	วัว	36	32	ลดลง	มีการซื้อ/ขาย
2	ไก่ไข่	35	78	เพิ่มขึ้น	การส่งเสริมทำอาชีพเสริมของภาครัฐ
3	ไก่ชน	60	87	เพิ่มขึ้น	ความนิยม มีการซื้อขายในราคาแพง
4	เป็ด	20	4	ลดลง	ไม่มีแหล่งน้ำที่เหมาะสม

4.3 แหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง

4.3.1 แหล่งที่มาของน้ำบริเวณเหนืออ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง

พื้นที่บริเวณเหนืออ่างฯ ประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 7 บ้านวังไทร และหมู่ 8 บ้านวังน้อย โดยแต่ละหมู่บ้านจะมีฝายและสระน้ำในการกักเก็บน้ำ ก่อนจะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำ ดังนี้

- หมู่ 7 บ้านวังไทร มีอ่างเก็บน้ำวังไทร อยู่บริเวณพื้นที่เหนืออ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงประมาณ 4 กิโลเมตร มีบ่อน้ำสาธารณะ 1 บ่อ จากการลงพื้นที่ศึกษาพบว่าบริเวณหุบป่าเหื่อน มีน้ำประมาณ 40 % จากนั้นไปดูฝายหุบป่าเหื่อน มีบ่อน้ำที่ไหลลงมาจากฝายอีก 3 บ่อ จากนั้นไปดูเส้นทางน้ำจากหุบหนองกระพี มีฝายนํ้าล้น 1 ฝาย ผ่านบ่อน้ำ 1 บ่อ มีน้ำประมาณ 30 % ระยะทางจากหุบหนองกระพีถึงอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร
- หมู่ 8 บ้านวังน้อย มี 1 ฝาย ชื่อว่าฝายนายอ่อน

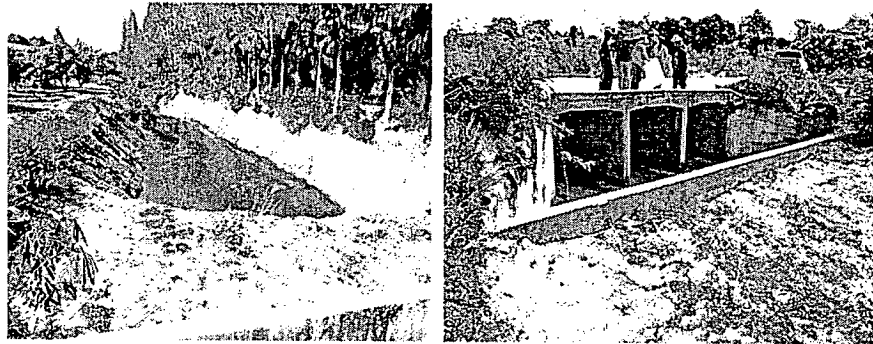
4.3.2 สภาพพื้นที่และเส้นทางน้ำบริเวณเหนืออ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง

บริเวณพื้นที่เหนืออ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงเป็นพื้นที่หุบเขา มีการทำไร่สับปะรดเป็นส่วนใหญ่ มี 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 7 บ้านวังไทร และหมู่ 8 บ้านวังน้อย พื้นที่ทั้ง 2 หมู่บ้านดังกล่าวมีเส้นทางน้ำที่ไหลลงอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียงดังนี้

หมู่ 7 บ้านวังไทร

- เส้นทางน้ำจากเขาไม้นวลมี 2 ลำห้วยที่น้ำไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำวังไทร น้ำจากอ่างเก็บน้ำวังไทรจะไหลลงห้วยวังไทร สภาพพื้นที่มีการปลูกสับปะรด
- เส้นทางน้ำจากภูเขาเขตวังใหญ่อยู่บริเวณทิศใต้ของอ่างเก็บน้ำวังไทร มี 2 ลำห้วยย่อยที่น้ำไหลลงห้วยวังไทร น้ำจากห้วยวังไทรจะไหลผ่านท่อดูดถนน จำนวน 5 ท่อ ไหลมาบรรจบที่ห้วยพุกกล้าได้ฝายนายอ่อนหมู่ 8 และไหลลงอ่างเก็บนํ้านาวัลเปรียง
- เส้นทางน้ำจากหุบป่าเหื่อนมี 2 ลำห้วย ลำห้วยที่ 1 มีบ่อสาธารณะ 1 บ่อ และมีบ่อของชาวบ้านอีก 4 บ่อ ก่อนที่จะไหลมาบรรจบที่ห้วยพุกกล้า สภาพพื้นที่เป็นหุบเขามีการทำไร่สับปะรดและขนุน
- ลำห้วยที่ 2 ที่ไหลมาจากหุบป่าเหื่อน มีฝาย 1 ฝาย และผ่านบ่อน้ำ 3 บ่อ ก่อนที่จะไหลลงห้วยหนองกระพี

- อีก 1 ลำห้วยมีเส้นทางน้ำที่ไหลมาจากหุบหนองกระพี้ มีฝายน้ำล้นหนองกระพี้ บ่อน้ำ 1 บ่อ ผ่านท่อลอดใต้ถนนสายวังโหลลงสู่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய ปริมาณน้ำที่ฝายน้ำล้นหนองกระพี้มีน้ำประมาณ 40 % สภาพพื้นที่มีการทำไร่สับปะรดและยางพารา

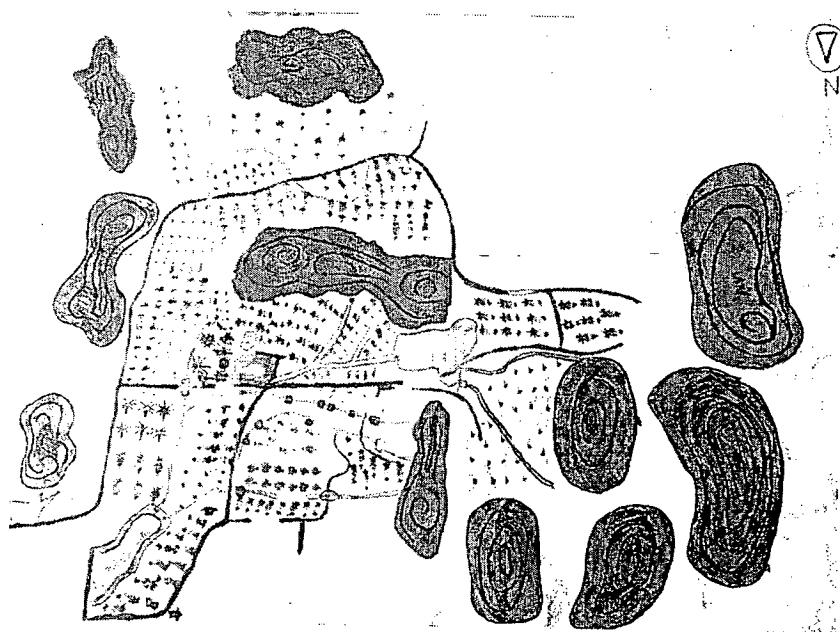
รูปภาพที่ 3 แสดงสภาพพื้นที่ฝายที่ตั้งอยู่ในหมู่ 7

หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย

- เส้นทางน้ำในหมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย มี 2 ลำห้วยมาบรรจบกันที่แยกห้วยพลับ ลำห้วยที่ 1 คือ ห้วยพุกกล้า เส้นทางน้ำไหลลงมาจากภูเขา ระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร
- ลำห้วยที่ 2 คือ ห้วยหนองยิงหมี่ เส้นทางน้ำไหลลงมาจากภูเขา ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร เส้นทางน้ำทั้ง 2 เส้นจะมาบรรจบกันที่แยกห้วยพลับ ลำห้วยพุกกล้าไหลลงมาจากแยกห้วยพลับผ่านท่อลอดถนนลูกรัง ไหลลงสู่ลำห้วยพุกหินดาดหรือห้วยพุกกล้า (ลำห้วยพุกกล้ามีหลายชื่อตามชาวบ้านสะแกกนั้นเรียก) จากนั้นน้ำจะไหลลงมาที่ฝายนายอ่อน หน้าฝายกว้าง 10 เมตร ก่อนที่จะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปரியอีกระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ตลอดเส้นทางลำห้วยทั้ง 2 เส้น มีการปลูกสับปะรด มะม่วง มะพร้าว ปาล์ม เส้นทางลำห้วยมีต้นหญ้าปกคลุมเส้นทางน้ำเป็นบางพื้นที่

รูปภาพที่ 4 แสดงสภาพพื้นที่ฝายที่ตั้งอยู่ในหมู่ 8

รูปภาพที่ 5 แสดงแผนที่เดินดินสภาพพื้นที่และเส้นทางน้ำบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง

เมื่อดูข้อมูลในพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำในตารางที่ 8 พบว่า ไม่มีป่าไม้เหลืออยู่ ป่า ดิน น้ำ มีความสัมพันธ์เกื้อกูลกัน สภาพปัญหาป่าไม้ลดลง ฝนตกน้อยลง สภาพดินเสื่อมโทรม น้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ ในอนาคตปัญหาอาจมีความรุนแรงขึ้น หากไม่ได้รับการแก้ไข

ตารางที่ 8 แสดงสถานการณ์ของพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง

ลักษณะพื้นที่	ทางน้ำลู่สู่อ่างเก็บน้ำ	ฝายกักเก็บน้ำ	สระน้ำ/บ่อน้ำ	ท่อดูด
- บริเวณพื้นที่ต้นน้ำมีการปลูก สับปะรด และยางพารา - ไม่มีสัตว์ป่าและต้นไม้ใหญ่ - บริเวณข้างๆ ทางน้ำมีการปลูก พืชล้มลุกและไม่ยืนต้น เช่น มะม่วง ขนุน สับปะรด - ทางน้ำมีน้ำอยู่บ้างและมีหญ้ารกเป็นบางช่วง	- ทางน้ำทิศตะวันตกของ อ่างเก็บน้ำ มีต้นน้ำจาก เขาหินในหมู่ 7 ต.ไรไหม จำนวน 3 ทาง - ทางน้ำทิศใต้ของอ่างเก็บ น้ำ มีต้นน้ำมาจากบริเวณ หุบเขา หมู่ 8 ต.สาม กระทวย 1 ทาง	- มี 3 แห่ง - ฝายหนอง กระพี้ - ฝายไร่ตาอ่อน - ฝายซอยบ้าน ตาอ่อน	- มี 10 แห่ง - เป็นสระ/บ่อ ใน พื้นที่ ทำ การเกษตร	- มี 3 แห่ง

4.4 ปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงและสภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน

4.4.1 ปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง

จุดติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน มี 3 จุด ดังนี้

- จุดที่ 1 อยู่ที่บ้านนายอุดร ศรีชัยนาท หมู่ที่ 7 บ้านวังไทร บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียง ประมาณ 2 กิโลเมตร

- จุดที่ 2 อยู่ที่บ้านนายปรีชา เล็กเจริญ ห่างจากจุดแรกประมาณ 4 กิโลเมตร และอยู่เหนืออ่างเก็บน้ำ นาวัลเปียงประมาณ 1 กิโลเมตร
- จุดที่ 3 ติดตั้งบริเวณอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปียง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำฝนทั้ง 3 จุด ในตำบลไรไหม ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.2557

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)				หมายเหตุ
	จุดที่ 1 (ทิศตะวันออก)	จุดที่ 2 (ทิศเหนือ)	จุดที่ 3 (ทิศตะวันตก)	จุดที่ 4 (อบต.ไรไหม)	
มกราคม	-	-	-	-	ปี พ.ศ.2557 มีฝนตก 44 วัน ปริมาณน้ำฝน มากที่สุด ในเดือนตุลาคม เฉลี่ย 296 มม.
กุมภาพันธ์	-	-	-	32	
มีนาคม	-	-	-	-	
เมษายน	-	-	-	-	
พฤษภาคม	59	-	58.10	31	
มิถุนายน	73.5	44.5	84.1	47	
กรกฎาคม	55.5	97.3	85	83	
สิงหาคม	139	157	81	153	
กันยายน	40	109	80	72	
ตุลาคม	161	273	320	296	
พฤศจิกายน	15	41	40	57	
ธันวาคม	5	3	-	15	
รวม	548	724.8	748.2	786	

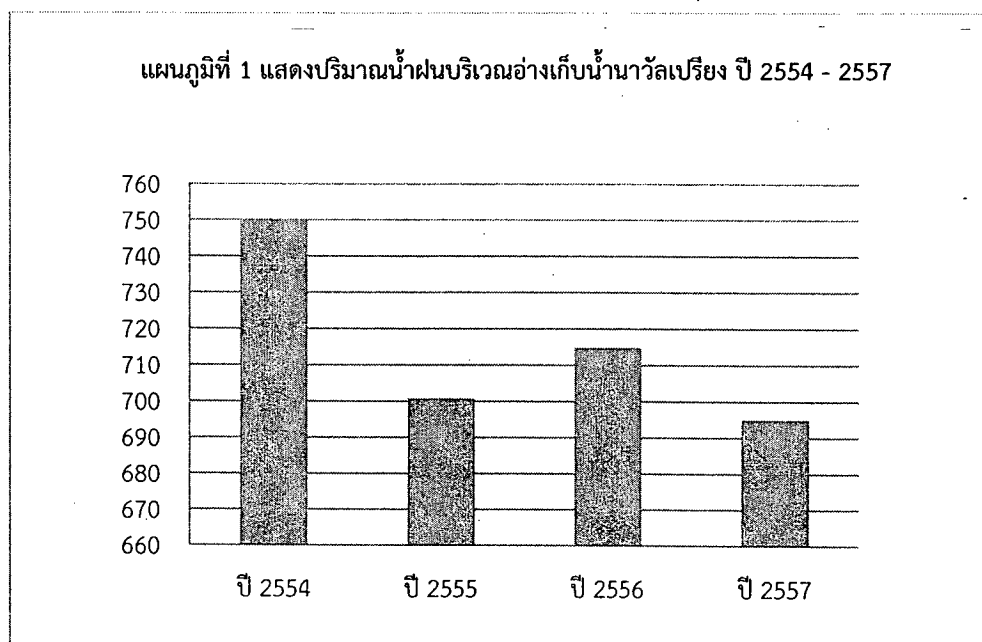
จากข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่ทีมวิจัยช่วยกันสรุปในตารางที่ 9 จะเห็นว่า ในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ.2557 จะมีฝนตกมากกว่าทุกเดือน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 296 มิลลิเมตร เนื่องจากช่วงเดือนตุลาคม ในพื้นที่ อ.สามร้อยยอดจะได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มีฝนตกมากในเดือนตุลาคมของทุกปีและน้ำจะเต็มอ่างในเดือนตุลาคมเช่นกัน หลังจากนั้นฝนจะตกน้อยลงและเข้าสู่ฤดูแล้ง เมื่อนำข้อมูลปริมาณน้ำฝนมาเปรียบเทียบกันแล้วในตารางที่ 10 จะเห็นว่าในปี พ.ศ.2557 ปริมาณน้ำฝนลดลง ซึ่งคาดการณ์ว่าในอนาคต ฝนน่าจะตกน้อยลงเรื่อยๆ และน้ำอาจจะไม่เต็มอ่างเก็บน้ำ

ตารางที่ 10 แสดงปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปี

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	หมายเหตุ
2554	750	45	ฝนตกมากใน เดือนตุลาคม ของทุกปีและ ทำให้น้ำเต็มอ่างฯ
2555	701	33	
2556	715	57	
2557	695	44	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลไรไหม

จากตารางที่ 10 แสดงว่า พ.ศ.2554 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 750 มิลลิเมตร ปี พ.ศ. 2555 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี ลดลงมีปริมาณน้ำฝน 701 มิลลิเมตร ปีพ.ศ.2556 ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นมีปริมาณน้ำฝน 715 มิลลิเมตร ปีพ.ศ.2557 ปริมาณ น้ำฝน 695 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนลดลงอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแผนภูมิที่ 1

4.4.2 สภาพดินพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน

จากตารางที่ 11 แสดงผลการตรวจคุณภาพดินในบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ปี พ.ศ.2557 จำนวน 41 แปลง พบว่า ดินเป็นกรดหรือดินเปรี้ยว จำนวน 16 แปลง ดินเป็นด่างหรือดินเค็ม 15 แปลง มีความเป็นกลาง 10 แปลง ขาดธาตุอาหารไนโตรเจนหรือตัว N จำนวน 32 แปลง ขาดธาตุฟอสฟอรัสหรือตัว P จำนวน 16 แปลง ขาดธาตุอาหารโปแตสเซียมหรือตัว K จำนวน 17 แปลง มีธาตุอาหาร N- P- K ครบ จำนวน 3 แปลง

ตารางที่ 11 แสดงผลการตรวจคุณภาพดินในบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ปี พ.ศ.2557

ชนิดของดิน	ผลการตรวจดิน	จำนวนแปลง	การปรับปรุง	ประโยชน์
เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทรายมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำเหมาะแก่การปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด อ้อย ถั่ว สับปะรด มะพร้าว มะละกอ ขนุน มะม่วง ไม้ตง	เป็นกรด (ดินเปรี้ยว)	16	ใส่ปูนโดโนไมค์ตามสัดส่วนที่กำหนด	1. ปรับปรุงโครงสร้างของดิน
	เป็นด่าง (ดินเค็ม)	15	ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ขี้เถ้า ไกลพรวน/ไมควรเผาตอซัง	2. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ อุ่มน้ำได้ดี
	เป็นกลาง	10	1. ปลูกปอเทืองหรือถั่วพรางแล้วไถกลบ 2. ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่ 3. ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก	3. พืชมีความแข็งแรงทนต่อสภาวะแห้งแล้งได้ดี
	ขาดธาตุอาหาร N	32		4. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
	ขาดธาตุอาหาร P	16		
	ขาดธาตุอาหาร K	17		
	มีธาตุอาหารครบ	3		5. ลดต้นทุนการผลิต

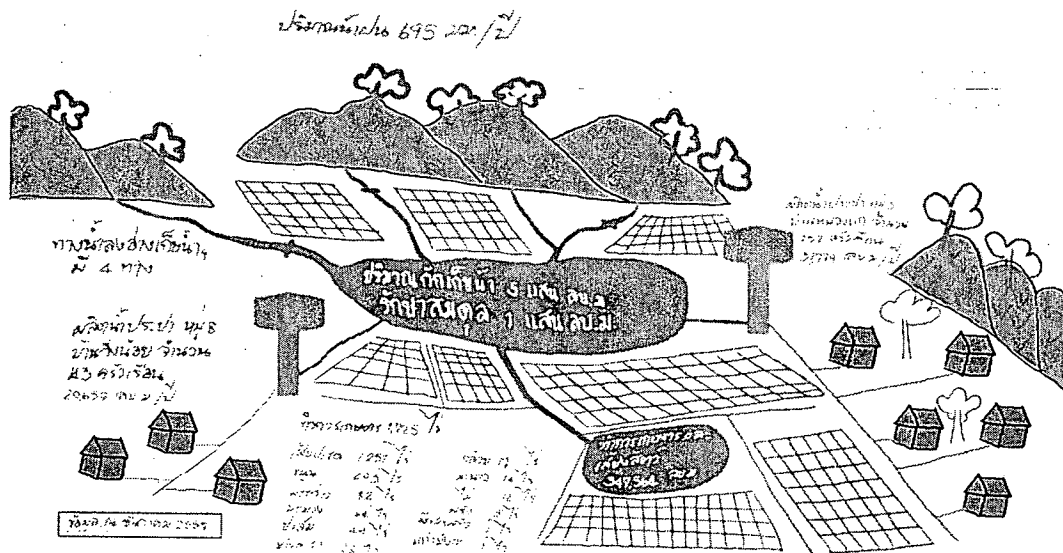
จากผลการตรวจดินพบว่าสภาพดินในพื้นที่ชลประทาน ส่วนมากจะขาดธาตุอาหาร มีความเป็นด่างซึ่งเกิดจากการเผา
ตอสับปรดทำให้ดินเสื่อมสภาพ ดูดซึมธาตุอาหารไม่ดี ดินจึงขาดธาตุอาหาร และในปีนี้ (ปี พ.ศ.2558) ได้มีกิจกรรมตรวจดิน
ต่อเนื่อง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอสามร้อยยอด ส่วนดินที่เป็นกรดสามารถสังเกตเห็นได้ คือ ดินชั้นบน
จะเป็นดินเหนียวสีเทา ลึกลงไปประมาณ 20 ซม. จะมีจุดเป็นสีน้ำตาล หรือสีแดงหรือสีเหลืองกำมะถัน เพื่อความชัดเจน
ถูกต้องแนะนำให้เก็บตัวอย่างดินมาตรวจ กรณีดินมีความเป็นด่างและขาดธาตุอาหารไม่สามารถสังเกตจากลักษณะภายนอกได้
สำหรับการปรับปรุงดินที่มีความเป็นด่างหรือดินเค็ม ให้นำปุ๋ยอินทรีย์มาใส่ขณะไถพรวน หรือเมื่อป่นตอซังแล้วไม่ควรเผาตอซัง
ทิ้ง ให้นำน้ำปุ๋ยหมักที่ผสมสาร พด.6 มาฉีดเพื่อย่อยสลายตอซังที่ป่นไว้ ก็จะได้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือพักแปลง 45 วันเพื่อปลูก
ปอเทืองแล้วไถกลบ เป็นการปรับปรุงดินที่เป็นด่างและเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจนหรือตัว N ในดินด้วย ดังนั้นทีมวิจัยจะตรวจ
คุณภาพดินอย่างต่อเนื่อง แต่ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เริ่มใส่ปุ๋ยทำให้หยุดตรวจดินไปก่อน ส่วนบางแปลงที่ส่งดินมาแล้วก็ได้ทำการ
ตรวจให้เรียบร้อยแล้ว และเชิญชวนท่านที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสังคด
ต่อไป

4.5 ปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

ชุมชน	ทีมงาน	ข้อมูล	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
▪ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ▪ มีการตั้งระเบียบโดยให้ทุกคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันคิด ▪ จัดสรรน้ำให้สมาชิกโดยทั่วถึงกัน ▪ แจ้งให้สมาชิกทราบเรื่องปริมาณน้ำ ▪ หาผู้รู้ด้านการเกษตรมาแลกเปลี่ยน/อบรมและพูดคุยในเรื่องการใช้น้ำกับพืชและการปรับปรุงคุณภาพดิน ▪ ชาวบ้านต้องมีสำนึกในการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม ▪ การเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ▪ ต้องให้โอกาสชาวบ้านในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน	▪ มีการพูดคุยกับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ▪ สร้างความเข้าใจในทีมงาน เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดต่อเยาวชนและชาวบ้าน ▪ สร้างทีมงานที่มีใจอยากทำงานเพื่อสังคม เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ▪ สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดเวทีและการเรียนรู้ ▪ มีความรู้ที่เปิดกว้าง เท่าทันสังคม ▪ รู้เวลา และความเหมาะสม และใช้เหตุผลในการพูดคุย	▪ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ▪ ข้อมูลสถานการณ์น้ำในอ่าง ▪ ข้อมูลการใช้น้ำประปา ▪ พื้นที่การเกษตร ▪ ชนิดพืชที่ปลูก ▪ ลักษณะของดิน ▪ การเลี้ยงสัตว์ ▪ ข้อมูลเส้นทางน้ำ ▪ สภาพบริบทพื้นที่ ▪ ข้อมูลการใช้น้ำเพื่อการเกษตร	▪ ให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการน้ำให้มีความยั่งยืน ▪ มีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรองค์ความรู้ต่างๆ ▪ ภาคีภาคส่วนต่างๆ ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ▪ ต้องมีการติดต่อประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อค้นหาวิธีการทำงานร่วมกันที่เหมาะสม ไม่ใช่ทำเพียงเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการพึ่งพาตนเองมากกว่าการสงเคราะห์ชุมชน

4.6 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลไทรไหม อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.6.1 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วม

รูปภาพที่ 6 แสดงภาพรวมข้อมูลการใช้พื้นที่รอบอ่างเก็บน้ำวาลเปรียง

จากข้อมูลสภาพพื้นที่ เส้นทางน้ำ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำวาลเปรียง ปริมาณน้ำฝน และปริมาณน้ำประปา ปริมาณเพื่อใช้ในการเพาะปลูกผลผลิตทางการเกษตรดังรูปที่ 6 พบว่า แนวโน้มการใช้น้ำมีปริมาณสูงขึ้นจากชนิดของพืชที่ปลูกที่เพิ่มปริมาณสูงขึ้นตามความต้องการของตลาดรับซื้อ ล้วนส่งผลต่อปริมาณการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าชาวบ้านจะมีการขุดสระน้ำ / บ่อน้ำสำรองในช่วงหน้าแล้ง ประกอบกับการตรวจวัดคุณภาพดิน พบว่า ดินเป็นกรดและต่าง และขาดธาตุอาหารหลักทั้ง 3 ตัว (N - P - K) ซึ่งเกิดจากการเผาตอสับปรดทำให้ดินเสื่อมสภาพ ดูดซึมธาตุอาหารไม่ดี ดินจึงขาดธาตุอาหาร หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นเช่นนี้ ก็จะต้องใช้สารเคมี หรือปรับสภาพดินไม่ถูกต้อง ทำให้ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้นทั้งในอ่างเก็บน้ำและน้ำประปาในหมู่บ้าน ทีมวิจัยจึงได้ชวนกันนำข้อมูลต่างๆ มาสรุปเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลไทรไหม อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2558 เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการน้ำ โดยชักชวนชาวบ้านผู้ใช้น้ำมาร่วมแสดงความคิดเห็น ทบทวน ปรับปรุงและค้นหารูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สรุปได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ	รายละเอียด
แนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบเดิม	1. เปิดน้ำ 6 วันหยุด 1 วันโดยใช้รอบเวรเดิม 2. ทำที่วัดระดับน้ำ 3. เสริมสปริงเวย์ เนื่องจากสปริงเวย์ทั้งสองแห่งมีระดับไม่เท่ากัน 4. เก็บข้อมูลการปลูกพืช
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำแบบใหม่	1. เปิดน้ำ 7 วันหยุด 7 วันโดยใช้รอบเวรเดิม 2. ผู้ที่ขอเปิดน้ำและผู้ที่ใช้ร่วมกันทุกราย จ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท 3. ให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทนร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้การเปิดน้ำใน 1 เดือน 4. วางท่อบริเวณคลองส่งน้ำหน้าอ่างเก็บน้ำ แก้ปัญหาคลองตันเงินและท่อส่งน้ำตัน 5. ขุดบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ แล้วทำคันดิน แก้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำวาลเปรียง และเพิ่มการกักเก็บน้ำ 6. เก็บข้อมูลคุณภาพดิน ชนิดและพื้นที่ของการปลูกพืช และข้อมูลปริมาณน้ำฝนต่อเนื่อง

4.6.2 สรุปผลการนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

การสร้างความเข้าใจ

- การสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์น้ำให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำ โดยจะจัดการประชุมในลักษณะเวทีสัญจรแบบไม่เป็นทางการตามบ้านของสมาชิกเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- จัดทำข้อมูลประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเพิ่มเติมให้มีความเป็นปัจจุบันเสมอ
- สำรวจพื้นที่ต้นน้ำหรือแหล่งน้ำต้นทุนที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงและการใช้น้ำของแต่ละสาย
- เก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น ปริมาณน้ำในแต่ละสัปดาห์ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณความต้องการปลูกพืชคุณภาพดิน เป็นต้น

การบริหารจัดการน้ำ

- หัวใจสำคัญของการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วม ความเสียสละ การเก็บข้อมูล (ปริมาณน้ำในอ่าง ปริมาณน้ำฝน ฯลฯ) และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง
- จัดประชุมคณะกรรมการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นประจำทุกเดือน
- จัดประชุมสมาชิกผู้ใช้น้ำ (ประชุมใหญ่) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และจัดประชุมสมาชิกผู้ใช้น้ำในกรณีฉุกเฉินเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์เร่งด่วน เพื่อกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- ข้อเสนอแนะต่อการใช้น้ำ
 - เปิดน้ำ 7 วันหยุด 7 วันโดยใช้รอบเวรเดิม
 - ผู้ที่ขอเปิดน้ำและผู้ขอใช้น้ำร่วมทุกราย จ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท
 - ให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทนร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้การเปิดน้ำใน 1 เดือน
 - วางท่อบริเวณคลองส่งน้ำหน้าอ่างเก็บน้ำ แก้ปัญหาคลองตื้นเขินและท่อส่งน้ำตัน
 - ขุดบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำฯ แล้วทำคันดิน แก้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง และเพิ่มการกักเก็บน้ำ

การถ่ายทอดองค์ความรู้ / สานต่อการทำงาน

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของการใช้น้ำ กระบวนการ 1 วัน ดังนี้
 - กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
 - ความสำคัญของน้ำ / ความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
 - ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ / กิจกรรมกลุ่ม
 - พาเยาวชนไปดูอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
 - กระบวนการวิจัยและการเก็บข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการน้ำ
 - การนำเสนอข้อเสนอแนะ / แนวทางการบริหารจัดการน้ำ
 - สรุปบทเรียนการเรียนรู้ที่ได้จากกิจกรรม เพื่อสะท้อนไปยังผู้ปกครองและคนในชุมชน
- จัดทำจดหมายข่าวการจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง บ้านหนองแก ตำบลไรไหม อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.1 สรุปผลวิจัย

โครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2) ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจากระยะที่ 1 ในช่วงปี 2554 – 2555 โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะค้นหาการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนควรเป็นอย่างไร ข้อค้นพบที่ได้จากโครงการ คือ พบว่าในอดีตอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นอ่างที่มีปริมาณน้ำต้นทุนค่อนข้างมากในทุกๆ ปี เกษตรกรจึงเปิดน้ำลงลำห้วยเพื่อทำการเกษตรเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ทำให้น้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำยังคงเหลือมาก แต่เมื่อมีการก่อสร้างระบบส่งน้ำเรียบร้อยสมบูรณ์ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรจึงมีมากขึ้น เนื่องจากปลูกพืชที่หลากหลาย จึงทำให้ปริมาณน้ำต้นทุนลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงฤดูแล้ง จนกระทั่งมีการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้ชุมชนเริ่มหันมาใช้ข้อมูลในการพูดคุย และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบมากขึ้นโดยใช้ฐานข้อมูลผ่านการพูดคุย และมีการปรับกฎระเบียบการใช้น้ำให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำต้นทุน จากเดิมในปี 2552 ใช้กติกาการบริหารจัดการน้ำตามรอบเวร ดังนี้ วันอาทิตย์และจันทร์ส่งน้ำ บ่อที่ 5,6,7,8 ผังซ้าย วันอังคารและวันพุธ ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ผังซ้าย วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ ส่งน้ำ บ่อที่ 1,2,3,4 ผังขวา ส่วนวันเสาร์ ใช้เมื่อจำเป็น ในปี 2556 ได้มีการปรับกติการอบเวร ดังนี้ แบ่งรอบเวรตามกลุ่มผู้ใช้น้ำ 3 กลุ่ม คือ สายตรง สายซ้าย และสายขวา โดยแต่ละสายมีบ่อพักน้ำสายละ 4 บ่อ ซึ่งจะปล่อยน้ำลงบ่อครั้งละ 2 วัน เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในแต่ละสาย คลอง (การปล่อยน้ำลงบ่อจะปล่อยตามความจำเป็น หรือความต้องการที่สมาชิกร้องขอ) จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีจำนวนผู้ใช้น้ำมีทั้งหมด 103 ราย ส่วนใหญ่เป็นการใช้น้ำเพื่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักตามลำดับจำนวนที่ดินรายละเอียดยกพืชแต่ละชนิดดังในหัวข้อ 4.2.1

จากการสำรวจปริมาณน้ำต้นทุนจากพื้นที่เหนืออ่างให้ครอบคลุมอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง มีทั้งหมด 2 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) หมู่ 7 บ้านวังไทร มีอ่างเก็บน้ำวังไทร อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง มีฝ่าย 1 ตัว และมีบ่อน้ำ 9 บ่อ 2) หมู่ 8 บ้านวังน้อย มีฝ่าย 1 ตัว จากการลงพื้นที่เห็นได้ว่าพื้นที่ในหมู่ 7 มีบ่อน้ำเพื่อสำรองกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง บ่อน้ำแต่ละบ่อมีการขุดที่มีความลึก มีปริมาณน้ำอยู่ประมาณ 10 – 30 % ของแต่ละบ่อ เมื่อสำรวจพื้นที่ต้นน้ำพบว่า มีไร่สับปะรด ไร่มะม่วงตลอดทาง จนถึงจุดรวมทางน้ำที่น้ำลงมาจากหุบเขาในบริเวณ ต.สามกระชาย อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะทางน้ำมีหน้าปกคลุมเป็นบางช่วง มีตลอดและฝายน้ำล้นตามเส้นทางน้ำที่ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง สำหรับพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำก็ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีป่าดงน้อยลง รวมทั้งเมื่อตรวจวัดปริมาณน้ำฝนตั้งแต่ปี 2554 – 2557 ก็มีปริมาณน้ำฝนลดลงตามลำดับ ทำให้ชาวบ้านต้องขุดบ่อเพิ่มขึ้นจาก 47 บ่อในปี พ.ศ.2557 เป็น 61 บ่อในปี พ.ศ.2558 เพื่อรองรับการเพาะปลูกพืชไร่ที่มีการปลูกเพิ่มขึ้นทั้งสับปะรด ขนุน และมะพร้าวในช่วงฤดูแล้งที่น้ำขาดแคลน นอกจากนี้ยังได้ใช้น้ำประปาในการเกษตร 52,436 ลบ.ม. ในปี พ.ศ.2557 ควบคู่กับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ผลการตรวจวัดคุณภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด อ้อย ถั่ว สับปะรด มะพร้าว มะละกอ ขนุน มะม่วง ฝรั่ง สีสภาพเป็นกรดและด่าง ต้องปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก

ทีมวิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปให้สอดคล้องกับปัจจัย เงื่อนไข ที่มีต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนจากทุกภาคส่วน พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การเปิดน้ำ 7 วันหยุด 7 วันโดยใช้รอบเวรเดิม และให้ผู้ขอเปิดน้ำและผู้ขอใช้น้ำร่วมจ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท / ราย โดยจ่ายค่าตอบแทนร้อยละ 60 ให้ผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ และนำเข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้การเปิดน้ำใน 1 เดือน มีการวางท่อบริเวณคลองส่งน้ำหน้าอ่างเก็บน้ำ แก้ปัญหาคลองตันเขินและท่อส่งน้ำตัน และขุดบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ แล้วทำคันดิน แก้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง / เพิ่มการกักเก็บน้ำ เก็บข้อมูลการปลูกพืช การตรวจวัดคุณภาพดิน และข้อมูลปริมาณน้ำฝนต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องผ่านกระบวนการสร้างความเข้าใจ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาสรุปวิเคราะห์เพื่อจัดการน้ำร่วมกันตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และถ่ายทอดความรู้สู่เด็กและเยาวชน / ผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนอย่างทั่วถึง ผ่านกิจกรรมในโรงเรียน และการเผยแพร่จดหมายข่าวอย่างทั่วถึงในชุมชน ซึ่งหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วม ความเสียสละ การเก็บข้อมูล และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการปัญหาต่างๆ ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมด้วย

5.2 บทเรียนการวิจัย

5.2.1 กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงานวิจัย

5.2.1.1 ทีมวิจัย

- กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้านำเสนอ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหา รวมทั้งจัดระบบการทำงานร่วมกันภายในทีมงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การสื่อสารที่เป็นระบบระเบียบ สั้น กระชับ และเห็นภาพรวมของกิจกรรมที่ทำ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้ประสบพบเห็นจากการไปอบรมในสถานที่ต่างๆ ให้ผู้อื่นฟังได้ดี
- สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง มีทักษะในการจับประเด็นพูดคุยมากขึ้น
- เกิดความสนใจในเรื่องของการเปลี่ยนทางทางสังคม ทำให้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา กล้าที่จะแสดงออกต่อที่สาธารณะ
- สามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน และการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบจดหมายข่าวให้กับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชุมชนรับทราบ

5.2.1.2 ชุมชน

- คนในชุมชนเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น และให้อภัยซึ่งกันและกัน
- รู้จักวิเคราะห์แนวความคิด ทบทวนสถานการณ์ปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหามาจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและสรุปวิเคราะห์ร่วมกันในพื้นที่
- มีใจอาสามากขึ้น ไม่ได้ถูกบังคับให้ทำ เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม
- เกิดจิตสำนึกในการทวงแทน และร่วมรักษาดูแลทรัพยากร อาคารสาธารณะต่างๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ อาคารส่งน้ำ เป็นต้น
- มีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้ความขัดแย้งลดลง เกิดความสามัคคีในชุมชน
- กระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้ชาวบ้านเป็นนักคิด รู้จักตั้งคำถาม และหาคำตอบ มีการซักถามและพูดคุยกันมากขึ้น ทำให้มีการนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

5.2.1.3 หน่วยงาน / ท้องถิ่น

- ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมเรียนรู้การขับเคลื่อนงานของทีมวิจัยเพิ่มขึ้น
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลปริมาณน้ำฝนของ อบต. ช่วยให้ชาวบ้านนำไปเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำฝนที่ชาวบ้านเก็บรวบรวมในอดีตกับปัจจุบันได้ ทำให้เข้าใจและเห็นแนวโน้มการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่อดีต – ปัจจุบัน จนนำมาสู่การค้นหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นระบบ

5.2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

5.2.2.1 ความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

- ภาพรวมของทีมวิจัย มีความรับผิดชอบ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง สามารถมองปัญหาอย่างเชื่อมโยง มองอย่างเป็นระบบ กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกมากขึ้น จากเดิมไม่ชอบพูด ขี้อาย ไม่ค่อยออกความคิดเห็น ตามที่ประชุม แต่เมื่อมีข้อมูลเราต้องแสดงความคิดเห็น ได้ประสบการณ์จากการทำงาน กล้าตอบคำถามผู้อื่น เพราะมีข้อมูลมากขึ้นจากการทำวิจัย ได้ความรู้ใหม่ๆ ในชุมชนตนเอง จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที เมื่อได้แลกเปลี่ยนทำให้นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในปัจจุบัน ซึ่งหาเรียนในห้องเรียนไม่ได้ ได้จากการลงมือปฏิบัติ จากเดิมเป็นคนที่ไม่เคยสังเกตอะไร แต่เมื่อทำงานวิจัยแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการสังเกตมากขึ้น มีความละเอียดมากขึ้น และเห็นความสำคัญของข้อมูล สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้นอกจากนี้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังช่วยให้ทีมมีความสามัคคี ทำงานอย่างมีระบบ ระเบียบ และทำงานเป็นทีมอย่างแท้จริง

- สิ่งสังเกตเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นทำงานวิจัยท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในทุกกระบวนการ ทำให้ชาวบ้าน เกิดการรวมตัวกัน มีโอกาสได้พูดคุยกันเข้าร่วมกัน แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางและทางเลือกในการแก้ไขปัญหาของชุมชน บนพื้นฐานของข้อมูลและการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนได้รู้จักสถานภาพของตนเอง มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรม มีความสามัคคีกันมาก เมื่อปริมาณน้ำฝนมีน้อย เราสามารถนำข้อมูลมาวางแผนในการจัดการประกอบอาชีพได้ (นายณรงค์ จ้าตัว)
- งานวิจัยท้องถิ่น เป็นการแก้ปัญหาของชุมชนด้วยชุมชนเอง จึงเป็นการแก้ปัญหายังตรงจุด อีกทั้งยังทำให้ชาวบ้านเป็นนักคิด รู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบ โดยใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ ได้มีโอกาสพูดคุยกันมากขึ้น สร้างความสามัคคี ลดข้อขัดแย้งต่างๆในชุมชนได้ เด็กและเยาวชนก็ได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน รู้จักการทำงานเป็นทีม ได้ใช้เวลาว่างไปในทางที่สร้างสรรค์และกล้าแสดงออก (นายทวี ปัญญาหาญ)
- งานวิจัยมีประโยชน์เกี่ยวกับการวางแผนประกอบอาชีพ ทำสวน รู้ปริมาณน้ำที่จะใช้ ส่งผลให้ชีวิตดีขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ (นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล)
- การนำงานวิจัยไปปรับใช้กับการทำงาน เวลาทำอาชีพรับจ้าง ประโยชน์ที่ได้ในส่วนของการปรับตัวตามสถานการณ์ สามารถวางแผนการทำงาน / การรับจ้างได้อย่างเหมาะสม (นางพัชรี แป้นเหมือน)
- สามารถนำข้อมูลที่ได้จากโครงการไปวางแผนในการจัดทำแผนงานในพื้นที่หมู่บ้านอื่นๆ ของ อบต.ได้ ถ้าชาวบ้านมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ฝึกเรื่องการเก็บข้อมูลง่ายๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ปริมาณน้ำฝน เป็นต้น จะนำข้อมูลไปใช้งานต่อการประกอบอาชีพได้ (นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ)
- จุดเด่นของงานวิจัยท้องถิ่น คือ ปัญหาจากชุมชนและชุมชนต้องค้นหาคำตอบเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง การได้เข้ามาร่วมทีมวิจัยทำให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นและที่สำคัญ คือ ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับชุมชนของตนเอง (นายสุวิทธิพงษ์ แป้นเหมือน)
- งานวิจัย ทำให้เรารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้มีความรู้ในเรื่องกระบวนการวิจัย เป็นคนช่างสังเกตมากขึ้น กล้าแสดงออก ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่โรงเรียนไม่มีสอน ภูมิใจที่ได้ทำงานวิจัย และได้เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเอง (ด.ญ.ภัทรวรินทร์ ปัญญาหาญ)
- เมื่อก่อนไม่รู้ว่ามีน้ำที่ใช้ในบ้านมาจากไหน ได้แต่ใช้อย่างเดียว แต่พอได้เข้ามาร่วมทำงานวิจัย ออกเก็บข้อมูลต่างๆ ทำให้รู้ว่ามีน้ำที่ใช้มาจากไหน ในชุมชนมีทรัพยากรอะไรบ้าง และทำให้รู้ว่ามีคุณค่ากับทุกชีวิต จึงอยากให้ทุกคนในชุมชนใช้น้ำอย่างประหยัด (ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน)

5.2.2.2 ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน

- ทีมวิจัยสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลในชุมชนได้เป็นอย่างดี นำสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลของชุมชน
- ทีมวิจัยให้ความสำคัญกับคนในชุมชนและสามารถถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นสู่ชุมชนได้เป็นอย่างดี
- คนในชุมชนเกิดการยอมรับ เห็นถึงประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าของน้ำเพิ่มขึ้น
- เกิดแนวทางในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน ภายใต้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมและสรุปวิเคราะห์ร่วมกัน ทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ พ่อค้ารับซื้อผลไม้ เกษตรกร และเยาวชน มีการจัดรอบเวรการใช้น้ำ การเก็บค่าน้ำ และการบริหารจัดการน้ำในอ่างร่วมกัน
- เยาวชนเรียนรู้การดำเนินงานของโครงการ จากการเผยแพร่กระบวนการเรียนรู้ไปยังเด็กโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอดและเยาวชนในพื้นที่บ้านหนองแก่อีกจำนวน 30 คน

5.2.2.3 ความเปลี่ยนแปลงของหน่วยงาน / ท้องถิ่น

- หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมและเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับทีมวิจัย เช่น อบต.ให้ความร่วมมือและข้อมูลปริมาณน้ำฝน / น้ำประปาในการขับเคลื่อนงานของทีมวิจัยเพิ่มขึ้น เป็นต้น
- หน่วยงานต่างๆ ร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยในทุกขั้นตอน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอสามร้อยยอดสนับสนุนและจะมีกิจกรรมต่อเนื่อง คือ กิจกรรมส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสั่งตัด เป็นกิจกรรมที่ต่อยอดจากกิจกรรมตรวจดินในกระบวนการวิจัย เป็นต้น
- หลายหน่วยงานเห็นคุณค่าของงานวิจัยท้องถิ่นและนำกระบวนการบางอย่างไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นๆ เช่น อบต. สำนักงานเกษตรอำเภอสามร้อยยอด สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.3 ปัญหาการวิจัย

- ทีมวิจัยยังไม่มีประสบการณ์ด้านการตั้งคำถามแบบเชื่อมโยงข้อมูลทำให้เห็นเป้าหมายไม่ชัดเจน
- ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ มีความล่าช้า ทำให้ทีมวิจัยได้ข้อมูลต่างๆ ที่ล่าช้าไปด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

- ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้สถานการณ์ปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- พี่เลี้ยงควรให้กำลังใจ และคำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ ในการดำเนินงานวิจัยท้องถิ่น
- ควรมีการพัฒนากระบวนการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ชลประทานประจำอ่างลงพื้นที่และเรียนรู้การทำงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก

โครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ระยะที่ 2) มีภาคผนวก ดังนี้

- ก. สรุปรายงานการประชุม
- ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 1/2556

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2556 เวลา 18.00 – 20.25 น.

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
2. นางนวน	วงศ์สุวรรณ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ
4. นางจันทรา	ดวงผาสุข
5. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
6. นางฉะอ้อน	นวมวิจิตร
7. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
8. นางอัครา	พุ่มปรีชา
9. นายณรงค์	แย้มสมุทร
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
11. นางละม่อม	เกตุชา
12. น.ส.พรทิพย์	แสงมาลา
13. นายนิโรจน์	โตเปลี่ยน
14. นายยงยุทธ	วงศ์สุวรรณ
15. นายสมศักดิ์	แก้วรักษ์
16. นางพิมพ์กานต์	แก้วเผือก
17. ด.ญ.ศิรดา	สังข์เครือ
18. นายมานพ	สำราญสุข
19. ด.ญ.พิมมาด	ปานนก
20. นายต๋อย	แก้วรักษ์
21. นางพร	สังข์เครือ
22. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
23. นายณรงค์ชัย	สังข์เครือ
24. นางนฤมล	ปัญญาหาญ
25. นางจำเนียร	สังข์เครือ
26. นางสาวกัมภัทร	นวลผ่อง
27. นางสาวนุชนาต	สังข์เครือ
28. นางสาวกิ่งแก้ว	ชั้นทอง
29. นางสาวนิภา	โอแก้ว
30. นางพัชรี	แป้นเหมือน
31. นางทองเรือง	จันวิลัย
32. นายณรงค์	จ้าว

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จ้าว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน พร้อมนำเสนอว่าการประชุมในวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก เป็นโครงการต่อเนื่อง

จากปีที่ผ่านมา การประชุมวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ในการทำงานของทีมวิจัยที่จะดำเนินการในพื้นที่ ทีมงานมีทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วย

1. นายณรงค์	จำตัว		หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
3. นายทวี	ปัญญาหาญ	ที่ปรึกษากลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	จนท.วิเคราะห์	คณะทำงาน
5. นางสาวกิงแก้ว	ชันทอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน
7. นายศิลา	รูปหล่อ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
8. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
9. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลาผู้	ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	คณะทำงาน
10. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน	สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
12. นางนิตยา	ชัยยอด	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่าโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนวลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ที่จะทำในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี และความสอดคล้องของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำกับการใช้ประโยชน์ในชุมชน

ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งประเด็นคำถามว่า ทำเรื่องน้ำแต่ทำไมต้องศึกษาสภาพดิน

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า ดินคืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็กสำหรับพืช สามารถรับน้ำบนผิวดินและดูดซับน้ำ ซึ่งการซึมของน้ำลงในดินจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับชนิดของเนื้อดิน สภาพของผิวดิน ความชื้นในดิน ฉะนั้นการศึกษาสภาพดินทำให้เราได้รู้ประเภทเนื้อดิน การอุ้มน้ำ การระบาย ซึ่งเราจะใช้ข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการปลูกพืช การใช้น้ำ การใช้ปุ๋ยให้มีความเหมาะสมกับสภาพดินในที่ดินของแต่ละคน นอกจากการศึกษาในเรื่องที่นั่นได้พูดมาในตอนต้นแล้ว โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งปัจจัยและเงื่อนไขในที่นี้คือ สิ่งที่ทำให้การจัดการน้ำประสบความสำเร็จ เช่น การมีส่วนร่วมของทุกคนและผู้นำ สภาพแวดล้อม สภาพอากาศ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูกหรือการใช้น้ำ เป็นต้น ซึ่งทีมวิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ความต้องการใช้น้ำ ชนิดพืชที่ปลูก และการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และจะขอความร่วมมือจากทุกท่านเพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด

ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งประเด็นคำถามว่า โครงการนี้มีงบประมาณลงมาช่วยในการดำเนินงานหรือไม่แล้วจะเริ่มลงเก็บข้อมูลเมื่อไหร่

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จำนวน 126,450 บาท ซึ่งงบประมาณจะใช้จ่ายในการจัดประชุม ทำสถานีวัดปริมาณน้ำฝน การเก็บข้อมูลในพื้นที่ การวิเคราะห์ดิน ค่าอุปกรณ์ในการวิเคราะห์ดิน และวัตถุประสงค์ของโครงการอีกข้อหนึ่ง คือ เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจากโครงการระยะที่ 1 นำไปสู่การปฏิบัติ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่าสำหรับแนวทางการบริหารจัดการน้ำ จากโครงการระยะที่ 1 จะมีเรื่องการเสริมสปริงเวย์อ่างเก็บน้ำ ซึ่งหลังจากกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ร่วมประชุมกับสำนักงานชลประทานจังหวัดประจวบ เรื่องการตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำทางกลุ่มได้เสนอให้ชลประทานเสริมสปริงเวย์ใหม่ให้เท่ากับสปริงเวย์เก่าซึ่งทางชลประทานก็กำลังดำเนินการเสริมสปริงเวย์ให้แล้ว

นายณรงค์ จำตัว เพิ่มเติมรายละเอียดการดำเนินงานคือ ทางทีมวิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูก สัตว์ที่เลี้ยง สภาพพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลสภาพดินตามลำดับ จากวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กล่าวข้างต้น ขอให้ทุกท่านให้ความร่วมมือให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับทีมงาน เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์สรุปผลได้อย่างชัดเจน และจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการน้ำต่อไป

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่จัดเวทีเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนจากการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้
วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

1. ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ชาวบ้านได้ทราบ
2. แจ้งวัตถุประสงค์โครงการฯ ให้ชาวบ้านทราบและทำความเข้าใจว่าทำโครงการเพื่ออะไร
3. สร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านว่าทีมวิจัยจะทำอะไร เพื่ออะไร
4. ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในการทำงานของทีมวิจัย
5. อยากให้ชาวบ้านถามมากๆ
6. จะมีพี่เลี้ยงมาประชุมด้วย

สิ่งที่ได้จากในเวที

1. ชาวบ้านให้ความร่วมมือมาร่วมประชุม มีการประสานงานดี
2. ชาวบ้านไม่ค่อยถาม แต่อยากเข้าร่วมประชุมในครั้งต่อไป
3. ทีมวิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ประชาชนได้ทราบ ตอบข้อซักถามได้และช่วยกันอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงสิ่งที่ทีมวิจัยจะทำต่อไป
4. เวทีนี้ไม่มีพี่เลี้ยง

จุดที่ควรปรับปรุง

1. การประชุมใช้เวลานานจึงมีชาวบ้านบางส่วนขอกลับก่อน
2. ต้องกระตุ้นและส่งคำถามให้ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น
3. บันทึกการประชุมขาดความต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไข

1. ใช้เวลาให้กระชับมากขึ้น
2. ทีมวิจัยต้องช่วยกันสร้างคำถาม กระตุ้นให้ชาวบ้านร่วมแสดงความคิดเห็น
3. ทีมวิจัยต้องแบ่งหน้าที่ให้คนใดคนหนึ่งจดบันทึก

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. ประชุมทีมวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก
2. นำข้อบกพร่องไปปรับใช้ในการจัดเวทีครั้งต่อไป

ปิดประชุมเวลา 20.25 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
 ผู้บันทึกรายงานการประชุม
 นายณรงค์ จ้าตัว
 ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 2/2556
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ด.โรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.30 – 20.00 น.

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ด.โรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
2. นางสาววรรณ	เลื่อนเตี้ยะ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ
4. นางสาวฉันทนา	เลื่อนเตี้ยะ
5. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
6. นายสาคร	ดวงผาสุก
7. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
8. นายฉลุย	ชื่นใจ
9. นางสาวบัว	เดชรอด
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
11. นายสัจด์	แก้วรักษ์
12. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
13. นายบุญศรี	จันวิสัย
14. นายศิลา	รูปหล่อ
15. นายสังเว	จำเริญ
16. นางนิตยา	ชัยอด
17. นางจำปี	เลื่อนเตี้ยะ
18. นายณรงค์	จ้ำตัว
19. นายเพิ่ม	จันท์บำรุง
20. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
21. นายสมโภช	ค่างาม
22. นางสาวกิงแก้ว	ขันทอง
23. นายวัลลพ	ฉุนราชา
24. นางพัชรี	แป้นเหมือน
25. นายโอภาส	เกษมสุขไพศาล
26. นายวีระ	เขียนบรรดิษฐ์
27. นางระเบียบ	สอนฉ่า
28. นายสำรวย	ขันทอง

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน พร้อมนำเสนอว่าการประชุมในวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก เป็นโครงการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา การประชุมวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ในการทำงานของทีมวิจัยที่จะดำเนินการในพื้นที่ ทีมงานมีทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วย

1. นายณรงค์	จ้ำตัว	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำฯ
		คณะทำงาน

3. นายทวี	ปัญหาหาญ	ที่ปรึกษากลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญหาหาญ	จนท.วิเคราะห์	คณะทำงาน
5. นางสาวกึ่งแก้ว	ชั้นทอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน
7. นายศิลา	รูปหล่อ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
8. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
9. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลาผู้	ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	คณะทำงาน
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน	สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญหาหาญ	นักประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
12. นางนิตยา	ซ้ายอด	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าโครงการครั้งที่ผ่านมาทางทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมกันเก็บข้อมูลต่างๆ ตั้งแต่ประวัติศาสตร์ชุมชน ที่ทำให้หลายท่านได้รู้ว่าหมู่บ้านเราเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีความเป็นอยู่อย่างไร มีการปลูกพืชอะไรบ้าง ข้อมูลต่างๆ ได้เป็นประโยชน์กับหมู่บ้าน และทำให้ชาวบ้านเกิดความรักความสามัคคีเช่นในอดีตที่ผ่านมา มีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและเป็นระบบมากขึ้น สำหรับโครงการระยะที่ 2 จะมีการเพิ่มเติมในเรื่องของการศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำ

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล ชี้แจงรายละเอียดและข้อมูลโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ระยะที่ 1 โดยโครงการระยะที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี และความสอดคล้องของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำกับการใช้ประโยชน์ในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำ
3. เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจาก โครงการระยะที่ 1 นำไปสู่การปฏิบัติ

นายสำรวย ชั้นทอง กล่าวว่าโครงการระยะที่ 1 มีการพูดคุยกันเรื่องประวัติศาสตร์หมู่บ้าน การหาน้ำใช้ เชื้อเพลิงเมื่อไหร่ เก็บข้อมูลพืชที่ปลูก นายอนันต์ เพิ่มเติมข้อมูลในเรื่องของการเก็บข้อมูลด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น คือ การเลี้ยงสัตว์ สภาพดิน และปริมาณน้ำฝน

นางสาวทิพวรรณ ปัญหาหาญ กล่าวว่า ข้อมูลที่ทีมวิจัยต้องการ คือ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ สภาพดิน การใช้ประโยชน์ดินเป็นอย่างไร แล้วในหนึ่งปีเราต้องการใช้น้ำปริมาณเท่าใด น้ำที่มีอยู่เพียงพอกับที่เราใช้ในหนึ่งปีหรือไม่ น้ำที่มีอยู่ในอ่างเก็บน้ำมาจากไหน ข้อมูลที่ได้จะนำรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบว่าอะไรเป็นปัจจัยและเงื่อนไขในการจัดการน้ำของเรา เช่น ทำให้น้ำในอ่างเก็บน้ำไม่พอใช้ ซึ่งสาเหตุที่น้ำไม่พอใช้อาจเป็นเพราะฝนตกน้อย หรือการปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก หรืออาจเป็นเพราะสภาพดินไม่ดีก็ได้ ฉะนั้นข้อมูลที่ได้นี้จึงมีความสำคัญที่จะทำให้เราได้รู้ว่าที่น้ำไม่พอใช้เกิดจากสาเหตุอะไร เราจะได้แก้ไขให้ตรงจุด

ในที่ประชุมเสนอเรื่องเสริมสปริงเวย์ที่ได้เสนอไปในครั้งก่อนได้ทำหรือยัง เพราะกลัวจะไม่ทันหน้าฝน หากไม่ทันหน้าฝนน้ำที่ล้นออกไปจะไม่ได้เกิดการใช้ประโยชน์

นายทวี ปัญหาหาญ กล่าวว่าเรื่องเสริมสปริงเวย์เป็นแนวทางการจัดการน้ำแนวทางหนึ่งที่ทุกท่านร่วมกันเสนอในเวทีโครงการระยะที่ 1 ขณะนี้ทางหน่วยงานชลประทานกำลังดำเนินการเสริมสปริงเวย์

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวทำความเข้าใจกับที่ประชุมว่าขณะนี้ทีมวิจัยจะมีเวทีเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องหลังจากประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านได้เข้าใจและรู้ว่าทีมวิจัยจะทำอะไรเพื่ออะไร ทางทีมวิจัยก็จะเริ่มเก็บข้อมูล แล้วทีมวิจัยจะเอาข้อมูลไปทำอะไรต่อ

ที่ประชุมเสนอว่าต้องมีการวิเคราะห์ว่าในพื้นที่มีการเพาะปลูกพืชชนิดใดบ้าง ดินมีคุณภาพเป็นอย่างไร ดินน้ำมาจากไหนเหตุใดน้ำจึงไม่พอใช้ ซึ่งทางคณะทำงานต้องมีการเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูก สัตว์ที่เลี้ยง ข้อมูลสภาพพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ มีการทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลสภาพดินที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ ถ้าทุกท่านไม่ให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันดำเนินงานตามแผนงาน โครงการนี้คงจะไม่ประสบความสำเร็จ

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่จัดเวทีเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนจากการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้
วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

- 1. ทำเวลาให้น้อยกว่าเวทีที่ผ่านมา
- 2. ให้ชาวบ้านมาให้ครบตามที่แจ้งไว้
- 3. ให้ชาวบ้านเข้าใจว่าทำอะไรและมีส่วนร่วม

สิ่งที่ได้จากในเวที

1. ทีมวิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ประชาชนได้ทราบ ตอบข้อซักถามได้และช่วยกันอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงสิ่งที่ทีมวิจัยจะทำต่อไป
2. ชาวบ้านเข้าใจว่าจะทำอะไร
3. ผนตททำให้ชาวบ้านที่เชิญไว้มาไม่ครบ
4. ทีมวิจัยช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านร่วมแสดงความคิดเห็น

จุดที่ควรปรับปรุง

- เริ่มประชุมช้า

แนวทางแก้ไข

- ใช้เวลาให้กระชับมากขึ้น

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. ประชุมทีมวิจัยวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก
2. จัดเวทีสร้างความเข้าใจอีก 1 ครั้ง

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 3/2556

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.30 – 20.00 น.

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
2. นางลำไย	ฟักเจริญ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ
4. นางสาวสมหมาย	พอดี
5. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
6. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน
7. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
8. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
9. นางสาวรุ่ง	ไม้เทศ
10. นายศิลา	รูปหล่อ
11. นางเฮียง	ชวานา
12. นางนิตยา	ชัยอด
13. นายสุวิทย์	แก้วเผือก
14. นายณรงค์	จ้ำตัว
15. นางสุกี้	รุ่งเรืองจำเริญ
16. นางพัชรี	แป้นเหมือน
17. นายสมศักดิ์	ชุมรักษา
18. นางสาวกิ้งแก้ว	ขันทอง
19. นายสุวรรณ	แก้วเผือก
20. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
21. นายประคอง	โพธิ์แจ่ม
22. นายน้อย	พอดี

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จ้ำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก และทักทายผู้เข้าร่วมประชุม พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์ของการมาประชุมในครั้งนี้ว่า เป็นการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการฯ เพื่อค้นหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงร่วมกัน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปค้นหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา และขอแนะนำทีมงานทั้งหมด 12 คน ดังนี้

1. นายณรงค์	จ้ำตัว	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ	ที่ปรึกษากลุ่มบริหารการใช้น้ำ
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	จนท.วิเคราะห์
5. นางสาวกิ้งแก้ว	ขันทอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน	อาสาสมัครสาธารณสุข
7. นายศิลา	รูปหล่อ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
		คณะทำงาน
		คณะทำงาน
		คณะทำงาน
		คณะทำงาน
		คณะทำงาน
		คณะทำงาน

8. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
9. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลาผู้	ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	คณะทำงาน
10. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน	สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักประชาสัมพันธ์ฯ	คณะทำงาน
12. นางนิตยา	ชัยอด	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน

• ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบและตั้งประเด็นคำถามว่า ชาวบ้านวังไทรส่วนมากไม่ได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ต้องมาร่วมทำวิจัยกับโครงการดังกล่าวเพราะเหตุใด

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่าจะมีชาวบ้านบางส่วนที่อาศัยอยู่รอบๆ อ่างเก็บน้ำและได้ใช้น้ำจากอ่าง ทางทีมวิจัยจึงได้ชวนมาพูดคุยกัน เพราะว่าโครงการระยะที่ 2 นี้ จะมีการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของบ้านวังไทรด้วย ปีที่ผ่านมาทางทีมวิจัยและชาวบ้านในพื้นที่ชลประทานได้ร่วมกันเก็บข้อมูลการปลูกพืชและข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับหมู่บ้าน สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการระยะที่ 2 ที่จะทำในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี และความสอดคล้องของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำกับการใช้ประโยชน์ในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำ
3. เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจาก โครงการระยะที่ 1 นำไปสู่การปฏิบัติ

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ เพิ่มเติมว่าทีมวิจัยจะเก็บข้อมูลบริเวณพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ เก็บข้อมูลชนิดพืชที่ปลูกและตั้งสถานีวัดปริมาณน้ำฝน ซึ่งพื้นที่ที่จะดำเนินการอยู่ในบ้านวังไทร

• ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งประเด็นคำถามว่าทำไมต้องวิจัย

นายณรงค์ จั่วตัว กล่าวว่า เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลในสิ่งที่เราอยากรู้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเส้นทางน้ำว่ามีเส้นทางอย่างไร น้ำไหลมาจากทางไหน ในพื้นที่ปลูกพืชอะไรบ้าง ในแต่ละปีมีการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกหรือไม่ มีการใช้น้ำอย่างไร จึงต้องเก็บข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และหาคำตอบว่าอะไรที่เป็นปัจจัยในการจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ซึ่งกระบวนการต่างๆ คือการวิจัย ส่วนผลของการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงให้มีน้ำใช้อย่างพอเพียง เป็นระบบอย่างเหมาะสม

• ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งประเด็นคำถามว่า โครงการระยะที่ 1 ทำเสร็จแล้วได้อะไรบ้าง แล้วในโครงการที่จะเริ่มดำเนินการนี้จะต้องมีการสำรวจดิน และชาวบ้านจะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันเก็บข้อมูลด้วยหรือไม่

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่าโครงการระยะที่ 1 เป็นการหาแนวทางในการจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สิ่งที่ได้ดำเนินการเป็นรูปธรรม คือ การเสริมสปริงเวย์ใหม่ให้สูงเท่าสปริงเวย์ตัวเก่าเพื่อให้เก็บน้ำเพิ่มขึ้น

นายณรงค์ จั่วตัว กล่าวว่า ที่ดินในพื้นที่ชลประทานจะได้รับการเก็บข้อมูลของดินด้วย และการลงเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งอยากให้ทุกท่านมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ เพราะเจ้าของพื้นที่เองจะมีความรู้ต่างๆ ในพื้นที่เหล่านั้นดี และเป็นการให้ทุกท่านได้เห็นปัจจัยที่มาของปัญหาต่างๆ และสามารถร่วมกันวิเคราะห์พูดคุยเพื่อหาข้อแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการน้ำได้อย่างเหมาะสม จึงขอเชิญชวนทุกท่านให้ความร่วมมือกับทีมและอยากให้ทุกท่านคือนักวิจัยชุมชน ที่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองโดยไม่ต้องรบกวนหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ หลังจากนั้นจะมีการประสานกับผู้นำชุมชนและแจ้งให้ทุกท่านทราบในการลงเก็บข้อมูลต่อไป

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่จัดเวทีเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนจากการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้
วันนัดหวังอะไรบ้าง

1. ชาวบ้านวังไทรมาครบตามที่แจ้งไว้
2. ชาวบ้านเข้าใจว่าทำอะไร
3. ชาวบ้านวังไทรให้ความร่วมมือเก็บข้อมูล

สิ่งที่เกิดขึ้นจากเวทีสร้างความเข้าใจ

1. ทีมวิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ประชาชนได้ทราบ ตอบข้อซักถามได้และช่วยกันอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงสิ่งที่ทีมวิจัยจะทำต่อไป
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมมีเรื่องสอบถาม
3. ชาวบ้านวังไทรมาไม่ครบตามที่เชิญไว้เพราะสถานที่ประชุมอยู่ไกล
4. ชาวบ้านวังไทรส่วนหนึ่งอยากเข้าร่วมเก็บข้อมูล

จุดที่ควรปรับปรุง

- สถานที่ประชุมอยู่ไกลจากกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางแก้ไข

- เปลี่ยนสถานที่ประชุม

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. ประชุมในวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก
2. ทำเวทีสร้างความเข้าใจอีก 1 ครั้ง

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 1
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2556 เวลา 18.30 – 20.00 น.
 ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวบุญ	แก้วเผือก
2. นางสาววรรณ	เลื่อนเตี้ยะ
3. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
4. นางพิมพ์กานต์	แก้วเผือก
5. นายสมศักดิ์	ชุมรักษา
6. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
7. นางนิตยา	ซ้ายอด
8. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
9. นายณรงค์	จำตัว
10. นายทวี	ปัญญาหาญ
11. นายศิลา	รูปหล่อ
12. นางสาวกิ้งแก้ว	ขันทอง
13. นายสำรวย	ขันทอง
14. นายสมโภชน์	ค่างาม
15. นายเพิ่ม	จันทร์บำรุง
16. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
17. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
18. นางพัชรี	แป้นเหมือน
19. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
20. นางทองเรือง	จันวิสัย
21. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
22. นายวัลลพ	ฉุนราชา

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวเปิดประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ชี้แจงผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ว่า ทางทีมวิจัยจะเริ่มเก็บข้อมูลตามที่ได้แจ้งไว้ในการประชุมครั้งที่ผ่านมาซึ่งจะเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันทำแผนที่เดินดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่ การเกษตร สถานที่สำคัญ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวมและเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาว่ามีการ เปลี่ยนแปลงการปลูกพืชชนิดใดเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือมีการเลี้ยงสัตว์มากขึ้นหรือไม่ ซึ่งแผนที่นี้จะเริ่มต้นจากอ่างเก็บน้ำนาวัล เปรียง ท่านใดที่ไม่ได้มาเข้าร่วมในครั้งก่อนให้ช่วยกันดูว่ามีการดำเนินการสำรวจจุดใดบ้างแล้วทีมวิจัยจะลงพื้นที่อีกครั้ง ขอให้ ทุกท่านให้ข้อมูลรายละเอียดโดยร่วมกันวาดรูปลงในแผนที่นี้

ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์ พร้อมร่วมกันวาดแผนที่และให้ข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และแหล่งน้ำ ในพื้นที่ของตน ทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมมือกันวาดอ่างเก็บน้ำ ถนนสายหลัก ศาลา แนวเขตของคลองส่งน้ำและท่อน้ำ โดย เริ่มจากบ้านนางสาวบุญ แก้วเผือก ที่บ้านปลูกสับปะรด 11 ไร่ เลี้ยงไก่ชน 15 ตัว หน้บ้านมีบ่อพักน้ำและคลองส่งน้ำ หลัง บ้านมีบ่อเก็บน้ำ ประมาณ 1 งาน มีหมา 3 ตัว ข้างบ้านใกล้คลองมีฝักสวนครัว 1 แปลง มีเตาถ่าน 1 เตา น้ำประปาใช้ของอ่าง วังไทร น้ำทำการเกษตรใช้ของอ่างนาวัลเปรียง ฝั่งตรงข้ามของนายอ่อน คงมา ปลูกยาง 18 ไร่ ดงยางใช้น้ำจากอ่างนาวัลเปรียง นายอง ชุมรักษา มีที่ดินทั้งหมด 14 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 10 ไร่ แบ่งเป็นมะม่วง 4 ไร่ สับปะรด 6 ไร่ เลี้ยงไก่ชน 20 ตัว หายไร่มีห้วย มีบ่อเก็บน้ำขนาดเกือบ 2 งาน น้ำประปาใช้ของอ่างวังไทร น้ำทำการเกษตรใช้ของอ่างนาวัลเปรียงกับใน

ห้วยท้ายไร่ ที่ต่างๆ เป็นของนายกิมเจียะ แซ่ลิ่ม ปลุกสับปะรด 7 ไร่ ใช้น้ำจากอ่างนาวัลเปรียงทำการเกษตร ของบุญนำ ชุม
รักษา มี 11 ไร่ ปลุกสับปะรด ทั้งหมด ของลำไย พักเจริญ มี 6 ไร่ ปลุกขนุน ทั้งหมด

นายวิลลพ อุนราชา มีที่ดิน 8 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่บ้าน ปลุกสับปะรด 4 ไร่ และขนุน 4 ไร่ ห้วยไร่มีห้วย ใช้น้ำประปา
และน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัลเปรียง ของนายประจวบ อุนราชา มี 16 ไร่ ปลุกสับปะรด

นายสมโภชน์ คำงาม มีที่ดินทั้งหมด 21 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 20 ไร่ ปลุกสับปะรด 3 ไร่ ขนุน 5 ไร่ มะพร้าว 4 ไร่
มังคุด 3 ต้น ลองกอง 1 ต้น เงาะ 1 ต้น ช้างบ้านมีบ่อบาดาลห้วยไร่มีห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัล
เปรียง เลี้ยงหมา 3 ตัว แมว 2 ตัว ที่ที่เหลือไม่ได้ปลูกอะไรอายุมากทำไม่ไหว ส่วนที่ของนายมนัส มาทรัพย์ ปลุกสับปะรด 16
ไร่ ใช้น้ำจากอ่างนาวัลเปรียงทำการเกษตร ถ้าแล้งมากก็ใช้น้ำในห้วยท้ายไร่

นายเพิ่ม จันทรบำรุง มีที่ดินข้างอ่างเก็บน้ำ 17 ไร่ ปลุกสับปะรด 12 ไร่ อีก 5 ไร่ยังไม่ได้ปลูกอะไร ที่ดินข้างนาย
สมโภชน์ คำงาม 15 ไร่ ปลุกสับปะรด 7 ไร่ กำลังปลูกเผือก 5 ไร่ ห้วยไร่ปลายนาปลูกสะตอ 2 ต้น มะม่วง 5 ต้น ขนุน 10 ต้น
มะพร้าว 4 ต้น กล้วย 4 กอ พื้นที่ที่เหลือปลูกบ้านของลูกๆ เลี้ยงไก่พื้นบ้าน 5 ตัว หมา 2 ตัว มีบ่อกักน้ำหน้าบ้าน ใช้น้ำประปา
และน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัลเปรียง

นายทวี ปัญญาหาญ มีที่ดินทั้งหมด 20 ไร่ ปลุกสับปะรด 14 ไร่ ปลูกไผ่ 1 ไร่ ปลุกขนุน 3 ไร่ กล้วย 1 งาน ไร่
สวนผสมปลูกผักสวนครัว ปลูกมะปราง 6 ต้น มะม่วง 6 ต้น ลองกอง 2 ต้น กระท้อน 3 ต้น มะกรูด 4 ต้น มะพร้าว 14 ต้น
เลี้ยงไก่ไข่ 40 ตัว แมว 3 ตัว หมา 1 ตัว บ่อเก็บน้ำ 1 งานบ่อน้ำบาดาล 1 บ่อ

ส่วนที่ของ น.ส.บุญชู ปัญญาหาญ มี 33 ไร่ ปลุกสับปะรด 30 ไร่ ขนุน 1 ไร่ มะพร้าว 1 ไร่ มะละกอ 1 งาน มะนาว 5
ต้น บ่อน้ำ 1 งาน ใช้น้ำประปาจากอ่างนาวัลเปรียง น้ำทำการเกษตรใช้น้ำจากอ่างนาวัลเปรียงและห้วยท้ายไร่

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล มีที่ดินประมาณ 38 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกบ้าน พืชที่ปลูกแบ่งเป็นสับปะรด 10 ไร่ ขนุน 5
ไร่ ไม้หวาน 7 ไร่ แก้วมังกร 1 ไร่ มะม่วง 9 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่ท้ายไร่ 1 บ่อ มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ และอยู่หน้าบ้าน 1 บ่อ มี
เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ของนายสาโรจน์ เกษมสุขไพศาล มีที่ดิน 20 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน ประมาณ 2 งาน ปลูกไผ่หวาน 5
ไร่ ฝรั่งสลับปาล์ม 5 ไร่ มะม่วง 5 ไร่ สับปะรดสลับกับปาล์ม 5 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อเนื้อที่ประมาณ 2 งาน ใช้น้ำจากอ่างนาวัล
เปรียงและห้วยท้ายไร่ทำการเกษตร

นางพิมพ์กานต์ แก้วเผือก มีที่ดินทำการเกษตร 10 ไร่ ปลุกขนุน 1 ไร่ ปลุกสับปะรด 9 ไร่ เลี้ยงไก่ 10 ตัว เลี้ยงเป็ด 6
ตัว ห้วยไร่มีบ่อน้ำ 1 บ่อ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัลเปรียง

นายสำรวย ชันทอง มีที่ 15 ไร่ ปลูกผักสวนครัว ปลูกกล้วย 2 งาน มะพร้าว 1 ไร่ ปลุกสับปะรดสลับขนุน 12 ไร่ มี
บ่อน้ำหลังบ้านขนาด 1 งาน ห้วยไร่มีห้วย ของนางอำไพ บุญผดผ่อง มี 7 ไร่ ปลุกสับปะรด ห้วยไร่ติดห้วย ของสนั่น โอแก้ว มี
10 ไร่ ปลุกสับปะรด 7 ไร่ ขนุน 2 ไร่ ปลูกมะพร้าว ปลูกกล้วย ปลูกกะท้อน รวม 2 งาน มีบ่อน้ำ 1 บ่อ

นางแป้น ทองประเสริฐ มีที่ดิน 10 ไร่ ปลูกผักสวนครัว กล้วย มะม่วง 1 งาน ปลุกสับปะรด 9 ไร่ ของนายไพบรีย มา
ทรัพย์ มีที่ 13 ไร่ ปลูกบ้าน ร้านค้า ปลูกผักสวนครัว 1 ไร่ ปลูกมะพร้าว 12 ไร่ หลังบ้านมีบ่อกักน้ำและมีห้วยท้ายไร่

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมมือกันลงรายละเอียดข้อมูลในแผนที่ตามข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งรายละเอียดยังไม่
ครบถ้วนทั้งหมด นายณรงค์ จ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวว่าหลังจากที่ทุกท่านได้ช่วยกันวาดแผนที่เดินดินก็ได้ข้อมูลมาก
พอสมควร บ้านไหนที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูปก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อน เพื่อจะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป และ
แจ้งกับที่ประชุมว่าทางทีมวิจัยจะเชิญมาทำปฏิทินการผลิตอีกครั้ง ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้

สรุปบทเรียนเวทีหลังทำกิจกรรม

วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร
- ทราบชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
- ทราบการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มขึ้นและลดลงของชนิดพืชที่ปลูก

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลในวันนี้

- สนุกสนาน
- มีความคิดว่าได้รายละเอียดน้อย
- ทุกคนมีส่วนร่วม เป็นกันเอง
- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร
- ทราบชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์

- ทุกคนมีความสนใจที่จะให้ข้อมูล
- ข้อมูลที่ได้ยังไม่ครบถ้วน

จุดที่ควรปรับปรุง

- คนมาไม่ครบ ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน
- ไม่ได้ลงพื้นที่ ทำให้ไม่เห็นพื้นที่จริง

แนวทางแก้ไข

- กรณีคนมาไม่ครบน่าจะลงพื้นที่ไปหาเขาในตอนเช้า กลางวัน หรือเย็น
- การเดินสำรวจในช่วงเย็นก็คงลำบาก เนื่องจากวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านหนองแกจะมีเวลาว่างในช่วงเที่ยง และช่วงเย็น ในช่วงเที่ยงก็อาจไม่อยู่เนื่องจากบางบ้านก็ต้องไปทำงานในต่างตำบลต่างอำเภอ ช่วงเที่ยงก็ไม่ได้กลับบ้าน
- เดินสำรวจในช่วงเช้าทำให้ทีมวิจัยเก็บข้อมูลอื่นๆ ได้ เช่น สภาพคลอง ทางน้ำ ลำห้วยต่างๆ และอาจพบกับเจ้าของที่ดินด้วย

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- ลงพื้นที่ไปหาชาวบ้าน เพื่อเติมข้อมูล
- เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดไป
- วาดโครงร่างของแผนที่ต่อจากเดิม

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 4/2556
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2556 เวลา 18.30 – 20.00 น.
 ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
5. นางนิตยา	ซ้ายยอด
6. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
7. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
8. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
9. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
10. นายบุญลือ	กรประเสริฐ
11. นายสมชาย	รินรว
12. นางสาวกิ้งแก้ว	ชั้นทอง
13. นายเอกสิทธิ์	ปรียาไกรสรณ์
14. นางสาวมารยาท	วรรณวงษ์หา
15. นายประจัญ	มีอารีย์
16. นางสาววรรณมา	มูลทองขุน
17. นายสายัญ	จันทร์ศรี
18. นายอุ้น	แย้มจำเมือง
19. นายสุชาติ	แซ่กอ
20. นายสมคิด	ด้วงอุไร
21. นายปัญญา	เล็กเจริญ
22. นายยนต์	จันทร์ฉาย
23. นายศิลา	รูปหล่อ
24. นายพิงค์	หุทิพย์
25. นางพัชรี	แป้นเหมือน
26. นายแอ	ศรีแหง
27. นายสายัญ	มูลทองขุน
28. นายดำเนิน	วรรณงษ์หา

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดการประชุมและทักทายผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน พร้อมนำเสนอว่า การประชุมในวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก เนื่องจากทางหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ในการดำเนินการเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง โดยวันนี้จะขอแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำงานโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับทุกท่านที่ได้ใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เมื่อปีที่ผ่านมามาทางทีมวิจัยได้เชิญคณะกรรมการประปาหมู่บ้านไปรับฟังวัตถุประสงค์ของโครงการระยะที่ 1 ซึ่งได้ทำเสร็จไปแล้ว และในปีนี้จะดำเนินการโครงการระยะที่ 2 ต่อไป จึงเชิญทุกท่านมารับทราบวัตถุประสงค์การดำเนินงานอีกครั้งหนึ่ง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล ทีมวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี และความสอดคล้องของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำกับการใช้ประโยชน์ในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำ
3. เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจาก โครงการระยะที่ 1 นำไปสู่การปฏิบัติ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า มีหลายท่านที่มาร่วมเวทีครั้งแรก ซึ่งยังไม่เข้าใจโครงการ โครงการดังกล่าวทำขึ้นเพื่อบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ให้มีความเพียงพอกับความต้องการ เกิดประโยชน์สูงสุดและมีการรักษากฎระเบียบที่ตั้งขึ้นมาโดยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับโครงการระยะที่ 2 จะมีการศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน สถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี ซึ่งทางโซนบ้านวังน้อยจะใช้น้ำสำหรับอุปโภคอย่างเดียว ทางทีมวิจัยก็จะเก็บข้อมูลการใช้น้ำประปาของบ้านวังน้อย ก็จะขอความร่วมมือจากกรรมการที่ดูแลเรื่องน้ำประปาของหมู่บ้าน

นายบัญชา เล็กเจริญ กล่าวว่า ปีที่ผ่านมาได้ร่วมพูดคุยเรื่องการใช้น้ำของบ้านวังน้อยให้ทีมวิจัยได้ทราบบ้างว่า น้ำประปาที่ผลิตจะผสมคลอรีน ชาวบ้านจะใช้น้ำไว้อาบ ล้างจาน เอาไปรดต้นไม้ไม่ได้ครับ สำหรับข้อมูลอื่นๆ ก็มาพูดคุยกันได้ตลอดเวลา

ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งประเด็นคำถามว่า ถ้าไม่ได้อยู่บ้านหนองแกสามารถสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ไหม

นายณรงค์ จำตัว อธิบายเพิ่มเติมว่า ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดที่ใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานนี้ได้ เพราะประโยชน์สุดท้ายก็จะตกอยู่ที่ชุมชน ไม่ได้มีใครคนใดคนหนึ่งได้รับประโยชน์ และได้สอบถามชาวบ้านวังน้อยถึงการใช้น้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ที่นำไปทำการเกษตร พบว่าในพื้นที่มีชาวบ้านที่ทำไร่สับปะรดเป็นส่วนมาก นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล เพิ่มเติมว่าโครงการนี้จะทำการเก็บข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ครับ โดยจะเก็บข้อมูลสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน สถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี มีการตั้งสถานีวัดปริมาณน้ำฝน เก็บข้อมูลพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ

ผู้เข้าร่วมประชุมกล่าวว่า เป็นสิ่งที่ดีที่เราจะได้รู้ว่าต้นน้ำมาจากไหน ใช้น้ำไปทำอะไรเท่าไรบ้าง ปีนี้ฝนตกมามากน้อยเท่าไร ถ้าแล้งเราจะเตรียมตัวได้ทัน

นายณรงค์ จำตัว ขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมในวันนี้ และหวังว่ากิจกรรมที่จะเริ่มดำเนินการจะได้รับความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมทุกคน เพราะโครงการดังกล่าวถ้าทุกคนร่วมมือกัน มีส่วนร่วมในการช่วยกันคิด พูดคุยแก้ไข ปัญหา ประโยชน์จะเป็นของทุกคนร่วมกัน

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่จัดเวทีเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนจากการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

1. ชาวบ้านเข้าใจว่าทำอะไร
2. ชาวบ้านมากันครบตามที่เชิญไว้

สิ่งที่เกิดขึ้นจากเวทีสร้างความเข้าใจ

1. ทีมวิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ประชาชนได้ทราบ ตอบข้อซักถามได้และช่วยกันอธิบายให้ ชาวบ้านได้เข้าใจถึงสิ่งที่ทีมวิจัยจะทำต่อไป
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมมีเรื่องสอบถาม

จุดที่ควรปรับปรุง

- การอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจง่ายขึ้น

แนวทางแก้ไข

- หาวิธีการอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจง่ายขึ้น

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. ประชุมที่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2556 เวลา 18.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก
2. เก็บข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายณรงค์ จ้าวตัว
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 1
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2556 เวลา 18.30 – 20.00 น.
 ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวกาญจนา	แก้วเผือก
2. นางสาววรรณ	เลื่อนเตี้ยะ
3. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
4. นางพิมพ์กานต์	แก้วเผือก
5. นายสมศักดิ์	ชุมรักษา
6. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
7. นางนิตยา	ซ้ายอด
8. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
9. นายณรงค์	จำตัว
10. นายทวี	ปัญญาหาญ
11. นายศิลา	รูปหล่อ
12. นางสาวกิ้งแก้ว	ชั้นทอง
13. นายสำรวย	ชั้นทอง
14. นายสมโภชน์	ค้ำงาม
15. นายเพิ่ม	จันทร์บำรุง
16. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
17. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
18. นางพัชรี	แป้นเหมือน
19. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
20. นางทองเรือง	จันวิสัย
21. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
22. นายวัลลพ	ฉุนราชา

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวเปิดประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ว่า ทางทีมวิจัยจะเริ่มเก็บข้อมูลตามที่ได้แจ้งไว้ในการประชุมครั้งที่ผ่านมาซึ่งจะเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันทำแผนที่เดินดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่ การเกษตร สถานที่สำคัญ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวมและเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชชนิดใดเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือมีการเลี้ยงสัตว์มากขึ้นหรือไม่ ซึ่งแผนที่นี้จะเริ่มต้นจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ท่านใดที่ไม่ได้มาเข้าร่วมในครั้งก่อนให้ช่วยกันดูว่ามีการดำเนินการสำรวจจุดใดบ้างแล้วทีมวิจัยจะลงพื้นที่อีกครั้ง ขอให้ทุกฝ่ายให้ข้อมูลรายละเอียดโดยร่วมกันวาดรูปลงในแผนที่นี้

ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์ พร้อมร่วมกันวาดแผนที่และให้ข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และแหล่งน้ำ ในพื้นที่ของตน ทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมมือกันวาดอ่างเก็บน้ำ ถนนสายหลัก ศาลา แนวเขตของคลองส่งน้ำและท่อน้ำ โดยเริ่มจากบ้านนางสาวกาญจนา แก้วเผือก ที่บ้านปลูกสับปะรด 11 ไร่ เลี้ยงไก่ชน 15 ตัว หน้าบ้านมีบ่อพักน้ำและคลองส่งน้ำ หลังบ้านมีบ่อเก็บน้ำ ประมาณ 1 งาน มีหมา 3 ตัว ข้างบ้านใกล้คลองมีฝักสวนครัว 1 แปลง มีเตาถ่าน 1 เตา น้ำประปาใช้ของอ่างวังไทร น้ำทำการเกษตรใช้ของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ฝั่งตรงข้ามของนายอ่อน คงมา ปลูกยาง 18 ไร่ ดงยางใช้น้ำจากอ่างนาวัลเปรียง

นายอง ชุมรักษา มีที่ดินทั้งหมด 14 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 10 ไร่ แบ่งเป็นมะม่วง 4 ไร่ สับปะรด 6 ไร่ เลี้ยงไก่ชน 20 ตัว ห้ายไร่มีห้วย มีบ่อเก็บน้ำขนาดเกือบ 2 งาน น้ำประปาใช้ของอ่างวังไทร น้ำทำการเกษตรใช้ของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง กับในห้วยห้ายไร่ ที่ข้างๆ เป็นของนายกิมเซียะ แซ่ลิ่ม ปลุกสับปะรด 7 ไร่ ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงทำการเกษตร ของบุญนำ ชุมรักษา มี 11 ไร่ ปลุกสับปะรด ทั้งหมด ของลำไย พิกเจริญ มี 6 ไร่ ปลุกขนุน ทั้งหมด

นายวัลลพ ฉุนราชา มีที่ดิน 8 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่บ้าน ปลุกสับปะรด 4 ไร่ และขนุน 4 ไร่ ห้ายไร่มีห้วย ใช้น้ำประปา และน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ของนายประจวบ ฉุนราชา มี 16 ไร่ ปลุกสับปะรด

นายสมิโกชน์ คำงาม มีที่ดินทั้งหมด 21 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 20 ไร่ ปลุกสับปะรด 3 ไร่ ขนุน 5 ไร่ มะพร้าว 4 ไร่ มังคุด 3 ต้น ลองกอง 1 ต้น เงาะ 1 ต้น ข้างบ้านมีบ่อบาดาลห้ายไร่มีห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปรียง เลี้ยงหมา 3 ตัว แมว 2 ตัว ที่ที่เหลืไม่ได้ปลูกอะไรอายุมากทำไม่ไหว ส่วนที่ของนายมนัส มาทรัพย์ ปลุก สับปะรด 16 ไร่ ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงทำการเกษตร ถ้าแล้งมากก็ใช้น้ำในห้วยห้ายไร่

นายเพิ่ม จันทรบำรุง มีที่ดินข้างอ่างเก็บน้ำ 17 ไร่ ปลุกสับปะรด 12 ไร่ อีก 5 ไร่ยังไม่ได้ปลูกอะไร ที่ดินข้างนาย สมโกชน์ คำงาม 15 ไร่ ปลุกสับปะรด 7 ไร่ กำลึงปลูกเผือก 5 ไร่ หัวไร่ปลายนาปลูกสะตอ 2 ต้น มะม่วง 5 ต้น ขนุน 10 ต้น มะพร้าว 4 ต้น กล้วย 4 กอ พื้นที่ที่เหลืปลูกบ้านของลูกๆ เลี้ยงไก่พื้นบ้าน 5 ตัว หมา 2 ตัว มีบ่อพักน้ำหน้าบ้าน ใช้น้ำประปา และน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายทวี ปัญญาหาญ มีที่ดินทั้งหมด 20 ไร่ ปลุกสับปะรด 14 ไร่ ปลุกไผ่ 1 ไร่ ปลุกขนุน 3 ไร่ กล้วย 1 งาน ไร่นาสวน ผสมปลูกผักสวนครัว ปลูกมะพร้าว 6 ต้น มะม่วง 6 ต้น ลองกอง 2 ต้น กระท้อน 3 ต้น มะกูด 4 ต้น มะพร้าว 14 ต้น เลี้ยง ไก่ไข่ 40 ตัว แมว 3 ตัว หมา 1 ตัว บ่อเก็บน้ำ 1 งานบ่อน้ำบาดาล 1 บ่อ

ส่วนที่ของ น.ส.บุญชู ปัญญาหาญ มี 33 ไร่ ปลุกสับปะรด 30 ไร่ ขนุน 1 ไร่ มะพร้าว 1 ไร่ มะละกอ 1 งาน มะนาว 5 ต้น บ่อน้ำ 1 งาน ใช้น้ำประปาจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง น้ำทำการเกษตรใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงและห้วยห้ายไร่

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล มีที่ดินประมาณ 38 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกบ้าน พืชที่ปลูกแบ่งเป็นสับปะรด 10 ไร่ ขนุน 5 ไร่ ไผ่หวาน 7 ไร่ แก้วมังกร 1 ไร่ มะม่วง 9 ไร่ มีบ่อน้ำอยู่ห้ายไร่ 1 บ่อ มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ และอยู่หน้าบ้าน 1 บ่อ มี เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ของนายสาโรจน์ เกษมสุขไพศาล มีที่ดิน 20 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกบ้าน ประมาณ 2 งาน ปลูกไผ่หวาน 5 ไร่ ฝรั่งสลับปาล์ม 5 ไร่ มะม่วง 5 ไร่ สับปะรดสลับกับปาล์ม 5 ไร่ มีบ่อน้ำ 1 บ่อเนื้อที่ประมาณ 2 งาน ใช้น้ำจากอ่างเก็บ น้ำนาวัลเปรียงและห้วยห้ายไร่ทำการเกษตร

นางพิมพ์กานต์ แก้วเผือก มีที่ดินทำการเกษตร 10 ไร่ ปลุกขนุน 1 ไร่ ปลุกสับปะรด 9 ไร่ เลี้ยงไก่ 10 ตัว เลี้ยงเป็ด 6 ตัว ห้ายไร่มีบ่อน้ำ 1 บ่อ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง---

นายสำรวย ชันทอง มีที่ 15 ไร่ ปลูกผักสวนครัว ปลูกกล้วย 2 งาน มะพร้าว 1 ไร่ ปลุกสับปะรดสลับขนุน 12 ไร่ มี บ่อน้ำหลังบ้านขนาด 1 งาน ห้ายไร่มีห้วย ของนางอำไพ บุญผดผ่อง มี 7 ไร่ ปลุกสับปะรด ห้ายไร่ติดห้วย ของสนั่น โอแก้ว มี 10 ไร่ ปลุกสับปะรด 7 ไร่ ขนุน 2 ไร่ ปลูกมะพร้าว ปลูกกล้วย ปลูกกระท้อน รวม 2 งาน มีบ่อน้ำ 1 บ่อ

นางแป้น ทองประเสริฐ มีที่ดิน 10 ไร่ ปลูกผักสวนครัว กล้วย มะม่วง 1 งาน ปลูกสับปะรด 9 ไร่ ของนายไพบรีย มา ทรัพย์ มีที่ 13 ไร่ ปลูกบ้าน ร้านค้า ปลูกผักสวนครัว 1 ไร่ ปลูกมะพร้าว 12 ไร่ หลังบ้านมีบ่อพักน้ำและมีห้วยห้ายไร่

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมมือกันลงรายละเอียดข้อมูลในแผนที่ตามข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งรายละเอียดยังไม่ ครบถ้วนทั้งหมด นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวว่าหลังจากที่ทุกท่านได้ช่วยกันวาดแผนที่เดินดินก็ได้ข้อมูลมาก พอสมควร บ้านไหนที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูปก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อน เพื่อจะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป และ แจ้งกับที่ประชุมว่าทางทีมวิจัยจะเชิญมาทำปฏิทินการผลิตอีกครั้ง ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้

สรุปบทเรียนเวทีหลังทำกิจกรรม

วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร
- ทราบชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
- ทราบการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มขึ้นและลดลงของชนิดพืชที่ปลูก

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลในวันนี้

- สนุกสนาน
- มีความคิดว่าได้รายละเอียดน้อย
- ทุกคนมีส่วนร่วม เป็นกันเอง

- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร
- ทราบชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
- ทุกคนมีความสนใจที่จะให้ข้อมูล
- ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วน

จุดที่ควรปรับปรุง

- คนมาไม่ครบ ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน
- ไม่ได้ลงพื้นที่ ทำให้ไม่เห็นพื้นที่จริง

แนวทางแก้ไข

- กรณีคนมาไม่ครบน่าจะลงพื้นที่ไปหาเขาในตอนเช้า กลางวัน หรือเย็น
- การเดินสำรวจในช่วงเย็นก็คงลำบาก เนื่องจากวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านหนองแกจะมีเวลาว่างในช่วงเที่ยง และช่วงเย็น ในช่วงเที่ยงก็อาจไม่อยู่เนื่องจากบางบ้านก็ต้องไปทำงานในต่างตำบลต่างอำเภอ ช่วงเที่ยงก็ไม่ได้กลับบ้าน
- เดินสำรวจในช่วงเช้าทำให้ทีมวิจัยเก็บข้อมูลอื่นๆ ได้ เช่น สภาพคลอง ทางน้ำ ลำห้วยต่างๆ และอาจพบกับเจ้าของที่ดินด้วย

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- ลงพื้นที่ไปหาชาวบ้าน เพื่อเติมข้อมูล
- เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดไป
- วาดโครงร่างของแผนที่ต่อจากเดิม

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 2
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2557 เวลา 18.30 – 20.00 น.

ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางจำเนียร	สังข์เครือ
2. นายเมธี	เทศนา
3. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
4. นางพร	สังข์เครือ
5. ด.ญ.นุชนาด	สังข์เครือ
6. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
7. นางนิตยา	ซ้ายอด
8. นางกานดา	สิงห์คง
9. นายณรงค์	จำตัว
10. นายทวี	ปัญญาหาญ
11. นายศิลา	รูปหล่อ
12. นางสาวกิ้งแก้ว	ชั้นทอง
13. นางนภา	พุ่มปรีชา
14. นายสาคร	ดวงผาสุข
15. นางแป้น	เทศนา
16. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
17. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
18. นางพัชรี	แป้นเหมือน
19. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
20. นายพา	ปานนก
21. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
22. นางสุพัตรา	สังข์เครือ

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ชี้แจงผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้อ่า ทงทมิววิจัยจะเริ่มเก็บข้อมูลตามที่ได้แจ้งไว้ในการประชุมครั้งที่ผ่านมซึ่งจะเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันทำแผนที่เดินดิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่ การเกษตร สถานที่สำคัญ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวม และเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาว่ามีการ เปลี่ยนแปลงการปลูกพืชชนิดใดเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือมีการเลี้ยงสัตว์มากขึ้นหรือไม่ ซึ่งแผนที่นี้จะเริ่มต้นจากอ่างเก็บน้ำนาวัล เปรียง ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์ พร้อมร่วมกันวาดแผนที่และให้ข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และแหล่งน้ำใน พื้นที่ของตน ทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมมือกันวาดถนนสายหลัก แนวเขตที่ดิน คลองส่งน้ำและ ท่อน้ำ ต่อจากครั้งที่ 1

โดยเริ่มจากบ้านนายพา ปานนก ที่บ้านปลูกสับปะรด 10 หลังบ้านมีบ่อเก็บน้ำ 2 บ่อๆละประมาณ 1 งาน ปลูกขนุน 14 ไร่ ปลูกมะม่วง 11 ไร่ มีแก้มังกรหน้าบ้าน 5 ต้น ท้ายไร่ติดห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัล เปรียง

นายมนัส วรพิน ปลูกสับปะรด 4 ไร่ ในไร่มีบ่อน้ำ 1 บ่อ เลี้ยงไก่ชน 10 ตัว ปลูกมะม่วง 3 ต้น ใช้น้ำประปาและน้ำทำ การเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายมนัส สังข์เครือ พื้นที่การเกษตรปลูกขนุน 2 ไร่ สับปะรด 20 ไร่ ขนุนกับสับปะรด 7 ไร่ กลางไร่มีบ่อน้ำเลี้ยงปลา 1 บ่อ ท้ายไร่มีห้วยใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นางพร สังข์เครือ ปลูग्มะพร้าว 7 ไร่ ปลูग्ขนุน 13 ไร่ ปลูग्ขนุนกับมะพร้าว 17 ไร่ มีบ่อน้ำเลี้ยงปลา 1 บ่อ ท้ายไร่ติดห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายกานดา สิงห์ตง มีที่ดิน 4 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่บ้าน ขนุน 4 ไร่ ท้ายไร่มีห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นางจำเนียร สังข์เครือ มีที่ดินทั้งหมด 9 ไร่ ปลูग्สับปะรด 9 ไร่ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เลี้ยงหมา 2 ตัว

นายจรัส ศรีมีถิ่น ปลูग्สับปะรด 10 ไร่ ขนุน 5 ไร่ มีบ่อน้ำเลี้ยงปลา 1 บ่อ ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงทำการเกษตร

นางแป้น เทศนา มีที่ดินทำการเกษตรอยู่ 3 แปลง ปลูग्ขนุน รวม 4 ไร่ ปลูग्สับปะรด 4 ไร่ ปลูग्สับปะรดกับขนุน 14 ไร่ ปลูग्สับปะรดกับมะพร้าว 10 ไร่ มีบ่อพักน้ำของอ่างเก็บน้ำอยู่หน้าไร่ และบ่อน้ำท้ายไร่ 1 บ่อ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายพนม พุ่มปรีชา มีที่ดินทั้งหมด 20 ไร่ ปลูग्สับปะรด 15 ไร่ ปลูग्ขนุน 5 ไร่ หลังบ้านมีบ่อเก็บน้ำ 2 บ่อๆ ละ 2 งาน ท้ายไร่ติดห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายสาคร ดวงผาสุก หลังบ้านมีบ่อน้ำขนาด 3 ไร่ เลี้ยงปลา ถัดจากบ่อน้ำปลูग् สับปะรด 5 ไร่ ตอนท้ายปลูग्มะละกอ กับสับปะรดสลับกัน รวม 15 ไร่ ท้ายไร่ติดห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันลงรายละเอียดข้อมูลในแผนที่ตามข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งยังไม่ครบถ้วน

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวว่า ขอความร่วมมือทุกท่านร่วมกันทำปฏิทินการผลิตสับปะรด ขนุนและพืชชนิดอื่นๆ ในครั้งต่อไป เพื่อที่จะได้ทราบว่าพืชแต่ละชนิดใช้น้ำในช่วงใดบ้าง ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากทุกท่านมีประโยชน์ในการวางแผนการใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงให้มีความเหมาะสม ทางทีมขอทำแผนที่เดินดินให้สมบูรณ์ที่สุดแล้วจะแจ้งให้ทราบอีกครั้ง วันนี้พวกเราใช้เวลาไม่นานพอสมควร บ้านไหนที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูปก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อน เพื่อจะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้ ขอขอบคุณครับ

สรุปบทเรียนเวทีหลังทำกิจกรรม

วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร เส้นทางน้ำ คลอง
- ทราบชนิดพืชที่ปลูग्และการเลี้ยงสัตว์
- ทราบการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มขึ้นและลดลงของชนิดพืชที่ปลูग्

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลในวันนี้

- สนุกสนาน
- ทุกคนมีส่วนร่วม เป็นกันเอง
- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร บ่อน้ำ คลองส่งน้ำ
- ทราบชนิดพืชที่ปลูग्และการเลี้ยงสัตว์
- ทุกคนมีความสนใจที่จะให้ข้อมูล
- ข้อมูลที่ได้ยังไม่ครบ

จุดที่ควรปรับปรุง

- คนมาไม่ครบทำให้ข้อมูลไม่ครบ
- ไม่ได้ลงพื้นที่ทำให้ไม่เห็นพื้นที่จริง

แนวทางแก้ไข

- ลงพื้นที่เดินสำรวจเก็บข้อมูลในตอนเช้า กลางวัน หรือเย็น

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- เชิญมาให้ข้อมูลทั้งหมดก่อนแล้วลงพื้นที่ไปหาชาวบ้านหาข้อมูลเพิ่มเติม
- เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดไป
- วาดโครงร่างของแผนที่ต่อจากเดิม

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายณรงค์ จ้าตัว
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมทีมวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2557 เวลา 14.30 – 16.00 น.
ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา	ม.4 ต.ไร่ใหม่
2. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ	ม.3 ต.ไร่ใหม่
3. นางสาวกิงแก้ว	ชั้นแทง	ม.3 ต.ไร่ใหม่
4. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ม.3 ต.ไร่ใหม่
5. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน	ม.3 ต.ไร่ใหม่
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน	ม.3 ต.ไร่ใหม่
7. นายศิลา	รูปหล่อ	ม.3 ต.ไร่ใหม่
8. นายณรงค์	จำตัว	ม.3 ต.ไร่ใหม่
9. นายชาญชัย	สังข์เครือ	ม.3 ต.ไร่ใหม่
10. นายชินนวัฒน์	มณีศรีขำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
11. นายกันทรการ	จรัสมาธูสร	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 14.30 น.

นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ กล่าวทักทายทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ หลังจากนั้นได้ตั้งประเด็นถามทีมวิจัยว่าวันนี้อยากพูดคุยเรื่องอะไร ทีมวิจัยกล่าวว่า อยากจะวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมว่าจะต้องมีกิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งตรงกับจุดประสงค์ของการนัดประชุมทีมวิจัยในวันนี้ คือ พุดคุยวางแผนกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการต่อไปจะต้องทำอะไรต่อไปเพื่อให้มีการดำเนินงานตามแผนที่วางเอาไว้

ทีมวิจัยเปิดแผนดำเนินงานกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ มีข้อมูลดังนี้

- เวทีสร้างความเข้าใจ 4 ครั้ง ได้ดำเนินการครบตามแผนแล้ว ซึ่งในการจัดเวทีสร้างความเข้าใจนั้นมีการเชิญชาวบ้านเข้ามารับฟังครอบคลุมพื้นที่รอบอ่างเก็บน้ำ
- เก็บข้อมูลการปลูกพืชและสัตว์เลี้ยงเพื่อนำมาวิเคราะห์ปริมาณการใช้น้ำ มีการดำเนินการไปแล้ว 2 ครั้ง คือ การชวนชาวบ้านวาดแผนที่เดินดิน ซึ่งยังขาดอีก 2 ครั้ง รวมเป็น 4 ครั้ง ส่วนรายงานการประชุมที่ทำไปแล้ว 2 ครั้ง ยังทำไม่แล้วเสร็จ การทำแผนที่เดินดินจะแบ่งชาวบ้านออกเป็น 4 พื้นที่ย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการต่อ มีดังนี้

- การทำแผนที่เดินดินอีก 2 ครั้ง เมื่อครบ 4 ครั้งแล้ว จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

- เก็บข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำเส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ วิธีการจะชวนชาวบ้านเดินสำรวจแล้ววาดเป็นแผนที่ออกมา เพื่อหาเส้นทางน้ำไหล และต้นน้ำมาจากที่ใด
- จัดทำสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนโดยรอบอ่างเก็บน้ำ ในการดำเนินการสร้างเครื่องวัดปริมาณน้ำฝนจะติดต่อทีมวิจัยของโครงการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย ต.เขาระบุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ให้ช่วยดำเนินการสร้างเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน การติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน เบื้องต้นจะต้องติดตั้งประมาณ 3 - 4 จุดก่อน แต่ต้องมีการวางแผนประชุมทีมกันก่อนว่าควรติดตั้งบริเวณใดบ้าง และทาง อบต.ไรไหม ก็มีการเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนแต่สถานีตรวจวัดอยู่ที่ อบต.แห่งเดียว ในส่วนนี้จึงขอข้อมูลปริมาณน้ำฝนจากทาง อบต.ด้วยเพื่อนำมาประกอบการเขียนรายงานต่อไป
- เก็บข้อมูลและศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตชลประทาน เพื่อวัดค่า pH ความเป็นกรด ด่างของพื้นที่ การวัดความชื้นของดิน รวมไปถึงการสำรวจคุณภาพแหล่งน้ำว่ามีความตื้นเขิน หรือมีวัชพืชปกคลุมมากน้อยแค่ไหน ในเรื่องของการวัดความชื้นของดินนั้นจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าพื้นที่ไหนต้องการใช้น้ำมากหรือน้อย พื้นที่ที่มีความชื้นในดินต่ำจะต้องใช้น้ำปริมาณที่มากกว่าพื้นที่ที่มีความชื้นในดินสูง เนื่องจากการซึมน้ำของดินต่างกัน ทั้งนี้ทางทีมวิจัยจะมีการเชิญเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ดิน และให้ความรู้แนวทางการแก้ไขต่างๆ

นายชินวัฒน์ มณีศรีชา กล่าวว่า กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการต่อนั้น ขอให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยกิจกรรมละ 1 ครั้ง เพื่อให้มีข้อมูลที่จะนำมาเขียนในรายงานความก้าวหน้าต่อไป ทีมวิจัยกล่าวว่ากิจกรรมดังกล่าวจะรีบทำให้เสร็จภายในเดือนมีนาคมอย่างน้อยกิจกรรมละ 1 ครั้ง และจะวางแผนนัดวันจัดกิจกรรมกันอีกครั้งหนึ่ง

ทีมพี่เลี้ยง กล่าวว่าหลังจากนี้จะมีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อเกิดการเรียนรู้ไปด้วยกัน ส่วนรายงานสรุปการประชุมที่ส่งมาแล้ว 4 ครั้ง ได้ทำการปรับแก้ไขส่งกลับมาให้ดูเป็นตัวอย่างแนวทางการเขียนรายงานการประชุมต่อไป และได้ชี้แจงแจ้งวันประชุมเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ 2/2557 วันที่ 7 มีนาคม 2557 ณ สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป และกิจกรรมช่วยบ้ายจะมีการฟังในเรื่องของกองทุนภาคประชาสังคม ซึ่งทางทีมวิจัยจะเข้าร่วมประชุมประมาณ 6 คน

ปิดการประชุมเวลา 16.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายณรงค์ จ้าตัว
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 5
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2557 เวลา 18.30 – 20.00 น.

ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านวังไทร ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
2. นายทวี	ปัญญาหาญ
3. นางสาวรุ่ง	ไม้เทศ
4. นางละไม	ไม้เทศ
5. นางละม่อม	ฉุนราชา
6. นางระวี	คำศิลป์
7. นางประไพ	โพธิ์แจ่ม
8. นางวันเพ็ญ	ประดับเงิน
9. นางจันทร์	จ้อยตาล
10. นางสาวสุนิสา	ละมุลละมัย
11. นางสาวทอง	ประดับเงิน
12. นางรินนา	เมฆเจริญ
13. นางสาวนฤมล	แสงทองอร่าม
14. นางสาวรัชนี้	แสงทองอร่าม
15. นางสาวพรณิภา	เกตุสนิท
16. นางท่อน	คงมา
17. นางสาวรณิ	คำศิลป์
18. นางอัมพร	ไชยชน
19. นางกัลยา	คล้ายกลับ
20. นายบุญมี	ฉุนราชา
21. นางปวีณสมร	อิมจิตร
22. นางสาวบุญธิดา	ฉุนราชา
23. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
24. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลา
25. นายวิรัช	สถานสถิต
26. นางนิตยา	ซ้ายอด
27. นางณรงค์	จำตัว
28. นางพัชรี	แป้นเหมือน
29. นางสาวกิงแก้ว	ขันทอง
30. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
31. นางย้อย	แก้วเผือก
32. นางสาวพัชรี	พูลเพิ่มพันธ์
33. นายมนัส	มีสาวงษ์
34. นายเข้า	พรเสน
35. นายประคอง	โพธิ์แจ่ม
36. นายสิน	ไม้เทศ
37. นายพิเศษ	แดงอ่อน
38. นางเรียน	เทียนนาค
39. นางสาวนิภาพร	คล้ายเพ็ง

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวเปิดการประชุมเวทีสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าได้เชิญชาวบ้านวังไทรเข้าร่วมการประชุมไปแล้วครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจากมีชาวบ้านวังไทรอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้เข้าร่วมประชุมจึงมาเปิดเวทีที่บ้านวังไทรอีกครั้งเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก เป็นโครงการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา การประชุมวันนี้เป็นการสร้างความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ในการทำงานของทีมวิจัยที่จะดำเนินการในพื้นที่ ทีมงานมีทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วย

1. นายณรงค์	จำตัว		หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ประธานกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
3. นายทวี	ปัญญาหาญ	ที่ปรึกษากลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
4. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	จนท.วิเคราะห	คณะทำงาน
5. นางสาวกึ่งแก้ว	ชันทอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน
7. นายศิลา	รูปหล่อ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คณะทำงาน
8. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์	สมาชิกกลุ่มบริหารการใช้น้ำ	คณะทำงาน
9. นางสาวพรทิพย์	แสงมาลาผู้	ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	คณะทำงาน
10. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน	สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
11. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ	นักประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
12. นางนิตยา	ชัยอด	อาสาสมัครสาธารณสุข	คณะทำงาน

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่าปีที่ผ่านมาทางทีมวิจัยและชาวบ้านในพื้นที่ชลประทานได้ร่วมกันเก็บข้อมูลการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ความเป็นมาของหมู่บ้านและอ่างเก็บน้ำ และได้ร่วมกันหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน มีการนำเสนอให้ชลประทานดำเนินการเสริมสปริงเวย์ เพื่อให้เท่ากับสปริงเวย์เก่า ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า การเก็บข้อมูลในพื้นที่ทำให้ชาวบ้านได้พูดคุยกันมากขึ้น มีการใช้น้ำที่เป็นระบบมากขึ้น ความขัดแย้งลดลง สำหรับโครงการในระยะที่ 2 นี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล ชี้แจงรายละเอียดและข้อมูลโครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ระยะที่ 1 โดยโครงการระยะที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ศึกษาสถานการณ์น้ำปริมาณความต้องการใช้น้ำในหนึ่งปี และความสอดคล้องของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำกับการใช้ประโยชน์ในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำ
3. เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจาก โครงการระยะที่ 1 นำไปสู่การปฏิบัติ

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ เพิ่มเติมว่า ทีมวิจัยจะเก็บข้อมูลชนิดพืชที่ปลูก การเลี้ยงสัตว์ การตรวจสอบสภาพดินในเขตส่งน้ำ เก็บข้อมูลสภาพพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำเพื่อสำรวจเส้นทางน้ำ และการติดตั้งสถานีวัดปริมาณน้ำฝน เพื่อจะรู้ว่าในแต่ละเดือน แต่ละปีมีปริมาณน้ำฝนเท่าไร โดยมีการกำหนดจุดติดตั้ง 3 จุดคือ บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ 2 จุด และบริเวณอ่างเก็บน้ำ 1 จุด

ผู้เข้าร่วมประชุมสอบถามว่า การเก็บข้อมูลไปแล้วจะสามารถแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง น้ำไม่พอใช้ได้อย่างไร เพราะที่อ่างเก็บน้ำของตำบลศิลาเวลาขอเปิดน้ำจะคิดค่าเปิดน้ำ เพื่อนำเงินไปดูแลอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำ

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า การคิดค่าเปิดน้ำก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ชาวบ้านรู้คุณค่าของน้ำมากขึ้น ทางทีมวิจัยจะนำแนวทางนี้เสนอต่อกลุ่มผู้ใช้น้ำให้พิจารณา ในส่วนของการเก็บข้อมูลนั้น เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วทางทีมวิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์และหาคำตอบว่าอะไรเป็นปัจจัยในการจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ซึ่งกระบวนการต่างๆ คือ การวิจัย หรือการ

ค้นหาคำตอบ ส่วนผลของการวิจัยนั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำวาลเปรียงให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และมีการจัดการที่เป็นระบบ

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่จัดเวทีเสร็จสิ้น ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนจากการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

วันนี้คาดหวังอะไรบ้าง

1. ชาวบ้านวังไทรมากันหลายคน มากกว่าเวทีวันที่ 18 ตุลาคม 2556
2. ชาวบ้านเข้าใจว่าทีมวิจัยจะทำอะไร

สิ่งที่ได้จากในเวที

1. ทีมวิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์โครงการให้ประชาชนได้ทราบ ตอบข้อซักถามได้และช่วยกันอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงสิ่งที่ทีมวิจัยจะทำต่อไป
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุม มีการสอบถามและข้อเสนอแนะ

จุดที่ควรปรับปรุง

- อาหารไม่เพียงพอ
- ใช้เวลาประชุมที่มากเกินไป ทำให้ชาวบ้านบางคนกลับบ้านก่อน

แนวทางแก้ไข

- สอบถามผู้นำชุมชน ผู้ประสานงาน และการประเมินสถานการณ์ผู้เข้าร่วมประชุม
- กำหนดประเด็นในการพูดคุยให้กระชับมากขึ้น กำหนดเวลาการประชุม

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- เวทีเก็บข้อมูลชนิดพืชที่ปลูก การเลี้ยงสัตว์ วันที่ 12 มีนาคม 2557

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

รายงานการประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 3
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2557 เวลา 18.30 – 20.00 น.
 ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายธวัช	ปักวี
2. นายยงยุทธ	วงศ์สุวรรณ
3. นางอัญชลี	เจเถื่อน
4. นางอันชรา	พุ่มปรีชา
5. นายมานพ	สำราญสุข
6. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
7. นางนิตยา	ซ้ายอด
8. นายอรุณ	ด้วงอุไร
9. นายณรงค์	จำตัว
10. นายทวี	ปัญญาหาญ
11. นายศิลา	รูปหล่อ
12. น.ส.กิ่งแก้ว	ชันทอง
13. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
14. นายกมล	ด้วงอุไร
15. นายณรงค์	แย้มสมุทร
16. น.ส.พรทิพย์	แสงมาลา
17. ค.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
18. นางพัชรี	แป้นเหมือน
19. น.ส.ทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
20. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
21. นายนิโรจน์	โตเปลี่ยน

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวเปิดประชุมเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ว่าทางทีมวิจัยจะเริ่มเก็บข้อมูลตามที่ได้แจ้งไว้ ในการประชุมครั้งที่ผ่านมาซึ่งจะเก็บข้อมูล สถานการณ์น้ำ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร สถานที่สำคัญ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำข้อมูลนี้มารวบรวมและเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช ชนิดใดเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือมีการเลี้ยงสัตว์มากขึ้นหรือไม่ ซึ่งแผนที่นี้ได้เริ่มต้นจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงจากสองเวทีที่ผ่านมาชาวบ้านได้ช่วยกันวาดถึงบ้านของนางสายบัว เดชรอดแล้ววันนี้ใครมาก็ช่วยกันดูที่ข้างเคียงที่เขาไม่ได้มาว่าอยู่จุดใดบ้างแล้ว ทีมวิจัยจะลงพื้นที่อีกครั้ง ผมก็ขอให้ท่านให้ข้อมูลรายละเอียดโดยร่วมกันวาดรูปลงในแผนที่นี้

ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์ พร้อมร่วมกันวาดแผนที่และให้ข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และแหล่งน้ำ ในพื้นที่ของตน ทีมวิจัยและชาวบ้านได้ร่วมมือกันวาดถนนสายหลัก แนวเขตที่ดิน คลองส่งน้ำและท่อน้ำ ต่อจากครั้งที่ 2 โดยเริ่มจากบ้านนางอันชรา พุ่มปรีชา ที่บ้านปลูกขนุน 5 ไร่ ปลูกมะพร้าว 2 งาน กลางไร่มีบ่อเก็บน้ำ 1 บ่อประมาณ 2 งาน และมีบ่อพักน้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ตอนท้ายของไร่ปลูกสับปะรด 4 ไร่ ห้ายไร่ติดห้วย เลี้ยงไก่ไข่ 30 ตัว ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัลเปรียง

นางอัญชลี เจเถื่อน มีพื้นที่การเกษตร 9 ไร่ ปลูกปาล์ม 1 ไร่ ปลูกมะพร้าว 2 ไร่ 2 งาน ปลูกขนุน 2 ไร่ ปลูกสับปะรด 4 ไร่ กลางไร่มีบ่อน้ำ 1 บ่อประมาณ 2 งานใกล้กับบ่อของอันชรา ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างนาวัลเปรียง

นายกมล ตัวงูไร มีพื้นที่การเกษตรจำนวน 2 แปลง แปลงที่ 1 มี 8 ไร่ ปลุกสับปะรด 5 ไร่ กลางไรมีบ่อน้ำ ประมาณ 2 งาน ถัดจากบ่อน้ำปลุกมะม่วง 3 ไร่ ห้ายไรมีห้วย แปลงที่ 2 มี 9 ไร่ ปลุกมะม่วง 1 ไร่ ปลุกสับปะรด 8 ไร่ ใช้ น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน มีพื้นที่ 44 ไร่ ทำการเกษตร 35 ไร่ ปลุกขนุน 25 ไร่ ปลุกมะม่วง 10 ไร่ บ่อน้ำขนาด 1 ไร่ 2 บ่อ และห้วยไร้ติดห้วย ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียง

นายสายันต์ วงษ์สวรรค์ มีพื้นที่การเกษตรรวม 2 แปลง 20 ไร่ ปลุกสับปะรด 13 ไร่ ปลุกขนุนผสมกับสับปะรด 7 ไร่ กลางไรมีบ่อน้ำ 1 บ่อ ขนาดประมาณ 2 งาน ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

นายยงยุทธ วงษ์สวรรค์ มีพื้นที่ทำการเกษตร 8 ไร่ 2 งาน ปลุกสับปะรด 6 ไร่ 2 งาน ปลุกมะพร้าว 2 ไร่ กลางไรมี บ่อน้ำใกล้กับบ่อน้ำของนายสายันต์ 1 บ่อ ขนาดประมาณ 2 งาน ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

นายณรงค์ แยมสมุทร มีพื้นที่ทำการเกษตร 14 ไร่ ปลุกสับปะรด 7 ไร่ ปลุกสับปะรดผสมกับขนุน 3 ไร่ ปลุกมะนาว 4 ไร่ หน้บ้านมีบ่อน้ำ 1 บ่อ ขนาด 2 งาน ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

นายวิช ปิถวี มีพื้นที่ทำการเกษตร 74 ไร่ ปลุกขนุน 25 ไร่ ปลุกสับปะรด 29 ไร่ ปลุกมะม่วง 5 ไร่ ปลุกกล้วย 15 ไร่ ในไรมีบ่อน้ำขนาด 2 งาน จำนวน 3 บ่อ มีบ่อน้ำสาธารณะอยู่หน้าไร้ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

นายมานพ สำราญสุข มีพื้นที่ทำการเกษตร 21 ไร่ หน้บ้านปลุกชมพู 21 ต้นปลุกสับปะรดผสมกับมะพร้าว 21 ไร่ ห้ายไรมีคลองไส้ไก่ผ่าน ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียง

นายอรุณ ตัวงูไร มีพื้นที่ทำการเกษตร 7 ไร่ กลางไรมีบ่อน้ำ 1 บ่อ ขนาด 2 งาน ปลุก สับปะรดผสมกับขนุนและ มะพร้าว 7 ไร่ ใช้น้ำประปาและน้ำทำการเกษตรจากอ่างน้ำวัลเปรียง

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันลงรายละเอียดข้อมูลในแผนที่ตามข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวว่าในครั้งต่อไปขอความร่วมมือทุกท่านร่วมกันทำปฏิทินการผลิต สับปะรด ขนุนและพืชชนิดอื่นๆ เพื่อที่จะได้ทราบว่าพืชแต่ละชนิดใช้น้ำในช่วงใดบ้าง ข้อมูลต่างๆที่ได้จากทุกท่านมีประโยชน์ใน การวางแผนการใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียงให้มีความเหมาะสม ทางทีมขอทำแผนที่เดินดินให้สมบูรณ์ที่สุดแล้วจะแจ้งให้ ทราบอีกครั้ง วันนี้พวกเราใช้เวลาไม่นานพอสมควร บ้านไหนที่ยังไม่ได้ลงรายละเอียดรูปก็เขียนรายละเอียดข้อมูลไว้ก่อน เพื่อ จะได้มาลงรายละเอียดในครั้งต่อไป ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลามาร่วมทำแผนที่เดินดินในวันนี้

สรุปหอดบทเรียนเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูก และการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 3
สิ่งที่คาดหวัง

- ทราบข้อมูลพื้นที่การเกษตร เส้นทางน้ำ คลอง
- ทราบชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
- ทราบการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มขึ้นและลดลงของชนิดพืชที่ปลูก

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลในวันนี้

- ชาวบ้านมาน้อย
- ทุกคนมีส่วนร่วม ในการให้ข้อมูลและช่วยกันวาดแผนที่
- ข้อมูลที่ได้ยังไม่ครบ

ข้อบกพร่อง

- ไม่ได้ลงพื้นที่ทำให้ไม่เห็นพื้นที่จริง
- สอบถามข้อมูลไม่ครบ เช่น การเลี้ยงสัตว์

แนวทางแก้ไข

- ลงพื้นที่เดินสำรวจเก็บข้อมูลในตอนเช้า กลางวัน หรือเย็น
- ให้ทีมกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจน เช่น คนสอบถาม 1 คน คนวาด 1 คน

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดไป
- วาดโครงร่างของแผนที่ต่อจากเดิม

ปิดประชุม เวลา 20.00 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายณรงค์ จ้าตัว
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงาน สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2557 เวลา 14.00 – 17.00 น.
ณ หมู่ 3 ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายศिला	รูปอ่อน
2. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
3. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
4. นายณรงค์	จำตัว
5. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
6. นายสุทธิพงษ์	แป้นเหมือน
7. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. ด.ญ.ชลกร	ทองประเสริฐ
10. ด.ช.นรรัตน์	ปัญญาหาญ
11. นางพัชรี	แป้นเหมือน
12. นางสาวกัลย์ลภัส	ปัญญาหาญ

เริ่มการประชุมเวลา 14.00 น.

วันนี้มีการนัดร่วมนักวิจัยมาช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลสถานการณ์น้ำ ชนิดพืชที่ปลูกและการเลี้ยงสัตว์ไปแล้วจำนวน 3 ครั้ง จากการช่วยกันรวบรวมข้อมูลผนวกกับนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาเป็นฐานข้อมูลของการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การใช้น้ำ และการใช้ประโยชน์ของที่ดิน แต่ก่อนที่จะรวมข้อมูล ทางทีมวิจัยได้ช่วยกันแยกประเภทการปลูกพืช ดังนี้

พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก	ไม้ยืนต้น
■ สับปะรด ■ กล้าย ■ ฝั่หวาน ■ เผือก	■ ขนุน ■ มะม่วง ■ ฝรั่ง ■ มะพร้าว ■ แก้วมังกร ■ มะละกอ	■ ถั่วพักยาว ■ พริก ■ แตงกวา ■ มะเขือ ■ มะนาว ■ พักทอง ■ ผักชี ■ ตะไคร้	■ ยางพารา ■ ปาล์ม

		▪ ใบโหระพา ▪ กระเพรา ▪ กวางตุ้ง ▪ ถั่วพลู ▪ ชะอม	
--	--	--	--

หลังจากที่ทีมวิจัยได้แยกประเภทของการปลูกพืชแล้ว ได้วิเคราะห์รวบรวมข้อมูล คือ พื้นที่การใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำ นาวัลเปียงแบ่งออกเป็น 3 สาย คือ สายตรง สายแยกซ้าย สายแยกขวา จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า

- สายตรง มีผู้ใช้น้ำจำนวน 25 ราย มีที่ดินทั้งหมด 392 ไร่ แบ่งเป็น
 - พืชไร่ 324 ไร่
 - ไม้ผล 25 ไร่
 - พืชผักสวนครัว 2 ไร่
 - ไม้ยืนต้น 41 ไร่
 - บ่อน้ำ 8 บ่อ
- สายแยกซ้าย มีผู้ใช้น้ำจำนวน 38 ราย มีที่ดินทั้งหมด 742 ไร่ แบ่งเป็น
 - พืชไร่ 623 ไร่
 - ไม้ผล 114 ไร่
 - พืชผักสวนครัว 1 ไร่
 - ไม้ยืนต้น 5 ไร่
 - บ่อน้ำ 24 บ่อ
- สายแยกขวา มีผู้ใช้น้ำจำนวน 40 ราย มีที่ดินทั้งหมด 536 ไร่ แบ่งเป็น
 - พืชไร่ 392 ไร่
 - ไม้ผล 134 ไร่
 - ไม้ยืนต้น 10 ไร่
 - บ่อน้ำ 20 บ่อ

รวมข้อมูลทั้งหมด ดังนี้

- จำนวนผู้ใช้น้ำ 103 ราย
- จำนวนที่ดิน 1,670 ไร่
- ปลูกพืชไร่ 1,339 ไร่
- ปลูกไม้ผล 273 ไร่
- ปลูกพืชผักสวนครัว 3 ไร่
- ปลูกไม้ยืนต้น 56 ไร่
- บ่อน้ำ 52 บ่อ

ส่วนในเรื่องของการเลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านนั้น ปัจจุบันมีการเลี้ยงสัตว์กันน้อยลงมาก จากการลงพื้นที่พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐลงมาแจกไข่ฟรี บางคนมีการเลี้ยงวัวบ้างแต่น้อย เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยหากินหญ้าในพื้นที่รอบข้างตามธรรมชาติ

ปิดการประชุมเวลา 17.00 น

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีเก็บข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำ และสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ด.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2557 เวลา 10.00 – 14.00 น.
ณ หมู่ 3 ด.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายวรปรัชญ์	ปัญหาหาญ
2. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญหาหาญ
3. ด.ช.นรรัตน์	ปัญหาหาญ
4. นายศิลา	รูปหล่อ
5. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
6. นายณรงค์	จำตัว
7. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
8. นายทวี	ปัญหาหาญ
9. นายรัตนเขต	ดีหอม
10. นางพัชรี	แป้นเหมือน
11. นางสาวทิพวรรณ	ปัญหาหาญ
12. นายคำณณ	นิ่มอนงค์
13. นายกันทรากกร	จรสมารุสร

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงงานวิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจแหล่งที่มาของน้ำ เส้นทางน้ำและบริบทสภาพพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง การลงพื้นที่สำรวจในครั้งนี้มีน้องๆ เยาวชนมาร่วมลงพื้นที่ด้วย 5 คน และฝึกให้น้องๆ ได้จดบันทึกข้อมูลต่างให้เป็นเรื่องราวของต้นน้ำว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร รวมถึงการฝึกสังเกตสภาพพื้นที่ด้วย ซึ่งบริเวณพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงเป็นพื้นที่หุบเขา มีการทำไร่สับปะรดเป็นส่วนใหญ่ มี 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 7 บ้านวังไทร และหมู่ 8 บ้านวังน้อย พื้นที่ทั้ง 2 หมู่บ้านดังกล่าวมีเส้นทางน้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ดังนี้ หมู่ 7 บ้านวังไทร

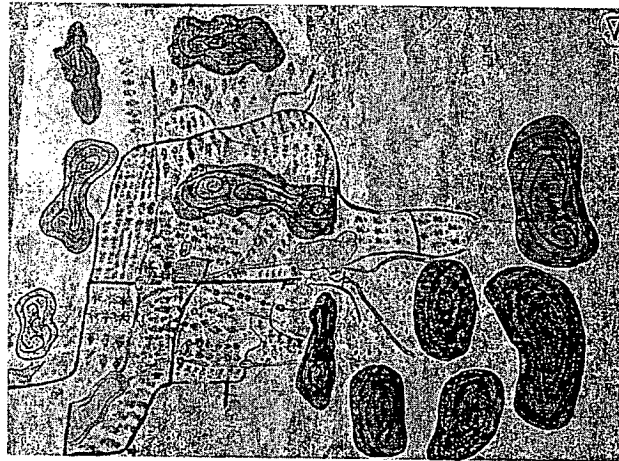
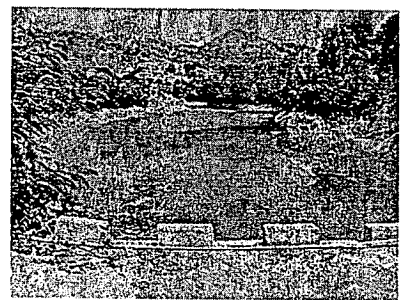
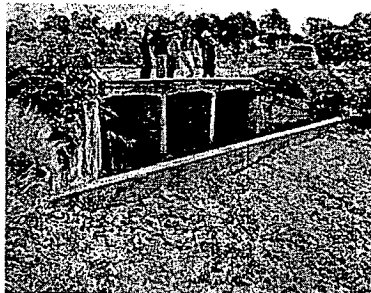
- เส้นทางน้ำจากเขาไม้นวลมี 2 ลำห้วยที่น้ำไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำวังไทร น้ำจากอ่างเก็บน้ำวังไทรจะไหลลงห้วยวังไทร สภาพพื้นที่มีการปลูกสับปะรด

- เส้นทางน้ำจากภูเขาเขาวังใหญ่อยู่บริเวณทิศใต้ของอ่างเก็บน้ำวังไทร มี 2 ลำห้วยย่อยที่น้ำไหลลงห้วยวังไทร น้ำจากห้วยวังไทรจะไหลผ่านท่อลอดถนน จำนวน 5 ท่อ ไหลมาบรรจบที่ห้วยพุกกล้าใต้ฝายนายอ่อนหมู่ 8 และไหลลงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

- เส้นทางน้ำจากหุบป่าฝื่อนมี 2 ลำห้วย ลำห้วยที่ 1 มีบ่อสาธารณะ 1 บ่อ และมีบ่อของชาวบ้านอีก 4 บ่อ ก่อนที่จะไหลมาบรรจบที่ห้วยพุกกล้า สภาพพื้นที่เป็นหุบเขามีการทำไร่สับปะรดและขนุน
- ลำห้วยที่ 2 ที่ไหลมาจากหุบป่าฝื่อน มีฝาย 1 ฝาย และผ่านบ่อน้ำ 3 บ่อ ก่อนที่จะไหลลงห้วยหนองกระพี
- อีก 1 ลำห้วยมีเส้นทางน้ำที่ไหลมาจากหุบหนองกระพี มีฝายน้ำล้นหนองกระพี บ่อน้ำ 1 บ่อ ผ่านท่อลอดใต้ถนนสายวังไทรไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ปริมาณน้ำที่ฝายน้ำล้นหนองกระพีมีน้ำประมาณ 40 % สภาพพื้นที่มีการทำไร่สับปะรดและยางพารา

หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย

- เส้นทางน้ำในหมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย มี 2 ลำห้วยมาบรรจบกันที่แยกห้วยพลับ ลำห้วยที่ 1 คือ ห้วยพุกกล้า เส้นทางน้ำไหลลงมาจากภูเขา ระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร
- ลำห้วยที่ 2 คือ ห้วยหนองยิงหมี่ เส้นทางน้ำไหลมาลงมาจากภูเขา ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร เส้นทางน้ำทั้ง 2 เส้นจะมาบรรจบกันที่แยกห้วยพลับ ลำห้วยพุกกล้าไหลลงมาจากแยกห้วยพลับผ่านท่อลอดถนนลูกลิง ไหลลงสู่ลำห้วยพุดินดาดหรือห้วยพุกกล้า (ลำห้วยพุกกล้ามีหลายชื่อตามชาวบ้านละแวกนั้นเรียก) จากนั้นน้ำจะไหลลงมาที่ฝายนายอ่อน หน้าฝายกว้าง 10 เมตร ก่อนที่จะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงอีก ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ตลอดเส้นทางลำห้วยทั้ง 2 เส้น มีการปลูกสับปะรด มะม่วง มะพร้าว ปาล์ม เส้นทางลำห้วยมีดินหญ้าปกคลุมเส้นทางน้ำเป็นบางพื้นที่

ปิดการประชุมเวลา 14.00 น.

นายสุวิทธิพงษ์ แบนเหมือน

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2557 เวลา 10.00 – 12.30 น.
 ณ หมู่ 3 ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
2. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
3. นายทวี	ปัญญาหาญ
4. นายณรงค์	จำตัว
5. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
6. นางพัชรี	แป้นเหมือน
7. นางนิตยา	ซ้ายอด
8. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
9. นายศิลา	รูปหล่อ
10. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
11. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
12. นายคำรณ	นิ่มอนงค์
13. นายกันทรการ	จรัสมาธูสร

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

เข้าวันนี้ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงนัดกันเพื่อพูดคุยกันในเรื่องของการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ในเรื่องของการวิเคราะห์ปริมาณน้ำต้นทุนและปัจจัยเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการพูดคุยลงหัว ปัญญาหาญกล่าวว่า ปี พ.ศ.2555 - ปัจจุบัน ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้สูงสุด คือ 420,000 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 100 ของความจุทั้งหมดของอ่างเก็บน้ำ และน้ำล้นเหนือสปริงเวย์ 40 เซนติเมตร เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2556 การใช้น้ำในปีเริ่มต้น เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2556 ทางคณะกรรมการกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานได้จัดประชุมกลุ่มบริหารฯ และที่ประชุมได้มีมติให้มีการเปิดน้ำลงคลองส่งน้ำ โดยแบ่งรอบเวรตามกลุ่มผู้ใช้น้ำ 3 กลุ่ม คือ สายตรง สายซ้าย และสายขวา โดยแต่ละสายมีบ่อบักน้ำสายละ 4 บ่อ ซึ่งจะปล่อยน้ำลงบ่อครั้งละ 2 วัน เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในแต่ละสายคลอง (การปล่อยน้ำลงบ่อจะปล่อยตามความจำเป็น หรือความต้องการที่สมาชิกร้องขอ) โดยภาพรวมอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง สามารถกักเก็บน้ำได้เต็ม ความจุตลอดทุกปี และปริมาณน้ำของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงจะลดลงจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้ในช่วงเดือนสิงหาคม แต่เนื่องจากชาวบ้านมีการขุดสระน้ำไว้ในไร่เพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ จึงทำให้ชาวบ้านมีน้ำทำการเกษตรในช่วงที่อ่างเก็บน้ำไม่สามารถส่งน้ำได้ เหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้น้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำมีปริมาณน้อยลง มาจากสภาพอากาศที่มีความแปรปรวนสูง จึงเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนานและบริเวณเหนือเขื่อนมีปริมาณฝนลดลง กระทั่งในปี พ.ศ. 2556 ที่มีปริมาณฝนเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ด.ไร่ใหม่ (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่)

พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556
750 มม.	701 มม.	817 มม.

ในปี พ.ศ. 2556 ปริมาณน้ำฝน 817 มิลลิเมตร ทำให้อ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงสามารถเก็บกักน้ำได้สูงสุด คือ 420,000 ลูกบาศก์เมตร และมีน้ำล้นเหนือสปริงเวย์ 40 เซนติเมตร นอกจากน้ำในอ่างเก็บน้ำ ยังมีต้นทุนน้ำจากลำห้วย 2 ลำห้วย คือ ลำห้วยนาวัลเปรียงกับลำห้วยขมิ้น ซึ่งจะใช้เฉพาะในช่วงเวลาจำเป็นเนื่องจากจะเก็บไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน พร้อมกันนี้ส่วนใหญ่แต่ละบ้านจะมีบ่อบักเก็บน้ำส่วนบุคคล ดังนั้นชาวบ้านจะไม่ได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำโดยทันที เน้นการบริหารจัดการน้ำต้นทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีน้ำใช้ในการเกษตรไปจนสิ้นฤดูแล้ง

ความสอดคล้องของต้นทุนน้ำกับความต้องการใช้ในการเกษตร

- ปริมาณน้ำต้นทุน มากกว่า 80 - 100 % สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ผักและผลไม้ตามฤดูกาล ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ มะละกอ ฝรั่ง กล้วย
- ปริมาณน้ำต้นทุน 40 - 80% สามารถปลูกสับปะรด ขนุน มะม่วง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ แก้วมังกร มะละกอ ฝรั่ง กล้วย
- ปริมาณน้ำต้นทุนน้อยกว่า 40% สามารถปลูกสับปะรดและยางพารา ขนุน มะม่วง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ แก้วมังกร มะละกอ ฝรั่ง กล้วย

จากนั้นทีมวิจัยได้พูดคุยกันในเรื่องของปัจจัยเงื่อนไขที่มีต่อระบบการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยสงสัยอย่างมีประสิทธิภาพจะต้อง ประกอบด้วย

ชุมชน

- ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- มีการตั้งระเบียบโดยให้ทุกคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันคิด
- จัดสรรน้ำให้สมาชิกอย่างทั่วถึงกัน
- แจ้งให้สมาชิกทราบเรื่องปริมาณน้ำ
- หาผู้รู้ด้านการเกษตรมาอบรมพูดคุยในเรื่องการใช้น้ำกับพืช
- ต้องให้โอกาสชาวบ้านในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ทีม

- มีการพูดคุยกับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ
- สร้างความเข้าใจในทีมงาน เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดต่อเยาวชนและชาวบ้าน
- สร้างทีมงานที่มีใจอยากทำงานเพื่อสังคม
- เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดเวทีและการเรียนรู้

ข้อมูล

- ข้อมูลปริมาณน้ำฝน
- พื้นที่การเกษตร
- ชนิดพืชที่ปลูก
- ลักษณะของดิน
- การเลี้ยงสัตว์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการน้ำให้มีความยั่งยืน
- มีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร องค์ความรู้ต่างๆ
- ภาคีภาคส่วนต่างๆ ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ
- ต้องมีการติดต่อประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อค้นหาวิธีการทำงานร่วมกันที่เหมาะสม ไม่ใช่ทำเพียงเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

ปิดการประชุมเวลา 12.30 น.

นางสาวพรทิพย์ แสงมาลา

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
 โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
 ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
 วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 08.00 – 16.25 น.
 ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญหาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. นางสาวทิพวรรณ	ปัญหาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
10. เด็กหญิงณฤมล	แป้นเหมือน
11. เด็กหญิงภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 08.00 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายทีมวิจัยและกล่าวถึงการเก็บข้อมูลที่ผ่านมา ตั้งแต่ข้อมูลการปลูกพืช ปริมาณน้ำฝน ปริมาณการใช้น้ำประปา ข้อมูลการตรวจดินและข้อมูลพื้นที่ต้นน้ำ สำหรับวันนี้ทีมวิจัยต้องนำข้อมูลต่างๆ มาสรุป เพื่อให้ชาวบ้านช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวชักชวนทีมวิจัยช่วยกันสรุปข้อมูล โดยเริ่มจากข้อมูลการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำสำรองและจำนวนพื้นที่ทั้งหมด

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวกับทีมวิจัยว่า การสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลอาจต้องใช้เวลามากกว่า 3 วัน ขอให้ทีมวิจัยมาช่วยกันสรุปข้อมูลจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ทีมวิจัยได้ช่วยกันสรุปข้อมูลการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำสำรองและจำนวนพื้นที่การปลูกพืชในเขตชลประทาน ดังนี้

พื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ปี พ.ศ.2557 จำนวน 1,725 ไร่ มีการปลูกพืช 12 ชนิด มีการเลี้ยงสัตว์ 3 ชนิด คือ ไก่ เป็ดและวัว มีแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่เพาะปลูก 47 แห่ง (ไม่รวมแหล่งน้ำสาธารณะ)

1. สับปะรด	จำนวน	1,251	ไร่
2. ขนุน	จำนวน	203	ไร่
3. มะพร้าว	จำนวน	82	ไร่
4. มะม่วง	จำนวน	64	ไร่
5. ปาล์ม	จำนวน	49	ไร่
6. ยางพารา	จำนวน	26	ไร่
7. กล้าย	จำนวน	17	ไร่
8. มะนาว	จำนวน	14	ไร่
9. ไข่	จำนวน	12	ไร่
10. ฝรั่ง	จำนวน	5	ไร่

11. ผักสวนครัว จำนวน 1 ไร่
12. แก้วมังกร จำนวน 1 ไร่

พื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ปี พ.ศ.2558 จำนวน 1,786 ไร่ มีการปลูกพืช 12 ชนิดมีการเลี้ยงสัตว์ 3 ชนิด คือ ไก่ เป็ดและวัว มีแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่เพาะปลูก 61 แห่ง (ไม่รวมแหล่งน้ำสาธารณะ)

1. สับปะรด จำนวน 1,045 ไร่
2. ขนุน จำนวน 388 ไร่ 3 งาน
3. มะพร้าว จำนวน 157 ไร่ 1 งาน
4. มะม่วง จำนวน 76 ไร่
5. ปาล์ม จำนวน 22 ไร่
6. ยางพารา จำนวน 42 ไร่
7. กล้าย จำนวน 28 ไร่
8. มะนาว จำนวน 14 ไร่
9. ไข่ จำนวน 5 ไร่
10. ฝรั่ง จำนวน 6 ไร่
11. ผักสวนครัว จำนวน 1 ไร่
12. แก้วมังกร จำนวน 1 ไร่

ทีมวิจัยได้เปรียบเทียบข้อมูลการปลูกพืช สัตว์เลี้ยงและแหล่งน้ำสำรอง ปี พ.ศ.2557 กับข้อมูลการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และแหล่งน้ำสำรอง ปี พ.ศ.2558 ดังนี้

ที่	ชนิดพืช	จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด พื้นที่เพาะปลูก
		ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558		
1	สับปะรด	1,251	1,045	ปลูกลดลง	ปลูกขนุนหรือพืชชนิดอื่น
2	ขนุน	203	388	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
3	มะพร้าว	82	157	ปลูกเพิ่มขึ้น	ใช้น้ำน้อย มีต้นทุนต่ำ มีโรงงานรับซื้อ
4	มะม่วง	64	76	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
5	ปาล์ม	49	22	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่มีผลผลิต
6	ยางพารา	26	42	ปลูกเพิ่มขึ้น	เริ่มปลูกเมื่อปลายปี พ.ศ.2557
7	กล้าย	17	28	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
8	มะนาว	14	14	-	-
9	ไข่	12	5	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่มีผลผลิต
10	ฝรั่ง	5	6	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
11	ผักสวนครัว	1	1	-	-
12	แก้วมังกร	1	1	-	-
รวม		1,725	1,786		

ที่	ชนิดสัตว์	จำนวน (ตัว)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด การเลี้ยงสัตว์
		ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558		
1	วัว	36	32	ลดลง	มีการซื้อ/ขาย
2	ไก่ไข่	35	78	เพิ่มขึ้น	การส่งเสริมทำอาชีพเสริมของภาครัฐ
3	ไก่ชน	60	87	เพิ่มขึ้น	ความนิยม มีการซื้อขายในราคาแพง
4	เป็ด	20	4	ลดลง	ไม่มีแหล่งน้ำที่เหมาะสม

จำนวน (บ่อ/สระ)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด แหล่งน้ำสำรอง
ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558		
47	61	เพิ่มขึ้น	-ไม่มีแหล่งน้ำสำรอง -การขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง -มีการปลูกพืชที่ใช้น้ำมากขึ้น

นายณรงค์ จำตัว กล่าวถึงสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำแต่ละเดือนทางทีมวิจัยไม่สามารถรู้ได้ เพราะไม่มีที่วัดระดับน้ำ แต่จากการสังเกตระดับน้ำตั้งแต่หน้าเต็มอ่างเก็บน้ำ จะเห็นว่าในแต่ละเดือนมีน้ำลดลงอย่างชัดเจน น้ำเริ่มลดลงในเดือนธันวาคม แต่ไม่มาก ช่วงเดือนมกราคม – เมษายน น้ำจะลดลงมากเนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งและไม่มีฝนตก จึงมีการใช้น้ำมากขึ้น และน้ำลดลงถึงท่อระบายน้ำจนไม่สามารถเปิดน้ำได้ในช่วงสิ้นเดือนเมษายน นายณรงค์ ขวนให้ทีมวิจัยช่วยกันนิยามภาพตามและให้ทีมช่วยกันคิดวิธีการนำเสนอกับชาวบ้านอย่างไรให้เห็นภาพ

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวชักชวนทีมวิจัยสรุปข้อมูลการใช้น้ำประปา ปี พ.ศ.2557 ของหมู่ 3 บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ และหมู่ 8 บ้านวังน้อย ต.สามกระทาย ดังนี้

ปริมาณการใช้น้ำประปา หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ ปี พ.ศ.2557 จำนวน 31,779 ลูกบาศก์เมตร จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา จำนวน 152 ครัวเรือน

ปริมาณการใช้น้ำประปา หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย ต.สามกระทาย ปี พ.ศ.2557 จำนวน 20,657 ลูกบาศก์เมตร จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา จำนวน 143 ครัวเรือน

เดือน	ปริมาณการใช้น้ำประปา (ลบ.ม.)		หมายเหตุ
	หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก	หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย	
	152 ครัวเรือน	143 ครัวเรือน	
มกราคม	3,213	1,515	หมู่ 3 บ้านหนองแก เป็นน้ำประปาดิบไม่ผ่าน ระบบกรองน้ำ
กุมภาพันธ์	3,214	2,108	
มีนาคม	3,487	1,381	
เมษายน	3,583	2,005	หมู่ 8 บ้านวังน้อย เป็นน้ำประปาผ่านระบบกรองน้ำและผสมคลอรีน
พฤษภาคม	2,505	2,030	
มิถุนายน	1,976	1,946	
กรกฎาคม	2,815	1,626	
สิงหาคม	2,763	1,809	
กันยายน	1,393	1,742	
ตุลาคม	1,890	1,672	
พฤศจิกายน	2,382	1,389	
ธันวาคม	2,558	1,434	
รวม	31,779	20,657	

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า หมู่ที่ 8 บ้านวังน้อย มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาน้อยกว่า หมู่ 3 บ้านหนองแก 9 ครัวเรือน เมื่อลองเปรียบเทียบแล้ว หมู่ 3 บ้านหนองแก ใช้น้ำประปาต่อครัวเรือนมากกว่า หมู่ 8 บ้านวังน้อย นายณรงค์ จำตัว ชักชวนทีมวิจัยช่วยกันวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ หมู่ 3 บ้านหนองแก ใช้น้ำประปาต่อครัวเรือนมาก ทีมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปได้ว่า น้ำประปา หมู่ที่ 3 บ้านหนองแก เป็นน้ำประปาดิบไม่ผ่านระบบกรอง ไม่ผสมคลอรีน สามารถนำไปใช้รดน้ำต้นไม้ พืชผักสวนครัวได้ ต่างจากน้ำประปา หมู่ 8 บ้านวังน้อย ที่มีระบบกรองและผสมคลอรีน หากนำไปรดต้นไม้ใบจะไหม้และตาย วิธีการผลิตน้ำประปาจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการใช้น้ำมากหรือใช้น้ำน้อย

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า วันนี้ทีมวิจัยได้ช่วยกันสรุปข้อมูล ชนิดพืช การเลี้ยงสัตว์ พื้นที่การเพาะปลูก สถานการณ์น้ำและปริมาณการใช้น้ำประปา ซึ่งยังมีข้อมูลที่ไม่ได้สรุปอีกหลายด้าน จึงขอนัดทีมให้มาสรุปข้อมูลต่อในวันพรุ่งนี้ เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 น. ที่ศาลาหอฉันท์แห่งนี้ สำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคนที่ช่วยกันสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลให้เสร็จไปส่วนหนึ่ง

ปิดประชุมเวลา 16.25 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 08.00 – 15.45 น.
ณ ศาลาหอฉันวัดบ้านหนองแก ด.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญหาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. นางสาวทิพวรรณ	ปัญหาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
10. เด็กหญิงนฤมล	แป้นเหมือน
11. เด็กหญิงภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 08.00 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายทีมวิจัยและกล่าวถึงการทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ได้เริ่มทำความสะอาดคลองส่งน้ำฝั่งซ้าย เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา ซึ่งสภาพคลองช่วงแรกไม่รกรากมาก มีจุดที่คลองพังบ้าง วันนี้ทำไปถึงบ้านประนอม เทศนา-แล้วยังไม่ค่อยมีต้นกระถิน ทำให้งานคืบหน้าไปเร็ว มีชาวบ้านมาช่วยกัน 26 คน ถ้าทำความสะอาดเสร็จแล้วก็จะซ่อมคลองต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่าในเวทีคืนข้อมูล ให้แจ้งเรื่องทำความสะอาดคลองให้ชาวบ้านได้ทราบ เพราะคนที่ทราบก็มีกลุ่มที่เข้ามาช่วยกันทำเท่านั้น

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวเพิ่มเติมว่าในเวทีคืนข้อมูลก็จะเชิญชาวบ้านที่ช่วยทำความสะอาดคลองมาร่วมเวทีด้วย สำหรับการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลวันนี้ มีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่ได้สรุป

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ข้อมูลที่จะสรุปในวันนี้มีปริมาณน้ำฝน พื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำและการตรวจวิเคราะห์ดิน

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวชักชวนทีมวิจัยสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.2557 และนำข้อมูลมาลองเปรียบเทียบกับข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่ อบต.ไร่ใหม่ เก็บไว้

ทีมวิจัยสรุปและเปรียบเทียบข้อมูลปริมาณน้ำฝน จากการเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝน 3 จุด ดังนี้

ปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.2557

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)				หมายเหตุ
	จุดที่ 1 (ทิศตะวันออก)	จุดที่ 2 (ทิศเหนือ)	จุดที่ 3 (ทิศตะวันตก)	จุดที่ 4 (อบต.ไร่ใหม่)	
มกราคม	-	-	-	-	ปี พ.ศ. 2557
กุมภาพันธ์	-	-	-	32	ฝนตก 44 วัน
มีนาคม	-	-	-	-	ปริมาณน้ำฝน
เมษายน	-	-	-	-	มากที่สุดเดือน
พฤษภาคม	59	-	58.10	31	ตุลาคม
มิถุนายน	73.5	44.5	84.1	47	เฉลี่ย 296 มม.
กรกฎาคม	55.5	97.3	85	83	
สิงหาคม	139	157	81	153	
กันยายน	40	109	80	72	
ตุลาคม	161	273	320	296	
พฤศจิกายน	15	41	40	57	
ธันวาคม	5	3	-	15	
รวม	548	724.8	748.2	786	

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า จากข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่ทีมวิจัยช่วยกันสรุป จะเห็นว่า ในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2557 จะมีฝนตกมากกว่าทุกเดือน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 296 มิลลิเมตร เนื่องจากช่วงเดือนตุลาคม ในพื้นที่ อ.สามร้อยยอดจะ ได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มี ฝนตกมากในเดือนตุลาคมของทุกปีและน้ำจะเต็มอ่างในเดือนตุลาคมเช่นกัน หลังจากนั้นฝนจะตกน้อยลงและเข้าสู่ฤดูแล้ง ฉะนั้นทางกลุ่มบริหารการใช้น้ำควรวางแผนการใช้น้ำให้เหมาะสม ตั้งแต่เดือนธันวาคม – กรกฎาคม ในปีนี้สามารถส่งน้ำเพื่อ การเกษตรได้ 150 วันเท่านั้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะแจ้งให้ชาวบ้านได้ในเวทิตินข้อมูลด้วย

ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปี

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวัน ที่ฝนตก	หมายเหตุ
2554	750	45	ฝนตกมากใน
2555	701	33	เดือนตุลาคม
2556	715	57	ของทุกปีและ
2557	695	44	ทำให้น้ำเต็มอ่างฯ

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า เมื่อน้ำข้อมูลปริมาณน้ำฝนมาเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่าในปี พ.ศ.2557 ปริมาณน้ำฝนลดลง ซึ่งคาดการณ์ว่าในอนาคต ฝนน่าจะตกน้อยลงเรื่อยๆ และน้ำอาจจะไม่เต็มอ่างเก็บน้ำ นายณรงค์ จ้ำตัว ชักชวนทีมวิจัยสรุปข้อมูลการตรวจวิเคราะห์ดิน ซึ่งในเดือนที่ผ่านมา ทีมวิจัยส่วนหนึ่งได้ร่วมจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และขยายผลการตรวจวิเคราะห์ดิน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรอำเภอสามร้อยยอดสนับสนุนและจะมีกิจกรรมต่อเนื่องคือ กิจกรรมส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสังคด เป็นกิจกรรมที่ต่อยอดจากกิจกรรมตรวจดินในกระบวนการวิจัย

ทีมวิจัยได้สรุปข้อมูลการตรวจดินในพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน จำนวน 41 แปลง ดังนี้

ชนิดของดิน	ผลการตรวจดิน	จำนวนแปลง	การปรับปรุง	ประโยชน์
เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทรายมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำเหมาะแก่การปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด อ้อย ถั่ว สับปะรด มะพร้าว มะละกอ ขนุน มะม่วง ฝรั่ง	เป็นกรด (ดินเปรี้ยว)	16	ใส่ปูนโดโนไมค์ตามสัดส่วนที่กำหนด	1. ปรับปรุงโครงสร้างของดิน
	เป็นด่าง (ดินเค็ม)	15	ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ขมมะไถพรวน/ไม่ควรมีธาตุสังกะสี	2. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ อุ้มน้ำได้ดี
	เป็นกลาง	10	1. ปลูกปอเทืองหรือถั่วพรางแล้วไถกลบ 2. ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่ 3. ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก	3. พืชมีความแข็งแรงทนต่อสภาวะแห้งแล้งได้ดี
	ขาดธาตุอาหาร N	32		4. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
	ขาดธาตุอาหาร P	16		5. ลดต้นทุนการผลิต
	ขาดธาตุอาหาร K	17		
	มีธาตุอาหารครบ	3		

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า จากการสรุปผลการตรวจดินจะเห็นว่าดินในพื้นที่ส่งน้ำชลประทานขาดธาตุอาหารไนโตรเจนมากกว่าธาตุอาหารชนิดอื่นๆ ดินที่ขาดธาตุอาหารเกิดจากดินเสื่อมโทรมมากและไม่สามารถดูดธาตุอาหารต่างๆ ได้ดี

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ปัจจุบันชาวสวนขนุนส่วนมากจะเปลี่ยนไปใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมกับปุ๋ยเคมี ส่วนคนที่ปลูกสับปะรดก็ใช้น้ำหมักชีวภาพฉีดพ่น เนื่องจากปุ๋ยเคมีมีราคาสูงขึ้นจึงเริ่มปรับตัวเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต แต่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงดิน

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวเพิ่มเติมว่าตอนนี้ทางเกษตรกรอำเภอได้มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้ชาวบ้านใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักมากขึ้น ช่วยปรับปรุงดินและลดต้นทุนการผลิตได้ และนายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวชักชวนทีมช่วยกันสรุปข้อมูลพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำต่อไป

ลักษณะพื้นที่	ทางน้ำลงสู่อ่างเก็บน้ำ	ฝ่ายกักเก็บน้ำ	สระน้ำ/บ่อน้ำ	ท่อลอด
- บริเวณพื้นที่ต้นน้ำมีการปลูกสับปะรด และยางพารา - ไม่มีสัตว์ป่าและต้นไม้ใหญ่ - บริเวณข้างๆทางน้ำมีการปลูกพืชล้มลุกและไม่ยืนต้น เช่น มะม่วง ขนุน สับปะรด - ทางน้ำมีน้ำอยู่บ้างและมีหญ้ารกเป็นบางช่วง	- ทางน้ำทิศตะวันตกของอ่างเก็บน้ำ มีต้นน้ำจากเขาหินในหมู่ 7 ต.ไรใหม่ จำนวน 3 ทาง - ทางน้ำทิศใต้ของอ่างเก็บน้ำ มีต้นน้ำมาจากบริเวณหุบเขา หมู่ 8 ต.สามกระชาย 1 ทาง	- มี 3 แห่ง - ฝ่ายหนองกระพี้ - ฝ่ายไร้ตาอ่อน - ฝ่ายซอยบ้านตาอ่อน	- มี 10 แห่ง - เป็นสระ/บ่อใน พื้นที่ ทำการเกษตร	มี 3 แห่ง

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวว่าเมื่อสรุปข้อมูลแล้วเห็นว่าพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำไม่มีป่าเหลืออยู่ ป่า ดิน น้ำ มีความสัมพันธ์
เกื้อกูลกัน สภาพปัญหาป่าไม้ลดลง ฝนตกน้อยลง สภาพดินเสื่อมโทรม น้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ ในอนาคตปัญหาอาจมี
ความรุนแรงขึ้นหากไม่รับได้แก้ไข สำหรับวันนี้ทีมวิจัยได้ช่วยกันสรุปข้อมูลจนเกือบจะครบแล้ว วันพรุ่งนี้ขอนัดทีมให้มาสรุป
ข้อมูลต่ออีก เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 น. ที่ศาลาหอฉันท์แห่งนี้ สำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคน

ปิดประชุมเวลา 15.45 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมที่มีวิจัยเตรียมความพร้อมเวทีคืนข้อมูล
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 17.30 – 19.25 น.
ณ ศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญหาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. นางสาวทิพวรรณ	ปัญหาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
10. เด็กหญิงนฤมล	แป้นเหมือน
11. เด็กหญิงภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 17.30 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายที่มีวิจัยและชักชวนพูดคุยถึงการเตรียมเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อการตรวจสอบและสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการน้ำ

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า เวทีคืนข้อมูลตามแผนกำหนดไว้ 2 ครั้ง เป้าหมายผู้เข้าร่วมเวที ครั้งละ 40 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านได้รับรู้ สร้างการมีส่วนร่วมและตรวจสอบข้อมูลที่ทางที่มีวิจัยได้เก็บ รวบรวมสรุปและวิเคราะห์ว่า มีความถูกต้องหรือไม่

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวชักชวนให้ที่มีวิจัยช่วยกันกำหนดรูปแบบการจัดเวทีคืนข้อมูล การนำเสนอข้อมูลด้านต่างๆ และ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่าในแต่ละด้านให้มีผู้รับผิดชอบ 1-2 คน ช่วยกันอธิบาย โดยเริ่มตั้งแต่การ ตรวจสอบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และแหล่งน้ำสำรองจากแผนที่เดินดินก่อน ตามด้วย สภาพพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ ปริมาณ น้ำฝน ปริมาณการใช้น้ำประปา สถานการณ์น้ำ การตรวจดินการปรับปรุงดินและสรุปข้อมูลภาพรวม ส่วนผู้ที่เหลือให้ช่วยเสริม และคอยตั้งคำถามให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในเวที

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่าข้อมูลพืช สัตว์และแหล่งน้ำในแผนที่เดินดินให้ชาวบ้านตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง โดย ทางที่มีจะแจ้งจำนวนพื้นที่ สัตว์ กับแหล่งน้ำสำรองในภาพรวม และจะรับผิดชอบอธิบายเรื่องสภาพพื้นที่ดินน้ำ

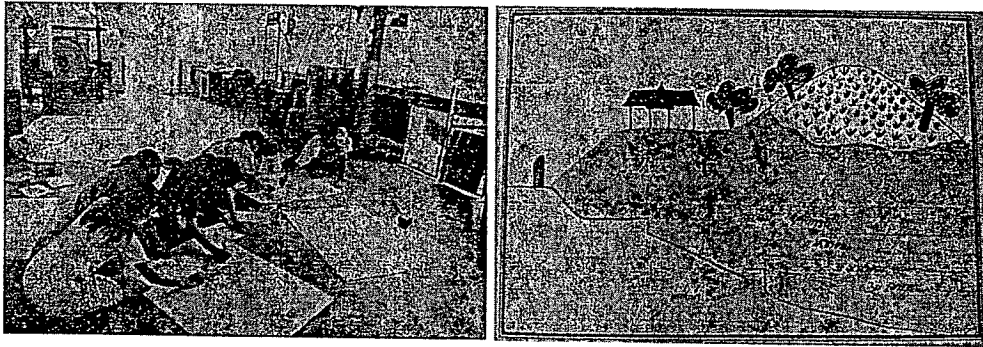
นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวเพิ่มเติมว่า ข้อมูลเรื่องปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบและปริมาณการใช้น้ำประปา ให้ เด็กหญิงนฤมล แป้นเหมือน เป็นผู้อธิบายและให้นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญช่วยเสริม เรื่องการตรวจดินและการปรับปรุง ดินให้ เด็กหญิงภัทรวรินทร์ ปัญญาหาญ เป็นผู้อธิบายและให้นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล ช่วยเสริม เรื่องสถานการณ์น้ำและ สรุปภาพรวมให้ นางพัชรี แป้นเหมือน เป็นผู้อธิบายและให้นายทวี ปัญญาหาญ คอยช่วยเสริม จดบันทึกการประชุมให้นายสุวิ ทธิพงษ์รับผิดชอบ นางนิตยา ซ้ายอด รับผิดชอบอาหาร นายศิลา รูปหล่อ และนายวรปรัชญ์ ปัญญาหาญ รับผิดชอบการจัด เวที

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่าสรุปรูปแบบเวทีคืนข้อมูลเป็นอย่างไร

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าเมื่อเปิดเวทีก็จะเริ่มพูดคุยเรื่องสถานการณ์น้ำโดยทั่วไปทั้งประเทศ รวมถึงที่อ่างเก็บน้ำ นาวัลเปียง และทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำ ตั้งแต่การทำความเข้าใจ จนถึงกิจกรรมสุดท้ายและส่งต่อให้ชาวบ้านตรวจสอบข้อมูล แก้ไขข้อมูล หลังจากนั้นจะนำเสนอเรื่องสภาพพื้นที่ต้นน้ำปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบ ปริมาณการใช้น้ำประปา การตรวจดิน การปรับปรุงดิน สถานการณ์น้ำและสรุปภาพรวมตามลำดับ ในแต่ละช่วงข้อมูลที่มีวิจัยที่เหลือจะช่วยกันเสริมและ ตั้งคำถาม

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่าทีมวิจัยต้องทำความเข้าใจกับข้อมูลแต่ละด้านก่อนว่ามีความเชื่อมโยงกัน อย่างไร

นายณรงค์ จำตัว กล่าวชักชวนทีมวิจัยทำความเข้าใจข้อมูลแต่ละด้านและทดลองนำเสนอข้อมูลแต่ละเรื่อง ซึ่งสิ่งหนึ่ง ต้องทำให้ชาวบ้านได้รู้และตระหนัก คือ ข้อมูลที่ทีมวิจัยเก็บมานั้นมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำ และควรเก็บข้อมูลทุก ปี เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต กำหนดเป็นวันที่ 11 กรกฎาคม 2558 เวลา 17.00 น. ที่ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนอง แก หากเวทินี้มีผู้เข้าร่วมตามเป้าหมาย คือ 40 คน ก็จะจัดเวทีคืนข้อมูลแค่ครั้งเดียว และสำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคนที่ เสียสละเวลามาประชุม

ปิดประชุมเวลา 19.25 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีคิณข้อมูล

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 18.00 – 21.00 น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์ ไร่ตัว
2. นายทวี ปัญญาหาญ
3. นายศิลา รูปหล่อ
4. นายสุวิทธิพงษ์ แป้นเหมือน
5. นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล
6. น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ
7. นางพัชรี แป้นเหมือน
8. นางนิตยา ชำยอด
9. นายวรปรัชญ์ ปัญญาหาญ
10. ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน
11. ด.ญ.ภัทรวรินทร์ ปัญญาหาญ
12. นางบุญตา จ้อยตาล
13. นางพวงเพ็ญ ชำยอด
14. น.ส.ทิพวรรณ เพ็ชรทะเล
15. นายนิมิตร สมปรุง
16. นายนพคุณ สอนฉ่ำ
17. นางสาวบัว เดชรอด
18. นายบัญชา แมฆอากาศ
19. นายบุญล้อม ชำยอด
20. นายสมโภช ค้างาม
21. น.ส.ไศยสุ ณะสิงห์
22. นางนวน วงษ์สวรรค์
23. นางฉะอ้อน นวมวิจิตร
24. นางวันนา วรพิน
25. นายสำรวย ชันทอง
26. นายบัญชา เล็กเจริญ
27. นายชาญชัย สังข์เครือ
28. นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน
29. นายมานพ สำราญสุข
30. นายสมศักดิ์ แก้วรัก
31. นายสนอง เกตุษา
32. นายนิพนธ์ กฤตานุสาร
33. น.ส.สังวาลย์ สังข์เครือ

34. นายประสงค์	บุญประเสริฐ
35. นายศุภเดช	แย้มสมุทร
36. นายศिला	ชื่นใจ
37. นางจันทรา	ดวงผาสุก
38. นางอันชรา	พุ่มปรีชา
39. นางสุดา	ทองเชื้อ
40. นายไพโรจน์	อินทสังข์
41. นางสาววรรณ	เลียนเตี้ยะ
42. นางสาวแป้น	เทศนา
43. นางนุชนาด	สังข์เครือ
44. นางพร	สังข์เครือ
45. น.ส.วันดี	แก้วรักษ์
46. นางอัญชลี	เจเถื่อน
47. นางระเบียบ	สอนฉ่ำ
48. น.ส.เรณู	ขันมัน
49. นางละเอียด	ขันมัน
50. นางพิมพ์กานต์	แก้วเผือก
51. น.ส.นิภา	โอแก้ว
52. นายอรุณ	ดั่งอุไร
53. นางทองเรือง	เหรียญทอง
54. นายบุญศรี	จันวิลัย

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวเปิดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชนพร้อมกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวที และได้กล่าวถึงสถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีความรุนแรงขึ้น หากใครได้ติดตามข่าวสารก็จะเห็นข่าวขานานาไม่มีน้ำทำนา ต้องขุดน้ำบาดาลไปช่วยนาข้าว ลองกลับมาดูที่ใกล้บ้านเรา หมู่ 7 บ้านวังไทร ก็ได้เป็นข่าวเช่นกันเนื่องจากน้ำในอ่างเก็บน้ำแห่งลงมาจนไม่มีน้ำทำน้ำประปาให้ชาวบ้านใช้ ซึ่งปกติแล้วน้ำไม่เคยแห้งมาขนาดนี้ ก็เดือดร้อนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดหน่วยงานราชการต่างๆ ต้องเข้ามาช่วยเหลือ หากใครผ่านไปแถวอ่างเก็บน้ำวังไทรซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก จะเห็นว่ารอบๆ อ่างเก็บน้ำมีการปลูกเผือก ปลูกขนุนกันมาก ซึ่งสองปีที่ผ่านมาบริเวณนั้นมีแต่สับปะรด เมื่อราคาขนุนดีก็เลยเปลี่ยนไปปลูกขนุนกันหมดจึงมีการใช้น้ำมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ส่วนอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ช่วงนี้มีฝนตกบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ จึงทำให้ระดับสูงขึ้นจากเดิม 13 ซม. จากระดับท่อส่งน้ำและยังมีน้ำพอสำหรับทำน้ำประปาได้ถึงเดือนตุลาคม เมื่อช่วงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาทางกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ทำความสะอาดและซ่อมแซมคลองส่งน้ำ ทั้งสองฝั่งและกำลังทำความสะอาดคลองไส้ไก่ทั้งสองฝั่งด้วย ต้องขอขอบคุณผู้ที่ได้สละเวลามาช่วยกันทำความสะอาดคลองส่งน้ำจนเสร็จทั้งสองฝั่ง สำหรับการประชุมวันนี้ทางทีมวิจัยจะนำข้อมูลที่ได้เก็บในพื้นที่มาคืนให้ทุกท่านได้รู้และร่วมกันตรวจสอบข้อมูลว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง สำหรับรายละเอียดข้อมูลต่างๆ ขอให้นักวิจัยได้อธิบายให้ทุกท่านได้ทราบต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีและกล่าวว่า ตามที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ทำแผนที่เดินดิน เก็บข้อมูลพืชผลการเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำสำรองและจำนวนพื้นที่การเพาะปลูก โดยให้เจ้าของที่ช่วยกันวาดและระบายสี วันนี้จะให้ผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่านมาช่วยกันตรวจสอบข้อมูลว่าถูกต้องหรือไม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว หรือกำลังจะเปลี่ยนก็ให้แจ้งกับ

ทีมวิจัยเพื่อจะได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ทางทีมได้สรุปจำนวนพื้นที่การเพาะปลูกในพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน ปี พ.ศ.2557 จำนวน 1,725 ไร่ มีการปลูกพืช 12 ชนิด มีการเลี้ยงสัตว์ 4 ชนิด แหล่งน้ำสำรองในไร 47 สระ/บ่อ

ที่	ชนิดพืช	จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด พื้นที่เพาะปลูก
		ปี พ.ศ. 2557	ปี พ.ศ. 2558		
1	สับปะรด	1,251	1,045	ปลูกลดลง	ปลูกขนุนหรือพืชชนิดอื่น
2	ขนุน	203	388	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
3	มะพร้าว	82	157	ปลูกเพิ่มขึ้น	ใช้น้ำน้อย มีต้นทุนต่ำ มีโรงงานรับซื้อ
4	มะม่วง	64	76	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่
5	ปาล์ม	49	22	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่มีผลผลิต
6	ยางพารา	26	42	ปลูกเพิ่มขึ้น	เริ่มปลูกเมื่อปลายปี พ.ศ. 2557
7	กล้วย	17	28	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
8	มะนาว	14	14	-	-
9	ไผ่	12	5	ปลูกลดลง	ใช้น้ำมาก เมื่อขาดน้ำจะไม่มีผลผลิต
10	ฝรั่ง	5	6	ปลูกเพิ่มขึ้น	ผลผลิตราคาแพง
11	ผักสวนครัว	1	1	-	-
12	แก้วมังกร	1	1	-	-
รวม		1,725	1,786		

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ตอนนี้ได้รื้อแปลงขนุน จำนวน 10 ไร่ และจะปลูกมะพร้าว ทั้ง 10 ไร่ เพราะมะพร้าวใช้น้ำน้อย

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวเพิ่มเติมว่าเมื่อได้รู้ข้อมูลว่าแต่ละปีน้ำไม่พอใช้ หากยอมปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย น้ำในอ่างเก็บน้ำก็จะแห้งช้าลงและอาจมีน้ำใช้จนถึงฤดูฝน ข้อมูลจึงมีความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ สามารถใช้วางแผนการใช้น้ำ การปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำต้นทุน

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า การเพาะปลูกในพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน ปี พ.ศ.2558 จำนวน 1,786 ไร่ มีการปลูกพืช 12 ชนิด มีการเลี้ยงสัตว์ 4 ชนิด แหล่งน้ำสำรองในไร 61 สระ/บ่อ จากข้อมูลจะเห็นว่าในปี พ.ศ.2558 มีพื้นที่การเพาะปลูก รวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น พื้นที่การปลูกสับปะรดลดลง และปลูกพืชชนิดอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ขนุน มะพร้าว มะม่วง

จำนวน (บ่อ/สระ)		สถานการณ์	วิเคราะห์สาเหตุ การเพิ่ม/ลด แหล่งน้ำสำรอง
ปี พ.ศ. 2557	ปี พ.ศ. 2558		
47	61	เพิ่มขึ้น	- ไม่มีแหล่งน้ำสำรอง - การขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง - มีการปลูกพืชที่ใช้น้ำมากเพิ่มขึ้น

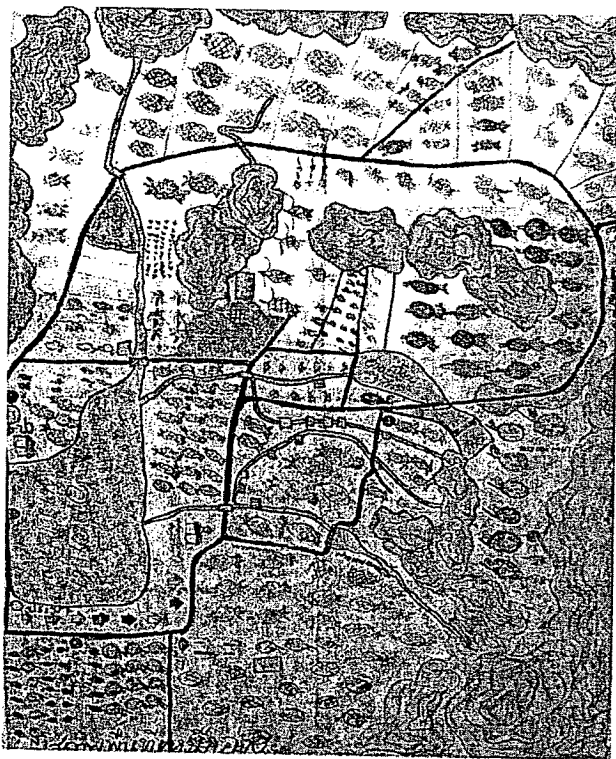
นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่าตอนไปเก็บข้อมูลทุกคนก็เห็นว่าปลูกอะไรแต่ไม่รู้ว่ามีอะไร พอลงมือไปเก็บภาชนะ ก็เลยเสียภาษีมาก ไม่กล้าบอกความจริง ชาวบ้านเป็นอย่างนี้นานมาก ทำให้การทำงานการวางแผนต่างๆ ผิดพลาดไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้จริงเพราะข้อมูลไม่ถูกต้อง อยากให้ชาวบ้านให้ข้อมูลที่จริงจะได้เอาไปใช้ประโยชน์ได้ แก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

นายณรงค์ จำรัส กล่าวว่า การพัฒนาต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ เพราะชาวบ้านเป็นผู้ที่รู้ปัญหาคืออะไร และสอบถามผู้เข้าร่วมเวทีว่าใครยังไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลบ้าง ถ้าตรวจสอบครบแล้วจะให้ลุงทวี ได้สรุปเรื่องพื้นที่ต้นน้ำต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวถึงพื้นที่ต้นน้ำทางทิศใต้ของอ่างเก็บน้ำ จากที่ทีมวิจัยได้สำรวจพื้นที่โดยเริ่มจากฝายซอย บ้านนายอ่อน คงมา ขึ้นไปทางวังน้อย วังใหญ่ ขึ้นไปตามทางน้ำเรื่อยๆโดยให้ผู้ใหญ่บ้านวังน้อยเป็นคนนำทางสำรวจ ก็พบว่า พื้นที่ต้นน้ำอยู่บริเวณหุบเขาบริเวณตำบลสามกระชาย อ.กุยบุรี มีทางน้ำลงมาจากเขา 3 ทาง และรวมกันเป็นทางน้ำใหญ่ 1 ทาง บริเวณหุบเขาซึ่งบริเวณนั้นมีการปลูกสับปะรด ยางพาราและมะม่วง ทางน้ำมีหญ้าและน้ำขังอยู่เป็นบางช่วง มีตลอด 1 แห่ง มีฝาย 1 แห่ง

สำหรับพื้นที่ต้นน้ำทางทิศตะวันตกอยู่บริเวณเขาดิน หมู่ 7 บ้านวังไทร มีทางน้ำ 3 ทาง บริเวณต้นน้ำมีการปลูก สับปะรด ขนุน ลงมาตามทางน้ำพบว่าการขุดบ่อ/สระกักเก็บน้ำเป็นระยะ จำนวน 10 แห่ง มีตลอด 2 แห่ง และฝาย 1 แห่ง จากภาพจะเห็นว่าต้นน้ำไม่มีดินไม้ใหญ่เลย เวลาฝนตกน้ำจะไหลลงอย่างรวดเร็ว พาเอาตะกอนดินลงมากับน้ำด้วยทำให้ห้วย และอ่างเก็บน้ำตื้นเขินกักเก็บน้ำได้น้อยลง

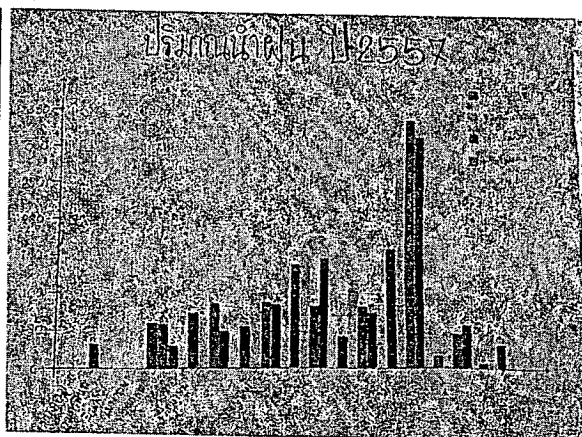
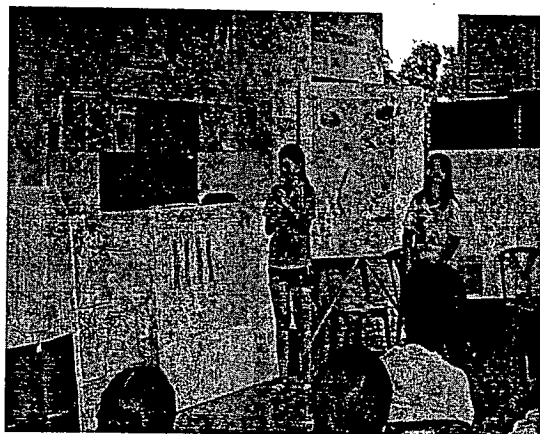
นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า พื้นที่หมู่ 7 บ้านวังไทร มีการบุกรุกป่ามาก การที่จะเข้าไปปลูกป่าก็ยาก อยู่ๆจะไป ปลูกป่าในที่ชาวบ้านเขาก็ไม่ยอมหรอก ถ้าป่าไม้กับอุทยานฯไม่ประกาศแนวเขตที่ชัดเจนการฟื้นฟูป่า รักษาพื้นที่ต้นน้ำก็ไม่สามารถทำได้ เห็นทำได้แค่ฝายชลอน้ำอย่างเดียว ทวีธีอื่น เช่น ปลูกขนุนให้น้อยลงแบบป่าเกลี้ยง (นางทองเรือง เจริญทอง) จะได้ไม่ต้องใช้น้ำมาก

นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน กล่าวว่า อ่างเก็บน้ำนวลเปரிய่น่าจะตื้นเขินมาก เสนอให้ขุดลอกจะได้มีกักเก็บน้ำได้เต็มที่

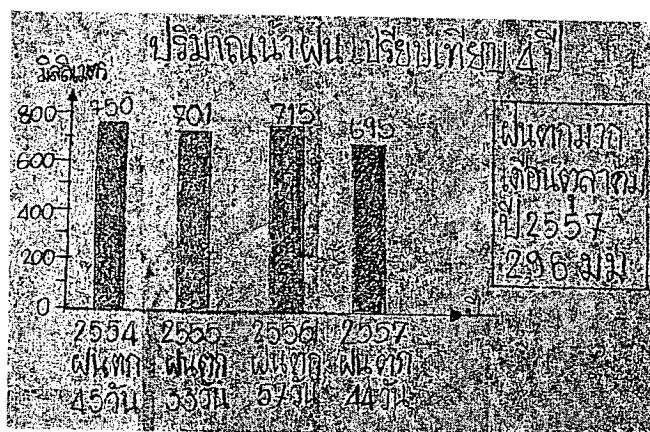
นายณรงค์ จำรัส กล่าวว่าเพิ่มเติมว่า การขุดลอกที่ผ่านมาเมื่อปี พ.ศ.2555 มีปัญหาเรื่องดินออกจากพื้นที่ เนื่องจากเจ้าของที่ดินไม่ยอมให้รถบรรทุกวิ่งผ่าน เรื่องนี้ก็ขึ้นอยู่กับชลประทานบ้างแล้วว่าจะทำอย่างไรให้มีผลกระทบกับพื้นที่ท้ายน้ำให้

น้อยที่สุด ซึ่งในปีนี้จะร่วมประชุมกับชลประทานอีกครั้ง สำหรับข้อมูลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ปริมาณน้ำฝน ก็จะทำให้นักวิจัย
เยาวชน ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน เป็นผู้สรุปข้อมูล

ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน กล่าวทักทายและแนะนำตัวกับผู้เข้าร่วมเวที ด.ญ.นฤมล กล่าวว่าข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.2557 ทางทีมวิจัยได้ตั้งที่วัดน้ำฝนไว้ 3 จุด บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ และได้ขอข้อมูลปริมาณน้ำฝนจาก อบต. ไร่ใหม่ 1 จุด จากข้อมูลจะเห็นว่าแต่ละจุดฝนจะตกไม่เท่ากัน จากกราฟจะเห็นว่าในช่วงต้นปีปริมาณน้ำฝนน้อยมาก ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ไม่มีฝนตกเลย และจะเริ่มตกในเดือนพฤษภาคม และตกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆแล้วจะตกมากในเดือนตุลาคมและลดลงในเดือนพฤศจิกายน

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวเพิ่มเติมว่า ในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2557 จะมีฝนตกมากกว่าทุกเดือน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 296 มิลลิเมตร เนื่องจากช่วงเดือนตุลาคม ในพื้นที่ อ.สามร้อยยอดจะได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จึงทำให้มีฝนตกมากในเดือนตุลาคมของทุกปีและน้ำจะเต็มอ่างในเดือนตุลาคมเช่นกัน หลังจากนั้นฝนจะตกน้อยลงและเข้าสู่ฤดูแล้ง ฉะนั้นควรวางแผนการใช้น้ำให้เหมาะสม ตั้งแต่เดือนธันวาคม - กรกฎาคม ในปีนี้อ่างเก็บน้ำสามารถส่งน้ำเพื่อการเกษตรได้ 150 วันเท่านั้น ช่วงเดือนมกราคม-เดือนเมษายน จะมีฝนเป็นบางเดือนแต่ปริมาณน้ำฝนน้อยมาก ในระยะเวลา 5 เดือน ที่ไม่มีฝนชาวไร่ชาวนาจะใช้น้ำมาก ถ้าลองเปรียบเทียบปริมาณน้ำฝนย้อนหลังจะเป็นอย่างไร ฝนจะตกมากขึ้นไหม เดียวให้ ด.ญ.นฤมล มาสรุปให้ฟัง

ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน กล่าวว่าปี พ.ศ.2554 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 750 มิลลิเมตร ปี พ.ศ. 2555 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อบิลดลงมีปริมาณน้ำฝน 701 มิลลิเมตร ปีพ.ศ.2556 ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นมีปริมาณน้ำฝน 715 มิลลิเมตร ปีพ.ศ.2557 ปริมาณน้ำฝน 695 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนลดลงอย่างชัดเจน

นางจันทรา ดวงสาสุข กล่าวว่าทางทีมวิจัยเพิ่งเก็บปริมาณน้ำฝนเมื่อปี พ.ศ. 2557 ทำไมมีปริมาณน้ำฝนย้อนหลังด้วย

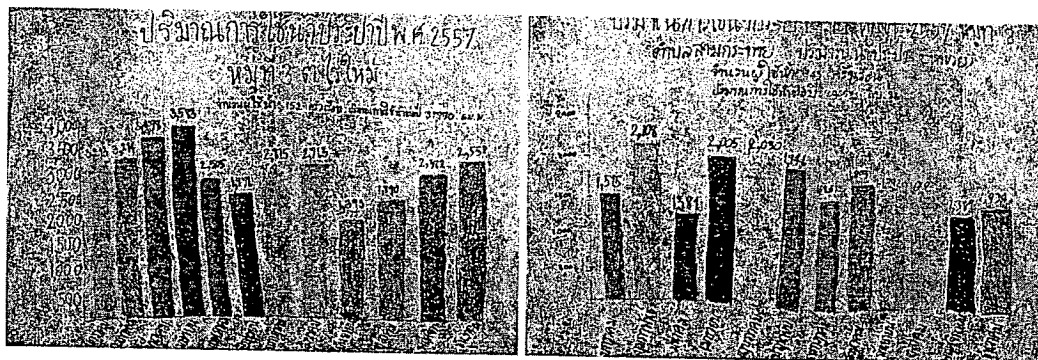
น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบกับ 4 ปี ได้ข้อมูลมาจาก อบต.ไรใหม่ ซึ่งทาง อบต. ต้องเก็บปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปีและทุกปี หลังฝนตกทุกครั้ง ทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดและงานป้องกันของอำเภอสามร้อยยอด จะโทรมาสอบถามปริมาณน้ำฝนเป็นประจำ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอำเภอ อบต. และจังหวัด เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย เป็นต้น การเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนมีความสำคัญมาก หากเห็นว่าปริมาณน้ำฝนมากในระดับที่เสี่ยงภัย ทาง อบต.ไรใหม่จะต้องประกาศเตือนภัย ในพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม คือ หมู่ 7 ต.ไรใหม่ และพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม คือ พื้นที่ท้ายน้ำ จากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ตลาดไรใหม่ จนถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ คือบ้านเกาะไผ่ หมู่ 5 ต.ไรใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำขนาดใหญ่ มีน้ำท่วมเกือบทุกปี

นางจันทร์หา ดวงผาสุก กล่าวว่า แล้วข้อมูลปริมาณน้ำฝนจะนำมาบริหารจัดการน้ำได้อย่างไร

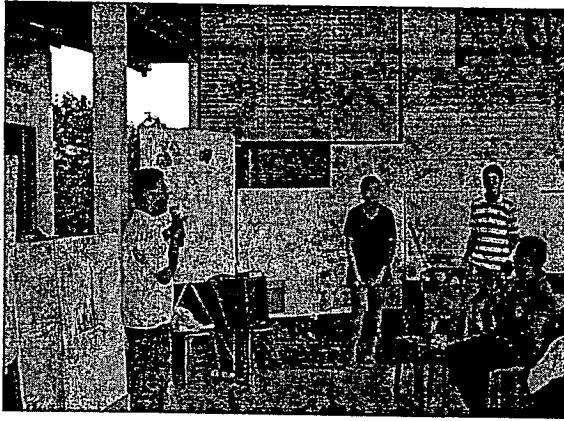
น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่าข้อมูลปริมาณน้ำฝน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแล้วจะเห็นว่าฝนตกมากขึ้นหรือตกน้อยลง ถ้าหากฝนตกมากขึ้นเราต้องหาพื้นที่กักเก็บน้ำ แต่ถ้าฝนตกน้อยเราต้องวางแผนการใช้น้ำที่เหมาะสม และข้อมูลสามารถนำไปคาดการณ์ในอนาคตได้ด้วยว่าฝนจะตกเพิ่มขึ้นหรือลดลง เราสามารถวางแผนเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ จากที่สรุปข้อมูลจะเห็นจำนวนวันที่ฝนตก ในปี พ.ศ.2556 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ.2554 จำนวนวันที่ฝนตกเพิ่มขึ้นแต่ปริมาณน้ำฝนลดลง และ ปี พ.ศ.2557 จำนวนวันที่ฝนตกใกล้เคียงกับ ปี พ.ศ.2554 แต่ปริมาณน้ำฝนลดลงมาก คาดการณ์ในอนาคตฝนน่าจะตกน้อยลง

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวเพิ่มเติมว่าปัจจุบันสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไปอากาศร้อนขึ้นมาก ฤดูแล้งยาวนานขึ้นเมื่อเรารู้แล้วต้องวางแผนการปลูกพืชการใช้น้ำให้เหมาะสม ตามสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปหากยังไม่เริ่มเปลี่ยนแปลง ในอนาคตน้ำก็จะไม่พอใช้ ลองมาดูปริมาณการใช้น้ำประปาของแต่ละหมู่บ้านบ้าง บางคนคิดว่าน้ำประปาใช้เยอะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้น้ำในอ่างฯแห้งเร็วเป็นเช่นนั้นหรือไม่ลองดูครับ

ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน กล่าวว่า ข้อมูลต่อไปเป็นปริมาณการใช้น้ำประปา ปี พ.ศ.2557ของหมู่ 3 บ้านหนองแก และหมู่ 8 บ้านวังน้อย ปริมาณการใช้น้ำประปารวม 52,436 ลูกบาศก์เมตร จากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำฯ 5 แสนลูกบาศก์เมตร ด.ญ.นฤมล แป้นเหมือน ชักชวนชาวบ้านดูสรุปภาพรวมการใช้น้ำ จะเห็นว่าน้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ใช้อย่างไรเพื่อทำการเกษตรมากที่สุด

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวเพิ่มเติมว่า น้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงได้ใช้ไปเพื่อทำการเกษตร จำนวน 347,564 ลูกบาศก์เมตร ผลิตน้ำประปา จำนวน 52,436 ลูกบาศก์เมตร และรักษาสมดุลอ่างฯ จำนวน และน.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ ได้กล่าวว่ายังมีข้อมูลที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือ การตรวจดินในพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน ซึ่งจะมีความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างไรนั้น ให้ ด.ญ.ภัทรวรินทร์ เป็นผู้สรุป

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีพร้อมแนะนำตัวและกล่าวว่าการแก้ไขปัญหาดินเป็นกรดหรือที่เรียกว่าดินเปรี้ยว ควรใส่ปูนขาวหรือปูนมาร์ล ดินที่เป็นกรดมากใส่ปูนโรละ 2 ตัน กรดปานกลางใส่ปูนโรละ 1 ตัน เป็นกรดน้อยใส่โรละครึ่งตัน

นายบัญชา เล็กเจริญ กล่าวว่า ถ้าไม่ได้ตรวจดินพอจะมีวิธีดูว่าดินเป็นกรดเป็นด่างไหม

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ดินที่เป็นกรดสามารถสังเกตเห็นได้ คือ ดินชั้นบนจะเป็นดินเหนียวสีเทา ลึกลงไปประมาณ 20 ซม. จะมีจุดเป็นสีน้ำตาล หรือสีแดงหรือสีเหลืองก้ำมะกอก เพื่อความชัดเจน ถูกต้องแนะนำให้เก็บตัวอย่างดินมาตรวจ กรณีดินมีความเป็นด่างและขาดธาตุอาหารไม่สามารถสังเกตจากลักษณะภายนอกได้ สำหรับการปรับปรุงดินที่มีความเป็นด่างหรือดินเค็ม ให้นำปุ๋ยอินทรีย์มาใส่ขณะไถพรวน หรือเมื่อบ่มตอซังแล้วไม่ควรเผาตอซังทิ้ง ให้นำน้ำปุ๋ยหมักที่ผสมสาร พด.6 มาฉีดเพื่อย่อยสลายตอซังที่บ่มไว้ ก็จะได้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือพักแปลง 45 วันเพื่อปลูกพืชรำแล้วไถกลบ เป็นการปรับปรุงดินที่เป็นด่างและเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจนหรือตัว N ในดินด้วย

นางพิมพ์กานต์ แก้วเผือก กล่าวว่า หลังจากตรวจดินในไร่ปาล์ม จำนวน 11 ไร่ ของครุติเรก มีบารุง แล้วรู้ว่าเป็นกรดอย่างรุนแรงและพื้นที่นี้ไม่เหมาะแก่การปลูกปาล์ม ครูเขาก็เลยรื้อแปลงไปปลูกสับปะรด ทั้ง 11

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร สอบถามว่า ทำเรื่องน้ำทำไมต้องตรวจดิน

นายณรงค์ จ้าวตัว กล่าวว่า การตรวจดินทำให้รู้ว่า ดินมีลักษณะอย่างไร หลังจากตรวจดินแล้วทำให้รู้ว่าดินในพื้นที่ของเรา ไม่เหมาะแก่การปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เช่น ปาล์ม เพราะลักษณะดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ น้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า 2 เมตร และยังเกี่ยวข้องกับปริมาณน้ำฝนที่ใน 1 ปีมีปริมาณ

น้ำฝนไม่ถึง 1,200 มิลลิเมตร จึงไม่เหมาะแก่การปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก เมื่อรู้ที่ดินเสื่อมสภาพและขาดธาตุอาหารอะไรก็จะสามารถปรับปรุงดินได้ถูก ควรจะใส่หรือลดการใส่ปุ๋ยชนิดใดบ้าง เมื่อปรับปรุงดินแล้วดินดีขึ้นการดูดซึมธาตุอาหารและน้ำก็ดีขึ้นด้วย ไม่ต้องใส่ปุ๋ย รดน้ำเยอะช่วยลดต้นทุนการผลิต พืชทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า จากที่ได้เปรียบเทียบข้อมูลการปลูกพืชในปี พ.ศ.2557 กับปี พ.ศ.2557 พบว่าในพื้นที่ของเรามีการปลูกขุ่นเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งขุ่น เป็นพืชชนิดหนึ่งที่ต้องใช้น้ำมากเพราะหากขาดน้ำลูกจะเล็ก ขายได้ราคาไม่ดีด้วย วันนี้ทางทีมวิจัยอยากให้ คุณไพโรจน์ อินทสังข์ ผู้รับซื้อขุ่นส่งออกได้ร่วมพูดคุย แนะนำการทำขุ่นและวิธีการให้น้ำที่เหมาะสม

นายไพโรจน์ อินทสังข์ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีพร้อมแนะนำตัวและกล่าวว่า การขาดแคลนน้ำส่งผลกระทบต่อผู้ที่ปลูกขุ่นอย่างมาก ซึ่งผมเองก็ยอมรับว่าเป็นส่วนที่ทำให้ในพื้นที่นี้ปลูกขุ่นมากขึ้น ผมอยากแนะนำว่าการดูแลขุ่นนั้นไม่จำเป็นต้องรดน้ำทุกวัน เพราะขุ่นไม่ชอบน้ำมาก 10 วันจะรดสักครั้งหนึ่ง ผมอยากให้ตรวจดินและปรับปรุงดิน ถ้าดินดีดินก็จะอุ้มน้ำได้ดีทำให้ไม่ต้องรดน้ำมาก สำหรับเรื่องฟ้าฝนฤดูกาลปัจจุบันนี้มันไม่แน่นอนเราไม่รู้เลยว่าปีหน้าหรือปีต่อไปน้ำจะเต็มอ่างฯ หรือไม่ สำหรับผมขอแนะนำให้หาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้บรรเทาความเดือดร้อนชาวไร่ชาวสวนได้เนืองต้น เช่น การขุดน้ำบาดาล หากใครไม่รู้ว่าจะติดต่อกับไหน อย่างไรติดต่อที่ผมได้ครับ หรือทางเลือกอื่น คือ ลดพื้นที่การปลูกขุ่นลงบางส่วน ทาง

บ้านเราถือว่าโชคดีที่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย เร็วๆนี้จะมีโรงงานมะพร้าวมาเปิดกิจการที่อำเภอสามร้อยยอด ท่านที่จะลดพื้นที่การปลูกขุ่น แต่ไม่รู้จะปลูกพืชอะไร ก็ลองดูมะพร้าวนะครับก็เป็นพืชที่น่าสนใจไม่ต้องดูแลมาก ไม่ต้องรดน้ำมากครับ

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวขอบคุณนายไพโรจน์ อินทสังข์ ที่ช่วยแนะนำวิธีการดูแลขุ่น การหาแหล่งน้ำสำรองและทางเลือกในการปลูกพืชชนิดอื่นให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้รับทราบ นายณรงค์ กล่าวว่าทุกปัญหามีทางแก้ไข หากเรามาช่วยกันคิดหาแนวทางที่เหมาะสม สำหรับวันนี้ทางทีมวิจัยได้ใช้เวลามากพอสมควร ขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาเข้าร่วมเวทีวันนี้ แล้วเราจะมาร่วมกันกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการน้ำอีกครั้งหนึ่ง วันนี้ขอขอบคุณทุกท่านมากครับ

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการ ทีมวิจัยได้สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

สิ่งที่คาดหวัง

1. ชาวบ้านให้ความสนใจมาร่วมเวที ตามเป้าหมาย
2. อยากให้ชาวบ้านร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชักถาม
3. ชาวบ้านเข้าใจว่าทีมวิจัยทำอะไรและทำเพื่ออะไร
4. เยาวชนสามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดข้อมูลได้

สิ่งที่ได้จากเวทีคืนข้อมูลฯ

1. ชาวบ้านให้ความสนใจเข้าร่วมเวทีตามเป้าหมาย
2. ชาวบ้านร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนและซักถามข้อมูลเพิ่มเติม
3. ชาวบ้านส่วนหนึ่งเข้าใจว่าทีมวิจัยต้องการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การกำหนดแนวทางการใช้น้ำและการร่วมกันแก้ไขปัญหาการใช้น้ำที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้มีน้ำใช้อย่างยั่งยืน

4. เยาวชนสามารถถ่ายทอดข้อมูลต่างๆได้

5. ชาวบ้านส่วนหนึ่งเห็นความสำคัญในการจัดการน้ำ มีการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสม

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

1. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำและกระบวนการวิจัยให้กับเยาวชน
2. จัดทำจดหมายข่าว

ปิดประชุมเวลา 21.00 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมทีมวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 18.00 – 20.35 น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไรใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญญาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. น.ส.ทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ช้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
10. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
11. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายทีมวิจัยและกล่าวถึงกิจกรรมที่จะต้องทำต่อไป คือ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และกระบวนการวิจัยให้กับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีความตระหนักถึงการบริหารจัดการน้ำ และได้รู้ถึงกระบวนการวิจัยเบื้องต้น วันนี้จะชวนทีมวิจัยกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

นายทวี ปัญญาหาญ เสนอว่า กลุ่มเป้าหมายน่าจะเป็นเยาวชนจากโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด ซึ่งเป็นเด็กในพื้นที่ ที่บ้านได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า น่าจะเป็นชั้น ป. 4 – ป.6 เฉลี่ยห้องละ 12 คนน่าจะได้ 30 - 40 คน และชักชวนเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียงมาเสริม

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวว่า เป้าหมาย 30 - 40 คน จะประสานงานกับครูใหญ่ว่ามีเด็กชั้น ป. 4 – ป.6 กี่คน และกิจกรรมควรจัดวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ จะได้ไม่รบกวนเวลาเรียนของเด็กๆ ก็ขอกำหนดเป็นวันเสาร์ที่ 18 กรกฎาคม 2558 เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 น. แล้วจะเตรียมข้อมูล / เอกสารกันทันไหม

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ให้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ยังเหลือเวลาอีก 5 วัน น่าจะเสร็จทันเพราะข้อมูลก็มีอยู่บ้างแล้ว

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวถึงรูปแบบกิจกรรมว่า หากเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้น ป. 4 – ป.6 ลักษณะกิจกรรมไม่ควรเน้นเรื่องวิชาการมาก ควรเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นเรื่องน้ำ เรื่องการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำและสำหรับกระบวนการวิจัยจะเน้นเรื่องการเก็บข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการน้ำ การนำเสนอแต่ละเรื่องก็ควรมีกิจกรรมถาม-ตอบ กิจกรรมนันทนาการสอดแทรกไปด้วย อาจทำแผ่นพับบอกเล่าเรื่องอ่างเก็บน้ำ ความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำ ให้เยาวชนได้อ่านและนำกลับไปให้ผู้ปกครองอ่านด้วย น.ส.ทิพวรรณ ได้กล่าวต่อว่า สิ่งที่สำคัญคือทีมวิจัยอยากได้อะไรจากเยาวชนบ้าง

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวว่า อยากให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ด้วย

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวถึง สถานที่จัดกิจกรรมควรมีพื้นที่กว้าง จะได้สะดวกในการเล่นเกมที่เห็นว่าเหมาะสมก็คือศาลาวัดหลังใหม่ ซึ่งมีอุปกรณ์เกือบครบมีครัวทำอาหาร และมีห้องน้ำสะอาด

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวชักชวนกันแบ่งงานกันรับผิดชอบ จะได้เตรียมงานได้อย่างรวดเร็ว นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวเพิ่มเติมว่า เรื่องแผ่นพับให้ทิพวรรณออกแบบพร้อมส่งร้านพิมพ์ และจัดทำกำหนดการว่าแต่ละช่วงเวลาจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง กำหนดหัวข้อความรู้ที่จะถ่ายทอดและกำหนดกิจกรรมนันทนาการ โดยให้ ด.ญ.ภัทรวรินทร์ กับ ด.ญ.นฤมล เป็นผู้ช่วย ให้เวลา 2 วัน

วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2558 ช่วงเช้าให้ส่งรายละเอียดกำหนดการและแบบแผ่นพับ เพื่อจะได้นำกำหนดการส่งให้โรงเรียนกับผู้ปกครองเด็ก และนำแผ่นพับไปส่งให้ร้านพิมพ์วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 18.00 น. ประชุมทีมซักซ้อมกิจกรรมตามกำหนดการแต่ละช่วง ใครทำอะไรบ้าง อีกครั้งวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 13.00 น. เตรียมสถานที่

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวถึงรายละเอียดกำหนดการกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชน วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2558 ดังนี้

เวลา 08.00 - 08.30 น.	- ลงทะเบียน
เวลา 08.30 - 08.45 น.	1. นายณรงค์ จ้าตัว ทักทายพูดคุยกับเยาวชน
	2. กิจกรรมละลายพฤติกรรม / แบ่งกลุ่มกิจกรรม
เวลา 08.45 - 08.55 น.	- ความสำคัญของน้ำ / ความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียง / ถาม-ตอบ
เวลา 08.55 - 09.10 น.	- กิจกรรมนันทนาการ
เวลา 09.10 - 09.30 น.	- ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ / กิจกรรมกลุ่ม
เวลา 09.30 - 10.00 น.	- พาเยาวชนไปดูอ่างเก็บน้ำน้ำวัลเปรียง
เวลา 10.00 - 10.15 น.	- อาหารว่าง
เวลา 10.15 - 10.30 น.	- กระบวนการวิจัย (การเก็บข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการน้ำ)
เวลา 10.30 - 10.40 น.	- กิจกรรมนันทนาการ
เวลา 10.40 - 11.30 น.	- กิจกรรมกลุ่ม / การนำเสนอ (ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำ)
เวลา 11.30 - 12.00 น.	- อาหารกลางวัน
เวลา 12.30 - 12.50 น.	1. ตัวแทนนักเรียนกล่าวความรู้ที่มาทำกิจกรรมฯ
	2. นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวขอบคุณและปิดกิจกรรม

ที่กำหนดไว้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมและสถานการณ์ ซึ่งในการทำกิจกรรมกลุ่มจะให้ทีมวิจัยช่วยเป็นพี่เลี้ยงด้วย

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้แต่ละหัวข้อและกิจกรรมนั้นหนาแน่นให้ น.ส.ทิพวรรณ เป็นผู้รับผิดชอบ

น.ส.ทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า เรื่องความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำจะส่งให้อาจารย์ใหญ่กับพ่อได้มาร่วมพูดคุยกับเยาวชน

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าเพิ่มเติมว่า เรื่องความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำก็ขอเป็นผู้ถ่ายทอดให้เยาวชนเอง ส่วนทีมวิจัยที่เหลือคอยช่วยกิจกรรมนั้นหนาแน่นและกิจกรรมกลุ่ม เรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเล่นเกมที่จัดรายละเอียดมาให้ให้นายอนันต์กับนายสุวิทธิพงษ์ เป็นผู้จัดเตรียม สำหรับวันนี้ฝากวันที่นัดไว้อย่าลืม 15 - 17 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เรามีนัดกันที่บ้านลุงทวี สำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาประชุม

ปิดประชุมเวลา 20.35 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมทีมวิจัย
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2
วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 18.00 – 20.35 น.
ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญญาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. น.ส.ทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญญาหาญ
10. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
11. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายทีมวิจัยและสอบถามถึงการเตรียมความพร้อมเวทีถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำให้เยาวชนเป็นอย่างไรบ้าง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ได้จัดซื้อมาแล้ว ส่วนเอกสารเผยแพร่ความรู้สำหรับเยาวชน วันพรุ่งนี้ทางร้านให้ไปรับเอกสารในช่วงเช้า ส่วนตอนบ่ายจะช่วยให้เตรียมจัดชุดไว้แจกให้เยาวชนตอนลงทะเลเบียน

นายณรงค์ เจ้าตัว กล่าวว่า เรื่องเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร มีปัญหาอะไรบ้าง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ค่าจัดทำเอกสารเผยแพร่มีราคาแพงเนื่องจากเป็นพิมพ์สี ทางบ้านเราไม่มีร้านพิมพ์ให้เลือกมากนัก ยังไม่ทันสมัยเหมือนกรุงเทพฯ ที่มีการแข่งขันสูงราคาก็จะถูกกลง ที่ใช้พิมพ์สีเพราะว่าจะช่วยดึงดูดความสนใจให้เยาวชนอ่าน ส่วนการจัดทำวัสดุ อุปกรณ์ ไม่มีปัญหาครับ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า เรื่องใช้สถานที่ได้แจ้งทางหลวงพ่อดอนหนองแกให้แล้ว จะขอใช้พื้นที่บนศาลาก็มีพัดลม มีเครื่องขยายเสียงสะดวกพร้อมทำกิจกรรม และขอใช้ครัวเล็กให้แม่ครัวทำกับข้าวทำขนมเลี้ยงเด็กฯ

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า เรื่องกิจกรรมนันทนาการ ข้อมูลที่จะถ่ายทอดได้เตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว วันนี้ขอแบ่งหน้าที่ให้ทุกคนได้ทำในวันทำกิจกรรม

เวลา 08.00 - 08.30 น. - ลงทะเบียน (ภัทรวรินทร์กับนฤมล รับลงทะเบียน แจกป้าย และชุดเอกสาร)

- กิจกรรมนันทนาการ (ทีมวิจัยเป็นผู้เลี้ยงทุกคน)

เวลา 08.30 - 08.45 น. - ทักทายพูดคุยกับเยาวชน(นายณรงค์ เจ้าตัว)

- กิจกรรมละลายพฤติกรรม/แบ่งกลุ่มกิจกรรม (ทีมวิจัยเป็นผู้เลี้ยงแต่ละกลุ่ม)

เวลา 08.45 - 08.55 น. - ความสำคัญของน้ำ /ความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง / ถาม-ตอบ (ณรงค์ / ทวี / ทิพวรรณ)

เวลา 08.55 - 09.10 น. - กิจกรรมนันทนาการ (ทีมวิจัยเป็นผู้เลี้ยงทุกคน)

เวลา 09.10 - 09.30 น. - ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ/ กิจกรรมกลุ่ม (ณรงค์ / ทวี / ทิพวรรณ)

เวลา 09.30 - 10.00 น. - พาเยาวชนไปดูอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง (ทีมวิจัยเป็นผู้เลี้ยงทุกคน)

- เวลา 10.00 - 10.15 น. - อาหารว่าง
- เวลา 10.15 - 10.30 น. - กระบวนการวิจัย (การเก็บข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการน้ำ)
(ณรงค์ / ทวี / ทิพวรรณ)
- เวลา 10.30 - 10.40 น. - กิจกรรมนันทนาการ
- เวลา 10.40 - 11.30 น. - กิจกรรมกลุ่ม/การนำเสนอ (ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำ)
- เวลา 11.30 - 12.00 น. - อาหารกลางวัน
- เวลา 12.30 - 12.50 น. - นักเรียนกล่าวความรู้สึกที่ได้มาทำกิจกรรมฯ
- กล่าวขอบคุณและปิดกิจกรรม (นายณรงค์ จ้ำตัว)

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล สอบถามเวลาเริ่มเตรียมสถานที่

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า วันที่ 17 กรกฎาคม 2558 เวลา 13.00 น. ให้ทีมวิจัยช่วยกันเตรียมสถานที่ เครื่องเสียง และจอฉาย เรื่องอาหารและอาหารว่างให้ทันตยกับพัชรธิ์รับผิดชอบ

นายทวี ปัญญาหาญ สอบถามเรื่องการเตรียมความพร้อมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ว่ายังติดขัดหรือมีปัญหาตรงไหนบ้าง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ก็มีเรื่องเอกสารที่ร้านยังทำไม่เสร็จ พรุ่งนี้เวลา 10.00 น. จะออกไปรับที่ร้าน หลังจากได้เอกสารแล้วทีมก็ช่วยกันจัดชุดได้เลย

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวสอบถามทีมวิจัยว่ามีอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ ขอให้ทีมช่วยกันทำงานหากมีปัญหาในวันทำกิจกรรมให้คุยกันจะได้แก้ไขได้ทันที สำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาประชุม

ปิดประชุมเวลา 20.35 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปกิจกรรม “เยาวชน รักชนน้ำ”

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2558 เวลา 08.30 – 13.00 น.

ณ วัดบ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

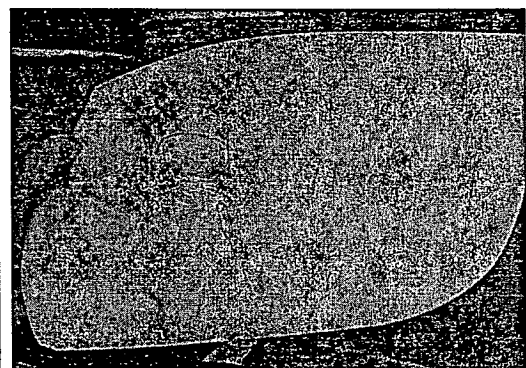
เยาวชนจากโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด ได้มาเข้าร่วมกิจกรรม ณ ศาลาวัดบ้านหนองแก เมื่อเยาวชนลงทะเลเบียน เรียบร้อย นายณรงค์ จ้าตัว ได้กล่าวต้อนรับเยาวชน และพูดคุยถึงสถานการณ์น้ำของประเทศ และแจ้งให้น้องๆ ได้ทราบว่า วันนี้ทีมวิจัยจะถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง เพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ ได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยและเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำ

นายณรงค์ จ้าตัว ได้แนะนำทีมนักวิจัยและสอบถามความรู้สึกเยาวชนเยาวชนช่วงเช้าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง และทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อกระตุ้นให้น้องๆ ตื่นตัว และสร้างความคุ้นเคย กิจกรรมละลายพฤติกรรม เป็นกิจกรรมที่ใช้เพื่อคลายเกราะที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างขึ้นให้เป็นคนที่เข้าถึงง่ายขึ้นและเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

เกมส์แนะนำตัวพร้อมของฝาก

1. วิจัยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยืนขึ้นแล้วจัดเป็นรูปวงกลม
2. วิจัยการให้ทุกคนแนะนำตัว โดยมีกติกาว่าเมื่อบอกชื่อตัวเองแล้วให้ตามด้วยของฝาก ชื่อของฝากต้องเป็นของที่กินได้ ผัก ผลไม้ หรือขนมก็ได้ เช่น ผมชื่อณรงค์ เอามะยมมาฝาก
3. ของฝากจะต้องให้สอดคล้องกับชื่อด้วย

เกมส์วาดรูปตัวเอง (สร้างความสนทนาค้นเคย)

1. พี่เลี้ยงแจกกระดาษคนละ 1 แผ่น
2. วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวาดรูปตัวเองขนาดครึ่งตัวลงในกระดาษ โดยใช้เวลา 30 วินาที และห้ามเขียนชื่อไว้ที่กระดาษ
3. พี่เลี้ยงเก็บรวบรวมกระดาษทำการสลับและแจกจ่ายออกไปให้ทุกคน แล้วให้ทุกคนตามหาคนในภาพหากใครพบตัวคนที่มีรูปเหมือนในภาพจะมีรางวัลให้

เกมส์เสียงรถไฟ (สร้างบรรยากาศที่ดี สร้างสติและสมาธิ)

1. วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนับ 3 แล้วให้ผู้นับ 1 เป็นกลุ่ม 1 นับ 2 เป็นกลุ่ม 2 นับ 3 เป็นกลุ่ม 3
2. วิทยากรจะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำเสียงรถไฟ โดยให้แถวที่ 1 และแถวที่ 3 ประหม้อมตามสัญญาณที่พี่เลี้ยงบอก แถวที่ 2 ให้ออกเสียงรถไฟเบรค
3. พี่เลี้ยงทดลองโดยใช้มือเป็นสัญญาณ ถ้ายกมือซ้ายแถวที่ 1 ประหม้อม ถ้ายกมือขวาให้แถวที่ 2 และแถวที่ 3 ประหม้อม ถ้าเอามือทั้งสองข้างลงให้แถวที่ 2 ออกเสียงรถไฟเบรค

จากนั้นนายณรงค์ จ้าตัว กล่าวว่าน้ำมีความสำคัญกับชีวิตอย่างยิ่งและได้นำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2529 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่ทรงให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับน้ำซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

“หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้า ไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้”

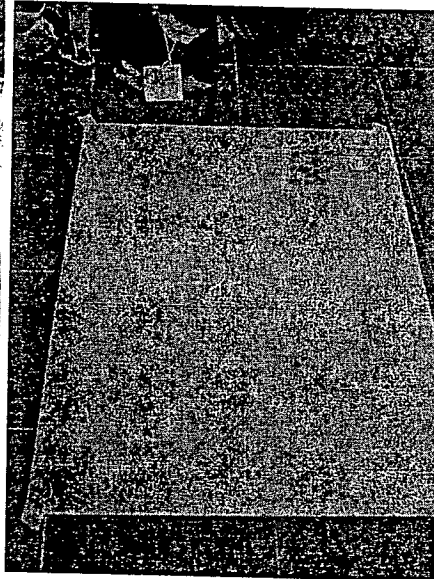
ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการน้ำให้มีความเพียงพอในการอุปโภคและการเกษตร ซึ่งหลักสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ค้นหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมกับชุมชนของเรา หลังจากนั้นได้ชักชวนเยาวชนคนดูสารคดีหอมแผ่นดิน ตอน น้ำคือชีวิต

จากนั้น นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ กล่าวว่า การบริหารจัดการน้ำในแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ จากที่ดูสารคดีเมื่อสักครู่เป็นของชาวบ้านตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งปัญหาของเขา คือ ไม่มีที่กักเก็บน้ำ เมื่อไม่มีที่กักเก็บน้ำหน้าแล้งก็ไม่มีน้ำใช้ จากที่ดูสารคดีชาวบ้านตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เขาแก้ไขปัญหากันอย่างไรให้เยาวชนช่วยสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสารคดี น้ำคือชีวิต

สิ่งที่ได้เรียนรู้

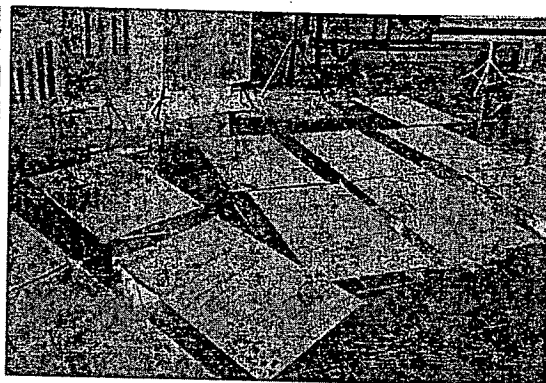
- การร่วมมือ ร่วมใจ (ทำอย่างไรถึงจะมีน้ำ ค้นหาข้อมูล สรุปข้อมูล)
- การเสียสละ (เสียสละที่ดินขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน)
- กักน้ำให้อยู่กับเรา (ขุดสระ มีแก้มลิงเก็บน้ำในหมู่บ้าน มีน้ำใช้ปลูกผัก)
- วิธีการจัดการน้ำ (ทำอย่างไรให้น้ำอยู่กับเรา)
- มีน้ำ มีอาชีพ มีรายได้ มีความสุข ปลูกลำไย (ทำเห็ดฟาง ปลูกผัก ปลูกดอกไม้)

- ให้ออกกำลังกาย อย่าใช้กินน้ำที่มี ใช้น้ำสะอาด
- น้ำมีความสำคัญ
- ถ้าไม่มีน้ำอยู่ไม่ได้
- ทุกอย่างต้องเริ่มต้นที่น้ำ

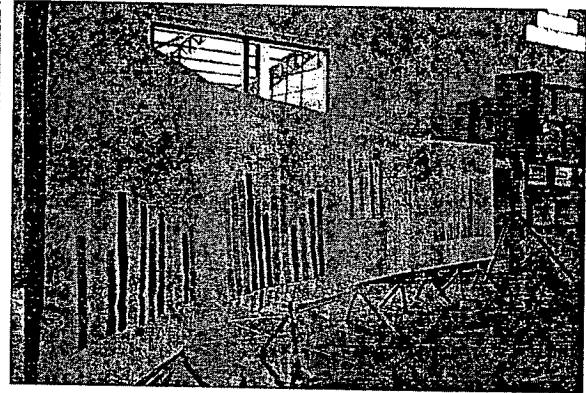
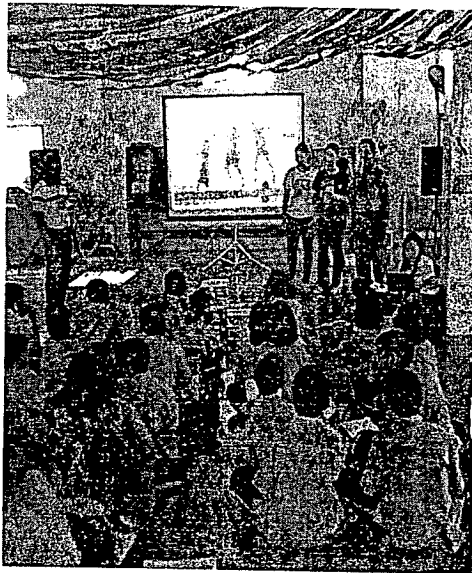

นายณรงค์ จ้าว ได้สรุปว่า การบริหารจัดการน้ำของชุมชนจะสำเร็จได้ ต้องมีความเสียสละ ต้องมีความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ช่วยกันแก้ปัญหา จากนั้นนายณรงค์ จ้าว ได้เล่าถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำของหมู่บ้านหนองแกในอดีตให้เยาวชนได้รับรู้ถึงความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและกล่าวถึงความเป็นมาของอ่างเก็บน้ำนาวาลเปรียง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญของหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีน้ำทำการเกษตร ทำน้ำประปาได้ตลอดปี และเล่าถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำโดยให้ชาวบ้านเข้ามาช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการเก็บข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การใช้น้ำประปา ปริมาณน้ำฝน สภาพดินและสภาพพื้นที่ต้นน้ำ ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประกอบการใช้น้ำ วางแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่มี ปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดิน สภาพอากาศ และการตั้งกฎระเบียบการใช้น้ำเพื่อให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอทั่วถึงและเป็นธรรม

นายทวี ปัญญาหาญ สรุปปัญหาที่เกี่ยวกับน้ำให้เยาวชนได้ทราบแล้วชักชวนเยาวชนคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับน้ำเกิดขึ้นได้อย่างไรโดยให้เยาวชนทดลองทำผังความคิดง่ายๆ และอธิบายว่า ผังความคิด คือ การถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อในสมุด ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจง่าย เนื่องจากจะเห็นเป็นภาพรวม และจะทำให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่างๆ เข้าหากันได้ง่าย โดยมีโจทย์ว่าปัญหาเกี่ยวกับน้ำมีอะไรบ้าง และเกิดปัญหาขึ้นได้อย่างไร

หลังจากนั้น นายทวี ปัญญาหาญ ชักชวนเยาวชนดูข้อมูลที่ชาวบ้านได้ช่วยกันทำและให้เยาวชนเตรียมตัวไปลงพื้นที่ดูอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய โดยให้แต่ละกลุ่มเก็บข้อมูลระหว่างการเดินทางจากวัดจนถึงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய ว่าเห็นอะไรบ้าง การปลูกพืช มีที่สำคัญอะไรบ้างให้จดบันทึกไว้หรือวาดไว้คร่าวๆในสมุดและเมื่อกลับจากอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரியแล้วให้แต่ละกลุ่มมาช่วยกันวาดแผนที่

หลังจากเดินทางถึงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய นามรงค์ จ้าตัว ชักชวนให้เยาวชนดูสภาพพื้นที่ของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய ชักชวนให้ดูแผนที่ต้นน้ำ และกล่าวว่าน้ำในอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரியมีต้นน้ำอยู่ที่ภูเขาใน ต.สามกระหาย น้ำไหลลงมาทางลำห้วย จนถึงอ่างเก็บน้ำ มีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร อีกทางหนึ่งอยู่ที่เขาน้ำหยดทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร และทางน้ำจากอ่างเก็บน้ำวังไทร เมื่อน้ำจากอ่างเก็บน้ำวังไทรล้นน้ำจะไหลลงมาตามห้วยลงมายังอ่างเก็บน้ำนาวัลเปரிய ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ข้อมูลพื้นที่ต้นน้ำเราได้มาจากการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลแล้วนำมาวาดเป็นแผนที่ ทำให้ชาวบ้านได้รู้ว่าน้ำในอ่างเก็บน้ำมาจากไหน สภาพพื้นที่ต้นน้ำเป็นอย่างไร ห้วยที่น้ำไหลผ่านมามีอะไรมาขวางทางน้ำบ้าง จากสำรวจพื้นที่ต้นน้ำพบว่าพื้นที่ป่าลดลง ส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง ฝนตกในพื้นที่ต้นน้ำน้อยลง เมื่อฝนตกน้อยก็ทำให้น้ำในอ่างเก็บน้ำไม่เต็ม ปัญหาที่ตามมาคือน้ำไม่พอใช้ ชาวบ้านจึงต้องช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้น้ำที่มีอยู่ในอ่างเก็บน้ำพอใช้ไปจนสิ้นฤดูแล้ง

นายทวี ปัญญาหาญ ได้ชักชวนเยาวชนเดินสำรวจบริเวณอ่างเก็บน้ำ สปริงเวย์ 1 สปริงเวย์ 2 ถังน้ำประปา จุดเปิด-ปิดน้ำ คลองส่งน้ำ เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เก็บข้อมูล ได้ซักถามและเดินทางกลับวัดบ้านหนองแก

ช่วงบ่าย นายทวี ปัญญาหาญ ให้เยาวชนแต่ละกลุ่มทดลองวาดแผนที่เดินดินหลังจากเก็บข้อมูลคร่าวๆ มาแล้ว เริ่มจากวัดบ้านหนองแกถึงอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง พร้อมใส่ข้อมูลและลงสีให้สวยงาม โดยแต่ละกลุ่มจะมีพี่เลี้ยงดูแลและให้คำแนะนำ นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า แผนที่เดินดิน เป็นแผนที่ที่เกิดจากการสำรวจลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่เรียกว่าแผนที่เดินดินนั้น เพราะการหาข้อมูลต้องลงไปเดินดู ไปสัมผัส ไปเห็นลักษณะพื้นที่ทั้งชุมชนด้วยสายตาของตนเอง

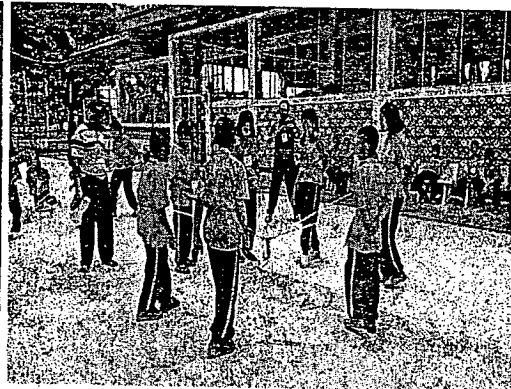

เมื่อแต่ละกลุ่มวาดแผนที่เดินดินเรียบร้อยแล้ว นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวสรุปว่าการทำแผนที่เดินดินมีความสำคัญมาก เพราะเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่จะทำให้เราเห็นสภาพพื้นที่โดยรวมของชุมชนได้ดีที่สุด และได้ข้อมูลมากที่สุด รู้จักชุมชนอย่างทั่วถึง ทำให้การเก็บข้อมูลมีความละเอียดและครอบคลุมพื้นที่ การทดลองทำแผนที่วันนี้เป็นการทำเป็นคร่าวๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ว่าการเก็บข้อมูลมีเครื่องมืออะไรบ้าง ทีมวิจัยได้ใช้แผนที่เดินดินในการเก็บข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำอื่นๆ จนถึงสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน ถ้าจะให้ข้อมูลละเอียดเราจะต้องเดินสำรวจและซักชนชาวบ้านที่เป็นเจ้าของพื้นที่มาช่วยกันสำรวจด้วย

หลังจากนั้น นายณรงค์ จ้ำตัว ได้ชักชวนเยาวชนทำกิจกรรมนันทนาการ เพื่อสร้างความร่วมมือ ความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม ดังนี้

เกมส์กระโดด

พี่เลี้ยงอธิบายกติกาโดยให้ย้ายขวดน้ำไปอีกที่หนึ่ง โดยห้ามทุกส่วนของร่างกายโดนขวดน้ำและพยายามไม่ให้ขวดน้ำหล่น หากหล่นแล้วต้องพยายามยกขึ้นมาใหม่ วิธีการยกคือใช้เชือกมัดกับเอวแล้วดึงยางที่ปลายเชือกรัดขวดแล้วยกไปวางในที่ที่กำหนดไว้ให้ได้

นายณรงค์ จ้ำตัว ชักชวนเยาวชนสรุปบทเรียนหลังจากเล่นเกมสักระยะ สรุปได้ดังนี้
ความรู้สีก่อนทำกิจกรรม

- กลัวว่าจะทำไม่ได้

- ทำไม่ได้แน่นอน
- เกมสอะไรไม่เคยเล่น
- ต้องลองเล่น
- น่าจะสนุกดี

ความรู้สึกเมื่อถึงจุดหมาย

- ดีใจมาก
- สนุกมาก
- อยากเล่นอีก
- ทำได้แล้ว
- เราทำได้

สิ่งที่ทำได้ดี

- สามัคคี / ไม่ทะเลาะกัน
- มีความพยายาม / ตั้งใจ
- มีความอดทน
- วางแผน / การแก้ไขปัญหา (ตอนยกขวด / ตอนเดิน / ตอนขวดหล่น / ตอนวางขวดลงบนถัง)

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

- ต้องมีความสามัคคี (ทำให้งานสำเร็จ)
- ต้องช่วยกันคิด (หาวิธีการยกขวดให้ได้ / หาวิธียกขวดที่หล่น / หาวิธีวางขวดให้ได้)
- ต้องพยายาม (ทำให้ได้ / ชนะให้ได้ / ยกขวดให้ได้ / วางขวดให้ได้)
- ต้องมีคนเสียสละ (นอน หมอบและคลานกับพื้น)

นายณรงค์ จั่วตัว กล่าวสรุปว่า เกมสที่เล่นเป็นการสะท้อนการทำงานที่ต้องมีความสามัคคี มีความร่วมมือ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ มีความเสียสละ งานจึงสำเร็จตามเป้าหมาย คล้ายกับการบริหารจัดการน้ำของชุมชนบ้านหนองแก ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ต้องสามัคคี เสียสละ ทำให้การบริหารจัดการน้ำของชุมชนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้ หลังจากนั้นได้ชักชวนให้เยาวชน เสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำ ในหัวข้อ “ทำอะไรให้มีน้ำใช้อย่างยั่งยืน”

- ใช้น้ำอย่างประหยัด
- ช่วยกันปลูกป่าที่ต้นน้ำ
- ปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- มีวินัย/ใช้น้ำตามกฎระเบียบ

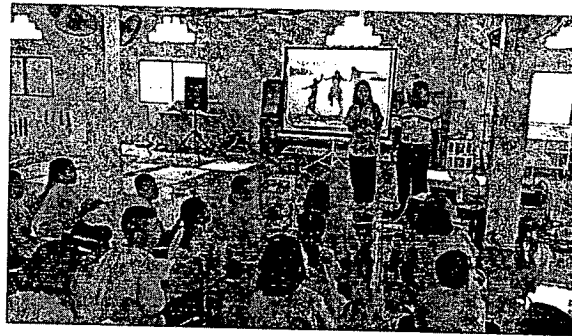
นายทวี ปัญญาหาญ ชักชวนเยาวชนสรุปสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมเยาวชนรักษาน้ำในวันนี้

สิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรม

- ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ
- ความรู้เรื่องแผนที่เดินดิน/แผนที่ความคิด
- ความสามัคคี/ความร่วมมือในการทำงาน
- น้ำมีความสำคัญ
- ได้เห็น/ได้รู้ว่าอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงอยู่ตรงไหน / ได้รู้ว่าใครเป็นคนให้ทำอ่างเก็บน้ำ
- ได้ความรู้และสนุกสนาน

จากนั้น เยาวชนได้ส่งตัวแทนกล่าวขอบคุณผู้ใหญ่ทุกท่านที่ได้จัดกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการน้ำและอยากให้จัดกิจกรรมสนุกๆ แบบนี้อีก

นายณรงค์ จ้ำตัว ได้กล่าวขอบคุณอาจารย์และเยาวชนจากโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอดที่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมในวันนี้ พร้อมทั้งมอบอุปกรณ์กีฬาให้กับโรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด และปิดกิจกรรม

ปิดกิจกรรมเวลา 13.00 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมทีมวิจัย

โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก

ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2558 เวลา 18.00 – 20.15 น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญหาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. น.ส.ทิพวรรณ	ปัญหาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ซ้ายอด
9. นายวรปรัชญ์	ปัญหาหาญ
10. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
11. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญหาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ เจ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายทีมวิจัยและกล่าวถึงเวทีที่จะต้องทำต่อไป คือ เวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยในแผนกำหนดให้จัดเวที 1 ครั้ง มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า รูปแบบเวทีเป็นอย่างไรแล้วจะทำอะไรให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำ ชาวบ้านไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นมากนัก กลัวคนที่ใช้น้ำมากจะว่าบ้าง คนใช้น้ำน้อยก็เลยไม่อยากแสดงความคิดเห็นอีก

นายทวี ปัญหาหาญ กล่าวว่า ในเวทีจะนำข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนวันในการส่งน้ำ จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งสองฝั่งมาให้ผู้เข้าร่วมเวทีดู เพื่อให้มองเห็นภาพว่าผู้ใช้น้ำฝั่งไหนมีจำนวนเท่าไรและใน 1 ปี สามารถเปิดน้ำได้กี่วัน จะได้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำ ให้เป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกคน

น.ส.ทิพวรรณ ปัญหาหาญ กล่าวว่า ได้สรุปข้อมูลการขอเปิดน้ำไว้พบว่าตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2557 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2558 มีการเปิดน้ำเพื่อการเกษตร 150 วัน โดยใช้รอบเวรที่กลุ่มบริหารการใช้น้ำและผู้ใช้น้ำร่วมกันกำหนดไว้ดังนี้

- ฝั่งขวามือพักที่ 1 - 4 มีผู้ใช้น้ำ จำนวน 12 คน มีรอบการเปิดน้ำวันอาทิตย์ – วันจันทร์
 - ฝั่งซ้ายมือพักที่ 1 - 4 มีผู้ใช้น้ำ จำนวน 17 คน มีรอบการเปิดน้ำวันอังคาร – วันพุธ
 - ฝั่งซ้ายมือพักที่ 5 - 8 มีผู้ใช้น้ำ จำนวน 29 คน มีรอบการเปิดน้ำวันพฤหัสบดี – วันศุกร์
 - วันเสาร์หยุดส่งน้ำ แต่หากบ่อบักสุดท้ายน้ำไปถึงข้าทางกลุ่มฯ อนุญาตให้เปิดวันเสาร์ได้
- สำหรับแนวทางการบริหารจัดการน้ำ ที่เสนอไว้เดิมนั้น คือ 1. เสริมสปริงเวย์ 2. ติดตั้งที่วัดระดับน้ำ

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า มีชาวบ้านได้มาคายนอกกรอบกับทีมวิจัยเรื่องการเปิดน้ำ โดยเสนอว่าอยากให้เปิดน้ำวันเว้นวัน หรือเปิด 7 วันเว้น 7 วัน และให้มีการเก็บเงินค่าเปิดน้ำด้วย จะได้มีน้ำใช้ได้ไปอีกหลายเดือน ซึ่งในวันที่ทำเวทีจะนำเสนอเรื่องนี้ให้ชาวบ้านช่วยกันคิดและแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ด้วย

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ก็มีหลายคนที่มาคุยก็แนะนำว่าอยากให้มีคนคอยดูแลเวลาเปิดน้ำให้ด้วย คืออำนวยความสะดวกให้แล้วก็มีค่าแรงให้

นายศิลา รูปหล่อ กล่าวว่า วันที่ทำเวทีจะนำเสนอเรื่องนี้เป็นเหมือนโจทย์ตัวอย่างให้ชาวบ้านช่วยกันคิด

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า จะจัดวันที่ 10 กันยายน 2558 ตั้งแต่เวลา 17.30 น. ที่ศาลาหมู่บ้านหนองแก เริ่มเปิดเวทีด้วยสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน สถานการณ์ฝนที่ตกในปัจจุบัน หลังจากนั้นจะส่งเวทีให้ลุงทวีได้พูดถึงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนวันในการส่งน้ำ จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งสองฝั่งเวทีกำหนดแนวทาง และสอบถามถึงการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ผู้ใช้น้ำมีความพึงพอใจหรือไม่เบื้องต้นเป็นการชักชวนให้ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็นต่อ นายณรงค์ จ้ำตัว ได้ชักชวนทีมแบ่งงานเรื่องการเชิญผู้เข้าร่วมเวทีจะขอเป็นผู้รับผิดชอบกับนายอนันต์ เกษมสุขไพศาล ด้านเอกสาร ข้อมูล การเขียนชาร์จ ให้ น.ส. ทิพวรรณ ปัญญาหาญ เป็นผู้รับผิดชอบ ผมจะคอยช่วยเหลือลุงทวี เรื่องอาหารก็ให้นางนิตยา ข่ายอด กับนางพัชรี แป้นเหมือนรับผิดชอบ การจัดเตรียมเวทีอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทีมวิจัยที่เหลือช่วยกัน

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ควรนำข้อเสนอแนะของเยาวชนที่ได้จากกิจกรรมถ่ายทอดความรู้มาเสนอในเวทีด้วยหรือไม่

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า ให้นำข้อเสนอแนะของเยาวชนมาเสนอให้เป็นแนวคิดกับชาวบ้านและจะเห็นว่าเยาวชนในชุมชนได้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำเช่นกัน บางครั้งข้อเสนอแนะของเยาวชนอาจทำให้ชาวบ้านมีความตระหนักในเรื่องการใช้น้ำ มีการปลูกพืชที่เหมาะสม การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า สำหรับวันนี้ฝากเตรียมข้อมูล / เอกสารให้เรียบร้อย สำหรับวันนี้ขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาประชุม

ปิดประชุมเวลา 20.15 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

รายงานการประชุมเวทีกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2558 เวลา 18.00 – 20.45 น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายณรงค์	เจ้าตัว
2. นายทวี	ปัญญาหาญ
3. นายศิลา	รูปหล่อ
4. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน
5. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
6. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
7. นางพัชรี	แป้นเหมือน
8. นางนิตยา	ชัยอด
9. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
10. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
11. นางวันดี	แก้วรักษ์
12. นายธวัช	ปัดวี
13. นายเพียร	พวงกล้า
14. นายสำรวย	ขันทอง
15. นายนวพล	สอนเจริญ
16. นางละม่อม	เกตุษา
17. นายศุภเดช	แย้มสมุทร
18. นายภูจิต	แย้มสมุทร
19. นางพิมพ์กานต์	แก้วเผือก
20. นายบรรเจิด	ด้วงอุไร
21. นางสาวส้มแป้น	เทศนา
22. นางวิไลญา	ทองประเสริฐ
23. นางพร	สังข์เครือ
24. นายสมศักดิ์	อานอาชา
25. นายอนันต์	พุ่มมัน
26. น.ส.ฉันทนา	เลื่อนเตี้ยะ
27. นางสาวกณณภัทร์	นวลผ่อง
28. นางสาวแวว	ภูห้อย
29. นายเป้า	เทียนสมบูรณ์
30. นายพา	ปานนก
31. นายนิพนธ์	กฤตานุสาร
32. นางสาวเรณู	ขันมัน
33. นางสาวนิภา	โอแก้ว
34. นางทองเรือง	เหรียญทอง

35. นายสนอง	เกตุษา
36. นายรชต	สิงห์ตง
37. นายวัลลพ	อุณราชา
38. นายวัลลพ	โตเปลี่ยน
39. นายมานพ	สำราญสุข
40. นายสมโภช	ค้ำงาม
41. นายนิทัศน์	เสนางษ์
42. นางอำพร	ปถวี
43. นางสาวนุชตยา	ทองแท่ง
44. นายนิมิต	สมปรุง
45. นางบุญตา	จ้อยตาล
46. นายบัญญัติ	คล้ายรักษา
47. นายนิโรจน์	โตเปลี่ยน
48. นางสาวบัว	เดชรอด
49. นางนวน	วงศ์สวรรค์
50. นายสมศักดิ์	แก้วรักษา
51. นายชาญชัย	สังข์เครือ
52. นางวันนา	วรพิน
53. นางฉอ้อน	นวมวิจิตร
54. นางจันทรา	ดวงผาสุก
55. นายศिला	ชื่นใจ
56. นายบุญศรี	จันวิสัย

เริ่มประชุมเวลา 18.00 น.

นายณรงค์ จ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวเปิดเวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำพร้อมกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีและกล่าวถึงสถานการณ์น้ำของอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงในปัจจุบันปริมาณน้ำลดลงไม่มากเนื่องจากใช้น้ำทำประปาส่งให้หมู่บ้านอย่างเดียว นายณรงค์ จ้าตัว ได้สอบถามผู้เข้าร่วมเวทีว่า ใน 1 ปี อ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงเปิดน้ำมาใช้ในการเกษตรได้กี่วัน พอจะมีใครรู้บ้าง

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า ผมว่าใช้ได้เพียง 2 เดือน เพราะเปิดกันทุกวันเลย

นางละม่อม เกตุษา กล่าวว่า ฉันทาใช้ได้มากกว่านั้น เพราะช่วงเดือนเมษายนน้ำยังไหลผ่านหน้าบ้านฉันอยู่เลย

นายวัลลพ อุณราชา กล่าวว่า ในสมุดบันทึกผู้ขอใช้น้ำ ขอเปิดน้ำตั้งแต่เดือนกลางธันวาคม จนถึงปลายเดือนเมษายน

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทางทีมวิจัยได้ลองนำข้อมูลจากบันทึกการขอเปิดน้ำมาสรุป พบว่าอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงสามารถส่งน้ำเพื่อการเกษตรได้ 150 วัน หรือประมาณ 5 เดือน วันนี้เรามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวว่า ก่อนหน้านี้นักวิจัยได้จัดเวทีถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำให้กับเยาวชน และในเวทีนั้นเยาวชนได้มีโอกาสเสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปรียงให้สามารถใช้น้ำได้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ใช้น้ำอย่างประหยัด
2. ปลุกพืชที่ใช้น้ำน้อย
3. ปลุกป่า

นางละม่อม เกตุษา กล่าวว่า ตอนนี้ไม่มีน้ำ จะให้คิดอะไรก็คิดไม่ออก

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า ต้องคิดตอนที่ไม่มีน้ำนี้แหละ ถ้าคิดตอนมีน้ำก็จะทำอะไรไม่ทัน พอมีน้ำจะใช้น้ำกัน
อย่างเดียวแล้ว นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า คลองส่งน้ำทั้งสองสายแต่ละสายมีคนใช้น้ำจริงๆ ก็คน ผมได้ยินบาง
คนบอกว่าไม่ได้ใช้น้ำ ถ้ามีคนใช้น้ำไม่มากก็ให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน เมื่อจะมีน้ำใช้ได้อีกสักเดือนสองเดือน

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า คลองฝั่งขวา ใช้น้ำ 12 คน คลองฝั่งซ้ายหรือฝั่งวัด ใช้น้ำ 46 คน สำหรับรอบ
เวรการเปิดน้ำฝั่งขวา บ่อพักที่ 1-4 เปิดน้ำวันอาทิตย์ - วันจันทร์ ฝั่งซ้าย บ่อพักที่ 1-4 เปิดน้ำวันอังคาร-วันพุธ บ่อพักที่ 5-8
เปิดน้ำวันพฤหัสบดี-ศุกร์ วันเสาร์หยุดส่งน้ำ 1 วัน แต่ถ้าหากบ่อพักสุดท้ายน้ำไปถึงข้าทางกลุ่มอนุญาตให้เปิดน้ำในวันเสาร์ได้

นางละม่อม เกตุษา กล่าวว่า จะให้มีน้ำใช้นานๆก็ ต้องทำตามที่ได้บอก ให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ก็เปิดน้ำให้น้อยลง
เหมือนที่ตานิพนธ์ว่า เปิด 7 วัน หยุด 7 วัน

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ปลุกพืชที่ใช้น้ำน้อยก็มีหลายคนสนใจจะไปปลูกมะพร้าว ของฉันทนุน 10 ไร่ ก็จะ
เปลี่ยนเป็นมะพร้าว เพราะขนุนใช้น้ำมากจริงๆ ถ้าน้ำน้อยขนุนลูกจะเล็กส่งออกไม่ได้ เราไม่รู้ว่าจะต่อไปน้ำจะมากหรือน้อยแต่
จากที่ได้มาประชุมก็ทำให้ได้รู้ข้อมูลมากขึ้น เรื่องปริมาณน้ำฝน เรื่องดิน เรื่องฝนที่อาจจะมีโอกาสตกน้อยลง น้ำในเขื่อนก็
อาจจะมีโอกาสไม่เต็มด้วย

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ช่วงนี้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรได้เสนอการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เข้าสู่การประชุม
กรม. โดยเสนอเรื่องปรับโครงสร้างทำการเกษตรในกลุ่มเจ้าพระยา ซึ่งจะเน้นให้ปลูกพืชเชิงเดี่ยวหรือพืชที่ใช้น้ำน้อย และการทำ
เกษตรกรรมทางเลือก เนื่องจากกลุ่มเจ้าพระยาเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในการปลูกข้าว บ้านเราก็ขาดแคลนน้ำเช่นกันหากเรา
ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชที่เหมาะสมก็จะลดความสูญเสียของผลผลิตและการเสียต้นทุนต่างๆ ได้ นายทวี ปัญญาหาญ ยังได้
กล่าวสอบถามผู้เข้าร่วมเวทีถึงการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมาเป็น อย่างไรบ้าง มีปัญหาอะไรบ้างลงมาพูดคุยแลกเปลี่ยนและหา
แนวทางแก้ไขร่วมกัน

นายสุกเดช แยมสมุทร กล่าวว่าช่วงที่น้ำเหลือน้อยทางท้ายน้ำแทบไม่ได้ใช้น้ำเลย รอน้ำ 2 วัน ผมขับรถดูก็เห็นว่าบาง
บ่อพัก น้ำแห้งมากกว่าน้ำจะเต็มก็ใช้เวลาทางท้ายน้ำก็จะมีปัญหาช่วงที่น้ำในอ่างเก็บน้ำเหลือน้อย

นายสำรวย ชันทอง กล่าวว่า เปิดน้ำมานานก็ยังหายไประหว่างทางรอน้ำเป็นวันเลย

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ที่น้ำหายน้ำมาช้าอาจเป็นเพราะคลองรกรมาก น้ำก็จะ มาช้าเวลาเปิดน้ำต้องคอย
วิ่งดู อันเสนอว่าน่าจะมีคนคอยดูแลเวลาเปิดน้ำ แบบมีค่าแรงให้ด้วย คนเปิดน้ำจะได้เอาเวลาไปรดน้ำสับปะรด รดน้ำขนุน

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า แล้วจะเอาเงินที่ไหนไปเป็นค่าแรงในเมื่อเปิดน้ำใช้ก็ไม่ได้เสียเงิน ผมว่าน่าจะเก็บเงิน
ค่าเปิดน้ำนะ จะได้เห็นคุณค่าของน้ำกันบ้าง เพราะเห็นบางคนเปิดทิ้งท่วมไรต์ตัวเองไม่ว่า ท่วมไรชาวบ้านข้างเคียงเขาด้วย
เสียตายน้ แล้วเงินที่ได้ก็เอาไปจ้างคนมาดูแลเวลาเปิดน้ำ เหลือกก็เข้าเป็นเงินกลุ่มเอาไว้ซ่อมคลอง

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวสอบถามผู้เข้าร่วมเวทีว่า รอบเวรการเปิดน้ำที่ใช้อยู่ ไม่ควรจะมีหรือควรที่จะเปลี่ยน
ไหม

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า ถ้าไม่มีรอบเวรคงจะแย่งน้ำกันตาย รอบเวรเดิมก็ได้อยู่แล้ว แต่ประเด็นที่สำคัญตอนนี้ คือ หลายคนอยากให้น้ำใช้มากกว่า 5 เดือน ก็ควรจะแก้ปัญหาก็การเปิดน้ำมากกว่าเปลี่ยนรอบเวร ก็ให้เปิด 7 วัน หยุด 7 วัน แบบที่นายนิพนธ์บอก แล้วปัญหาเรื่องนี้น้ำหายระหว่างทางตอนนี้คลองก็ทำเสร็จแล้วน้ำน่าจะมาเร็วกว่าเดิมนะ

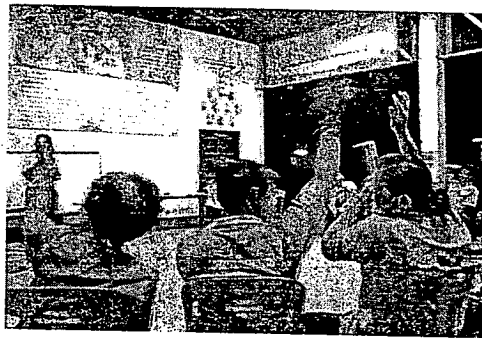
นายสำรวย ชันทอง กล่าวว่าก็ เอาแบบที่ ป้าเกลี้ยง (นางทองเรือง เจริญทอง) บอก คือ ให้มีคนคอยดูแลเวลาเปิดน้ำ แล้วก็มีค่าแรงให้ด้วยผมว่าน่าจะดีนะ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า แนวทางบริหารจัดการน้ำที่เสนอมาในตอนนี้ คือ

1. เสนอให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน โดยใช้รอบเวรเดิม
2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทน

ผู้เข้าร่วมเวทีท่านใดเสนอเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวเพิ่มเติมว่า ให้ผู้เข้าร่วมเวทีที่เห็นชอบแนวทางการจัดการน้ำตาม ข้อ 1. เสนอให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน โดยใช้รอบเวรเดิม และ 2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทน ให้ยกมือขึ้นสูงๆ ผู้เข้าร่วมเวทีได้ยกมือเห็นด้วยกับแนวทางการจัดการน้ำ ตาม ข้อ 1. เสนอให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน โดยใช้รอบเวรเดิม และ 2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทน จำนวน 47 คน

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า แล้วจะเก็บค่าเปิดน้ำก็บาท เก็บอย่างไรเพราะเปิดน้ำ 1 ครั้ง อาจมีคนใช้น้ำ 1-2 คน จะเก็บเป็นคนหรือเก็บเป็นครั้ง จะหารกันคนละครั้งหรือจ่ายเท่ากัน

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ฉันเสนอ 200 บาท ต่อครั้งจะใช้กี่คนก็ต้องจ่ายเท่ากันไม่ต้องหาร

นายศุภเดช แยมสมุทร กล่าวว่า ผมให้ 150 บาท จะใช้กี่คนก็ให้จ่ายเท่ากัน

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า ทางกลุ่มใช้เงินทำความสะอาดคลองปีละเท่าไร เก็บค่าเปิดน้ำ 150 หรือ 200 บาท เพียงพอหรือไม่

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ทางกลุ่มใช้งบประมาณในการทำความสะอาดและซ่อมแซมคลองปีนี้ 150,000 บาท ปีนี้มีเงินมากเพราะทาง อบต.ไรใหม่ ได้ช่วยของงบประมาณกับทางจังหวัดให้ ส่วนทางชลประทานจังหวัดก็มีงบประมาณมาให้ กลุ่มบริหารจัดการทุกปี อนาคตทางกลุ่มไม่รู้ว่าจะได้รับงบประมาณต่อเนื่องหรือไม่

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า เงินที่เก็บได้ก็เอาไปจ่ายให้คนที่คอยดูแลเวลาเปิดน้ำ

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า แล้วจะเก็บกี่บาท 200 บาท หรือ บาท แล้วเงินที่ได้จะจ่ายให้คนดูแลน้ำทั้งหมดหรือไม่ แล้วจะจ่ายเป็นรายเดือน หรือจ่ายเป็นครั้ง หรือจ่ายเป็น % จากรายได้ในแต่ละเดือน

นายศุภเดช แยมสมุทร กล่าวว่า หากจ่ายเป็นรายเดือนคงไม่เหมาะเพราะรอบเวรเปิดน้ำได้เดือนละสองอาทิตย์ น่าจะจ่ายเป็นครั้งหรือจ่ายเป็น % ของรายได้ใน 1 เดือน

นายณรงค์ จ้ำตัว ให้ผู้เข้าร่วมเวทีที่เห็นว่าควรเก็บเงินเมื่อเปิดน้ำครั้งละ 200 บาท โดยให้ผู้ขอใช้น้ำร่วมด้วยจ่าย 200 บาทเท่ากัน ให้ยกมือขึ้น ผู้เข้าร่วมเวทีได้ยกมือเห็นด้วยกับการ ให้เก็บเงินเมื่อเปิดน้ำครั้งละ 200 บาท โดยให้ผู้ขอใช้น้ำร่วมด้วยจ่าย 200 บาทเท่ากัน จำนวน 8 คน

นายณรงค์ จำตัว ให้ผู้เข้าร่วมเวทีเห็นว่าควรเก็บเงินเมื่อเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท โดยให้ผู้ขอใช้น้ำร่วมด้วยจ่าย 150 บาทเท่ากัน ให้ยกมือขึ้น ผู้เข้าร่วมเวทีได้ยกมือเห็นด้วยกับการ ให้เก็บเงินเมื่อเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท โดยให้ผู้ขอใช้น้ำร่วมด้วยจ่าย 150 บาทเท่ากัน จำนวน 36 คน

นายทวี ปัญญาหาญ สอบถามผู้เข้าร่วมเวทีว่าท่านใดเห็นว่าไม่ควรเก็บเงินค่าเปิดน้ำ ปรากฏว่าไม่มีผู้เข้าร่วมเวทีคนใดเห็นด้วย นายทวี ปัญญาหาญ จึงกล่าวสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เสนอให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน ใช้รอบเวรเดิม โดยให้ผู้ขอเปิดน้ำและผู้ขอใช้น้ำร่วมทุกราย --- จ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท
2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีคำตอบแทน

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า แล้วจะให้เงินค่าแรงคนที่คอยดูน้ำอย่างไร รายเดือนไม่ได้แล้ว 1 ช่อ ก็เหลือแต่จ่ายเป็นครั้งกับจ่ายเป็นร้อยละของรายได้จากการเปิดน้ำใน 1 เดือน

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า ถ้าตามข้อตกลงเปิดน้ำใหม่ในวันนี้ ในหนึ่งเดือนเปิดน้ำได้ 12 วัน กลุ่มจะมีรายได้ 1,800 บาท

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า ถ้ามีคนใช้ร่วมด้วย ก็จะมีรายได้ 3,600 บาท ส่วนมากจะขอใช้น้ำร่วมกันเป็นประจำ สมมุติว่ามีรายได้จากการเปิดน้ำวันละ 300 บาท เดือนละ 3,600 บาท จะจ่ายเป็นวันละเท่าไร ที่สำคัญหากคนที่ทำหน้าที่นี้ได้หรือยัง

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ถ้าจ่ายเป็นวันก็ต้องจ่ายเท่าค่าแรงรายวัน คือ 250 - 300 บาท ทางกลุ่มก็จะเหลือเงิน ครั้งละ 50 บาท แต่ถ้าวันไหนไม่มีคนใช้น้ำร่วมก็จะมีรายได้แค่ 150 บาท เงินก็จะไม่พอจ่ายค่าแรงคนที่คอยดูน้ำอีก

นายศุภเดช แยมสมุทร กล่าวว่า ก็จ่ายเป็น (%) ร้อยละของรายได้ค่าเปิดน้ำใน 1 เดือนน่าจะดีที่สุด

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า มีวิธีการจ่ายแบบอื่นอีกไหม

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า จ่ายเป็น (%) ร้อยละ น่าจะดีกว่าอย่างอื่น แล้วจะจ่ายร้อยละเท่าไรดี

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า ที่จริงคำตอบแทนไม่ใช่เรื่องสำคัญ คนที่จะทำงานตรงนี้ได้ต้องเสียสละมาก เพราะคำตอบแทนเพียงเล็กน้อยเหมือนเป็นสินน้ำใจ

นางวิไลญา ทองประเสริฐ กล่าวว่า ค่าแรงร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 คล้ายๆ กับคนกรีดยาง

นางแป้น เทศนา กล่าวว่า เอาแบบนี้เลยแบบที่ให้คนกรีดยาง

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า ก็ลองใช้วิธีการแบบนี้สักปีถ้าไม่ดีปีหน้าค่อยเปลี่ยนใหม่

นายณรงค์ จำตัว ให้ผู้เข้าร่วมเวทีเห็นว่าควรจ่ายค่าแรงร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ให้ยกมือขึ้น ผู้เข้าร่วมเวทีได้ยกมือเห็นด้วยกับการจ่ายค่าแรงร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้ การเปิดน้ำใน 1 เดือน จำนวน 44 คน

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เสนอให้เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน ใช้รอบเวรเดิม โดยให้ผู้ขอเปิดน้ำและผู้ขอใช้น้ำร่วมทุกราย จ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท
2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีคำตอบแทนร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้ การเปิดน้ำใน 1 เดือน

นายณรงค์ จำตัว กล่าวชักชวนผู้เข้าร่วมเวทีได้ทบทวนปัญหาอื่นๆในการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปียง

นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน กล่าวว่า ปัญหาคลองส่งน้ำบริเวณหน้าเขื่อนต้นเขิน มีกัก เพื่อ ขึ้นจำนวนมากทุกปี ต้องใช้เวลาทำความสะอาดตรงจุดนี้หลายวันกว่าจะเสร็จ หากเสนอให้ทางสำนักงานชลประทานวางท่อ เพื่อจะได้ลดปัญหาเรื่องดินไหลลง เพราะบริเวณนั้นมีความลาดชันมาก ฝนตก น้ำไหลลงคลองก็พาดินมาด้วย ปลุกหญ้าแฝกก็ตายหมด ลองเสนอแนวทางกับชลประทานดูนะ การดูแลยากจริงๆ เห็นใจคนทำงาน นายนิโรจน์ โตเปลี่ยน กล่าวเพิ่มเติมว่า อยากเสนอให้ชุดท้ายอ่างและทำ

เป็นคันแบบข้างเขาตรงสปริงเวย์เก่า เวลาน้ำมากก็จะช่วยกันน้ำท่วมที่ดินข้างๆ เชื้อนได้ ตรงนี้เป็นปัญหามานานแล้วยังเก็บน้ำเพิ่มอีกด้วย

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า จำเอาข้อเสนอแนะนี้เสนอต่อกลุ่มบริหารการใช้น้ำและสำนักงานชลประทาน

นายนิพนธ์ กฤตานุสาร กล่าวว่า อยากให้ทำข้อมูลปลูกพืชกับน้ำฝนทุกปี ผมว่ามีประโยชน์ แล้วก็อยากให้คนที่ใช้น้ำบอกความจริงว่าปลูกอะไรกี่ไร่บ้าง จะได้ใช้ประโยชน์ได้จริงๆ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวชักชวนให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันทบทวนปัญหา และร่วมเสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำ

นางวิไลยา ทองประเสริฐ กล่าวว่า ลองใช้แนวทางใหม่กันก่อนปีหนึ่งถ้าไม่ดีก็ค่อยเปลี่ยนใหม่เหมือนป่ากล้วย (นางทองเรือง) บอก

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวสรุปและเปรียบเทียบแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบเก่ากับที่เสนอใหม่

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ (เดิม)	แนวทางการบริหารจัดการน้ำ (ใหม่)
1. เสริมสปริงเวย์ตัวใหม่และตัวเก่า 2. ทำที่วัดระดับน้ำ 3. เก็บข้อมูลการปลูกพืช	1. เปิดน้ำ 7 วัน หยุด 7 วัน โดยใช้รอบเวรเดิม 2. ผู้ที่ขอเปิดน้ำและผู้ขอใช้น้ำร่วมทุกรายจ่ายเงินค่าเปิดน้ำครั้งละ 150 บาท 2. เสนอให้มีผู้คอยดูแลขณะที่ขอเปิดน้ำ โดยมีค่าตอบแทนร้อยละ 60 เข้ากลุ่มร้อยละ 40 ของรายได้ การเปิดน้ำใน 1 เดือน 3. วางท่อบริเวณคลองส่งน้ำหน้าอ่างเก็บน้ำแก้ปัญหาคลองตันเขินและท่อส่งน้ำตัน 4. ขุดบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ แล้วทำคันดิน แก้ปัญหาน้ำท่วมที่ดินบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ และเพิ่มการกักเก็บน้ำ 5. เก็บข้อมูลการปลูกพืชและปริมาณน้ำฝน

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่า รู้สึกดีใจ เพราะการประชุมวันนี้ทุกคนช่วยกันคิด ช่วยกันเสนอแนวทางแก้ไข พูดคุยแลกเปลี่ยนกันอย่างสนุกสนาน ผมไม่ต้องพูดอะไรมากเลย อยากให้การประชุมเป็นแบบนี้ทุกครั้ง ขอขอบคุณข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารจัดการน้ำที่ได้เสนอมา สำหรับบางข้อเสนอดังกล่าวต้องเสนอต่อชลประทาน ก็จะรับดำเนินการ สำหรับแนวทางใหม่นี้จะใช้ได้ดีหรือไม่ต้องลองดู ทุกอย่างจะสำเร็จได้ทุกคนต้องร่วมมือกันครับ สำหรับวันนี้ก็ได้ใช้เวลาพอสมควร นายณรงค์ จำตัว กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่าน

ถอดบทเรียนเวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำ

สิ่งที่คาดหวัง

1. ชาวบ้านให้ความสนใจมาร่วมเวทีตามเป้าหมาย
2. ชาวบ้านร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนเสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำ
3. ได้รู้ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ
4. ได้แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

สิ่งที่ได้จากเวทีคืนข้อมูลฯ

1. ชาวบ้านให้ความสนใจเข้าร่วมเวทีตามเป้าหมาย
2. ชาวบ้านร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนอย่างเป็นกันเองและมีความสุขสนุกสนาน
3. การพูดคุยแลกเปลี่ยน สั้นไหลได้ดี มีการเสนอความคิดเห็นในการบริหารจัดการน้ำอย่างหลากหลาย

4. ทีมวิจัยแทบไม่ได้พูดเลย เหมือนชาวบ้านชวนคุยกันเอง ช่วยกันค้นหาปัญหา วิธีการแก้ไข
5. ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูล

สิ่งที่ต้องทำต่อไป

- การจัดทำจดหมายข่าว

ปัญหา

- จับประเด็นขึ้นกระดานไม้ทัน

การแก้ไข

- ฝึกการจับประเด็น
- ฝึกเขียนบ่อยๆ

ปิดประชุมเวลา 20.45 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

รายงานการประชุมเวทีสรุปผลการดำเนินงาน
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2559 เวลา 09.00 – 11.40 น.

ณ ศาลาวัดไร่ใหม่สามัคคี ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายนำพล	ศรีพนมวัลย์
2. นายคมสันต์	สำราญราษฎร์
3. นายสมศักดิ์	อานอาษา
4. นายพิเศษ	แดงอ่อน
5. นายปัญญา	รอดโพธิ์ทอง
6. นายสุชิน	พวงนิล
7. นายบุญธรรม	ชมแค
8. นายเจือ	พอดี
9. นายธนิต	กฤตานุสาร
10. นางดาวรุ่ง	ไม้เทศ
11. นายสง	เลื่อนเตี้ยะ
12. นายวัลลพ	ฉุนราชา
13. นายรังสรรค์	ยิ้มโย
14. นายเอกสิทธิ์	ปรียาไกรสร
15. นายจิโรจน์	เปลี่ยนเดช
16. นายวุฒิภัทร	เหรียญทอง
17. นายจักรพันธ์	โพธิ์แดง
18. นายณรงค์	จำตัว
19. นายบุญประกอบ	กลองวงษ์
20. นายธงชัย	คงเมือง
21. นายธิตินัย	ล่องลม
22. นายจำเป็น	สมปรุง
23. นายบุญธรรม	แก้วระยับ
24. นายปิยะพงศ์	หงษ์ทอง
25. นายศิริ	อินประสิทธิ์
26. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
27. นายทวี	ปัญญาหาญ
29. นางพัชรี	แป้นเหมือน
30. นางนิตยา	ซ้ายอด
31. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
32. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ
33. นายสุวิทย์พงษ์	แป้นเหมือน
34. นายชาญชัย	สังข์เครือ
35. นางสาวส้มแป้น	พันคง

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นายณรงค์ จ้าตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีและกล่าวถึงสถานการณ์น้ำของประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่วิกฤต ชาวบ้านจำนวนมากได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาเรื่องน้ำไม่พอใช้สามารถแก้ไขได้ หากชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง จากนั้นได้แนะนำทีมวิจัยฯ ให้ผู้นำชุมชนได้ทราบ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวที และกล่าวถึงการทำงานวิจัยฯ ของชุมชนบ้านหนองแก ซึ่งได้เริ่มทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการนี้ได้เริ่มทำตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน งานวิจัยทำให้ชุมชนมองเห็นปัญหาการใช้ของอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ในอดีตที่ชาวบ้านมีความขัดแย้งกันจากเรื่องแย่งน้ำใช้ของคนต้นน้ำ คนกลางน้ำ และคนปลายน้ำ ขาดการร่วมมือในการดูแลรักษาคลองส่งน้ำทำให้การใช้น้ำมีความยากลำบาก การใช้น้ำไม่มีระบบ การพูดคุยกับชาวบ้านในช่วงแรกเพื่อค้นหาปัญหา เรามองว่าปัญหาเกิดจากความเห็นแก่ตัวของคน การแก้ไขปัญหาคือความเห็นแก่ตัวจะทำได้อย่างไร จึงใช้วิธีการชวนมาคุย ชวนมาทำ โดยการใช้กระบวนการวิจัยมาช่วยสร้างการมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม ทำให้ชุมชนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น มองเห็นปัญหา รู้จักตนเอง รู้จักชุมชน มีข้อมูล มีการวางแผน มีแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง และชาวบ้านไม่ยากให้น้ำแห้งอ่างฯ จนไม่เหลือน้ำใช้ เพราะกลัวว่าจะต้องกลับไปลำบากหาน้ำมาใช้เหมือนในอดีต ทีมวิจัยและชาวบ้านจึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการใช้น้ำ โดยใช้ข้อมูลที่ชาวบ้านช่วยกันเก็บ ช่วยกันทำ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำของชุมชนได้อย่างเหมาะสม

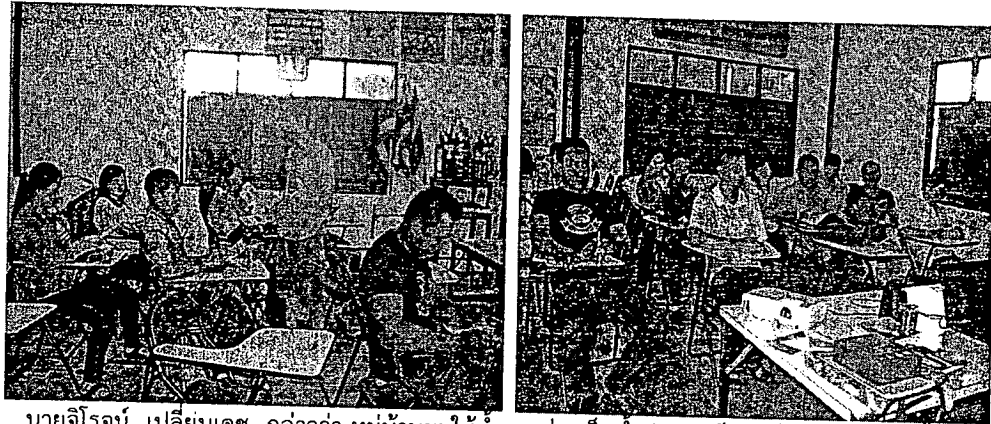
นางดาวรุ่ง ไม้เทศ กล่าวว่า ฟังดูแล้วง่าย แต่เมื่อระยะเวลาที่ทำแล้วต้องใช้เวลาหลายปีกว่าจะสำเร็จ หากแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จริงก็คิดว่ามีความคุ้มค่ามาก ชาวบ้านได้รับประโยชน์จริงๆ หมู่ 7 บ้านวังไทร ก็มีอ่างเก็บน้ำเช่นกัน แต่ก็ใช้กันเต็มที่จนหมดในที่สุดก็เดือดร้อนกันทั้งหมู่บ้าน เพราะไม่มีการวางแผนไม่มีกฎระเบียบ ชาวบ้านก็ไม่ได้สนใจมีน้ำใช้ก็ใช้ ไม่มีก็ไม่ใช่เสีย อนาคตก็มาช่วยเหลือเอง แต่ทั้งนี้หากในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งกันอย่างมากการทำงานก็ต้องใช้ความพยายามมาก ก็จะลองเอาไปพบทวนดู

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ไม่ต้องคิดอะไรมาก คิดว่าทำเพื่อลูกหลาน ซึ่งต่อไปในอนาคตปัญหาเรื่องการแย่งน้ำหรือทรัพยากรอื่นๆ จะมีความรุนแรงมากขึ้น

นายนำพล ศรีพนมวัลย์ กล่าวว่า หมู่บ้านหนองจิกก็มีอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กมาก แต่พื้นที่การเกษตรมีพื้นที่กว้าง น้ำที่จะส่งให้ชาวบ้านทำการเกษตรไม่เคยพอใช้ ถ้ามีระเบียบการใช้น้ำอย่างหนองแก น้ำน่าจะพอใช้เพราะเราจะส่งน้ำตามกำหนดวันนี้ใครใช้บ้างก็คนเหมือนแบ่งน้ำกันใช้ แต่หมู่ 4 ยังมีแหล่งน้ำหลายแห่งที่ใช้เป็นแหล่งน้ำสำรองในช่วงฤดูแล้ง ผมก็พยายามหาที่ทำบ่อกักเก็บน้ำที่เป็นสาธารณะให้ชาวบ้านได้ใช้อย่างทั่วถึงและขุดลอกสระน้ำเดิมที่ตื้นเขินให้สามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น

นายคมสันต์ สำราญราษฎร์ กล่าวว่า ทั้งหมู่ 4 และหมู่ 7 น่าจะลองทำงานวิจัยดูนะ เพราะทางอำเภอให้ความสำคัญเรื่องน้ำมาก เพราะน้ำต้องใช้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย

นายณรงค์ จ้าตัว ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประวัติอ่างเก็บน้ำน่านวาลเปียง การเก็บข้อมูล การทำเวทีต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้รับทราบและซักชวนดูข้อมูลด้านต่างๆ ที่ทีมวิจัย และชาวบ้านได้ร่วมกันทำไว้

นายจิโรจน์ เปลี่ยนเดช กล่าวว่า หมู่บ้านผมใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำปรามบุรี เขามีรอบเวรปล่อยน้ำของคลองใหญ่ คลองเล็กชัดเจน แต่เนื่องจากน้ำมีมากและเพียงพอ ปัญหาการแย่งน้ำอาจจะไม่มีหรือผมไม่รู้ แต่ที่มีปัญหามาก คือ คลองส่งน้ำ พัง มีดินมาก และคลองเล็กที่ส่งเข้าแปลง ส่วนมากมีแต่ดินบางที่ไม่เหลือสภาพคลองให้เห็น ปัญหาที่มาจากคนทั้งนั้น สร้างจิตสำนึกเป็นเรื่องที่ยากมากครับ ชุมชน สังคมที่เจริญจิตใจคนยิ่งแย่งแย่งความเอื้อเพื่อ สามัคคีก็จะหายไป ที่หนองแกทำได้ เพราะว่าอาจเป็นชุมชนเล็กยังไม่เป็นชุมชนเมือง คนส่วนมากก็จะเป็นคนในพื้นที่ที่รู้จักกันมานานการพูดคุยง่าย ของผมกับผู้ใหญ่ เตพ (นายธนิศ กฤตานุสาร) ลักษณะของชุมชนก็จะคล้ายๆ กัน

นายณรงค์ จ้าตัว กล่าวว่า ปัญหาของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน และแต่ละพื้นที่อาจมีปัญหามากหลายเรื่อง กระบวนการหรือวิธีการแก้ปัญหาจะต่างกันไป ที่สำคัญชาวบ้านต้องพูดคุยกัน ร่วมกันคิด ร่วมทำ และกล่าวว่าจดหมายข่าวที่ทางทีมวิจัยได้ทำขึ้นมาได้รวบรวมและสรุปข้อมูลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการ ทางทีมวิจัยอยากให้ทุกคนได้อ่าน และถ่ายทอดให้ชุมชนอื่นๆ ในตำบลได้รู้คุณค่า และประโยชน์ของงานวิจัยฯ และสอบถามว่าท่านใดอยากแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมหรือไม่ หากไม่มีผมขอขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาร่วมเวทีครับ

ปิดประชุมเวลา 11.40 น. —

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้าตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

รายงานการประชุมเวทีสรุปผลการดำเนินงาน
โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก
ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2559 เวลา 18.30 – 20.40 น.

ณ ศาลาอเนกประสงค์วัดหนองแก ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายกิตติพร	พงษ์ไพร
2. นายสนอง	เกตุษา
3. นางจันทร์	ดวงผาสุข
4. นางสาวบัว	เดชรอด
5. นางนวน	วงศ์สวรรค์
6. นายบรรเจิด	ด้วงอุไร
7. นายวิรัตน์	ด้วงอุไร
8. นางอัญชลี	เจเดือน
9. นายสุวิทธิพงษ์	แป้นเหมือน
10. นางสาวกณณภัทร์	นวลผ่อง
11. นายนิพนธ์	กฤตานุสาร
12. นายมานพ	สำราญสุข
13. นางนุชนาด	สังข์เครือ
14. นางสาววันดี	แก้วรักษ์
15. นายณรงค์	จ้ำตัว
16. นายศิลา	รูปหล่อ
17. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล
18. นายทวี	ปัญญาหาญ
19. นางบุญนาค	ปัลลวี
20. นางอันชรา	พุ่มปรีชา
21. นายมนัส	ประดิษฐ์ทรัพย์
22. นายยุทธ	วงศ์สวรรค์
23. นายภูษิต	แย้มสมุทร
24. นางทองเรือง	เหรียญทอง
25. นางสาวแป้น	เทศนา
26. นางรุ่งทิพา	พุ่มปรีชา
27. นายสมโภชน์	ค้ำงาม
28. นายสมศักดิ์	แก้วรักษ์
29. นายศิลา	ชื่นใจ
30. นางฉออัน	นวมวิจิตร
31. นางสาววราภรณ์	คำสิงทอง
32. นายเอกสิทธิ์	ปรียาไกรสร
33. นายอ่อน	คงมา
34. นายนิโรจน์	โตเปลี่ยน

35. นายณภดล	เดชรอด
36. นางบุญมา	จำเริญ
37. นางสาวนิภา	โอแก้ว
37. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ
38. นางพัชรี	แป้นเหมือน
39. นางนิตยา	ขำยอด
40. ด.ญ.นฤมล	แป้นเหมือน
41. ด.ญ.ภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ

เริ่มประชุมเวลา 18.30 น.

นายณรงค์ จำตัว หัวหน้าโครงการวิจัยฯ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีและกล่าวถึงการทำงานวิจัยระยะที่ 2 ได้ดำเนินการมาถึงช่วงสุดท้ายแล้ว วันนี้ทางทีมวิจัยจะแจ้งสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาให้ทุกท่านได้รับทราบ ซึ่งทางทีมวิจัยได้จัดทำจดหมายข่าวเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ โดยรวบรวมจากข้อมูล que ทุกท่านได้ให้ความร่วมมือร่วมใจกันทำขึ้นมา แล้วสรุปรวบรวมไว้ในจดหมายข่าวฉบับนี้ การดำเนินงานของทีมวิจัยได้ทำอะไรไปบ้างผมขอเชิญลุงทวี ปัญญาหาญ เป็นผู้สรุปให้ทุกท่านได้ทราบครับ

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวที และกล่าวว่า ทีมวิจัยเริ่มทำงานช่วงปี 2553 พอลองนึกดูแล้ว เหมือนกับว่าเพิ่งผ่านไปเมื่อปีที่แล้ว เราเริ่มทำเวทีพูดคุยเรื่องประวัติของหมู่บ้าน เป็นเวทีที่ผมประทับใจ พอนึกถึงแล้วเห็นภาพ คนแก่มานั่งเล่าถึงความลำบากตอนไปหาน้ำมาใช้ในอดีตให้เด็กๆ ได้ฟัง ทำให้ทุกคนมองเห็นภาพเหตุการณ์ที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงในชุมชนในแต่ละช่วงเวลา เป็นเวทีที่ฟื้นฟูความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนไว้ด้วยกัน คนที่ไม่ค่อยคุยกันก็เริ่มคุยกันมากขึ้น

นายสัมพันธ์ เทشنا กล่าวว่า พอพูดคุยเรื่องเก่าๆ ก็ทำให้ย้อนขึ้นมาทันที แต่ก็รู้สึกที่เราลำบากกันมากแต่พอมีน้ำใช้ก็จะมาทะเลาะกันอีก เมื่อก่อนไม่มีน้ำปลูกอะไรก็รื้อฝืน จนกันทั้งหมู่บ้าน ตอนนี้มีน้ำใช้กันจะช่วยกันประหยัด จะปลูกอะไรก็ต้องดูว่าใช้น้ำมากไหม ข้อมูลที่ทางทีมงานผู้ใหญ่รังคี่ได้ทำมาให้ดูก็เป็นประโยชน์ ทำให้เดาได้ว่าปีนี้น้ำจะมากหรือน้ำจะน้อย จะปลูกอะไรถึงดี

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พวกเราวางแผนการใช้น้ำได้ หลังจากทีมได้เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์หมู่บ้านแล้ว ก็เริ่มเก็บข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำสำรอง ซึ่งทางทีมวิจัยได้รับความร่วมมือจากทุกท่านเป็นอย่างดีทำให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์

นางทองเรือง เจริญทอง กล่าวว่า อยากให้มีการเก็บข้อมูลทุกปีไปเรื่อยๆ ทำให้รู้ว่าฝนตกมาก ตกน้อย น้ำจะพอใช้ไหม จะได้วางแผนใช้น้ำวางแผนปลูกพืชได้

นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล กล่าวว่า ทางทีมวิจัยจะเก็บข้อมูลน้ำฝนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อมูลการปลูกพืช ก็ต้องขอให้ทุกคนร่วมกันทำทุกปี มาช่วยกันเติมมาช่วยกันใส่ข้อมูล เราจะได้เอาข้อมูลไปประกอบการวางแผนใช้น้ำในปีต่อไป

นายทวี ปัญญาหาญ กล่าวว่า นอกจากเก็บข้อมูลการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ แล้วทางทีมวิจัยยังได้เก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝน ทำให้เราได้ว่าในแต่ละปีมีปริมาณน้ำฝนเท่าไร ตรวจสอบสภาพดิน ทำให้เราได้ว่าดินในพื้นที่เราเป็นดินอะไร ปลูกพืชอะไรได้บ้าง ข้อมูลพื้นที่ดินน้ำ ทำให้เราได้ว่ามีทางน้ำที่ทางกว่าน้ำจะลงมาถึงอ่างเก็บน้ำมีอะไรขวางทางน้ำบ้าง และที่สำคัญดินน้ำของเราแทบจะไม่มีป่าไม้เลย

นายณรงค์ จำตัว กล่าวว่าตั้งแต่เริ่มทำงานวิจัยผมรู้สึกว่าทุกคนจะได้มาพูดคุยกันมากขึ้น ได้มานั่งกินข้าวด้วยกันตอนเย็นๆ

นายนิพนธ์ กฤตานุसार กล่าวว่า บางครั้งก็ไม่อยากมาเพราะเหนื่อยจากในไร่ แต่พอเป็นเรื่องน้ำ เป็นเรื่องที่สำคัญเราต้องใช้ตลอดชีวิตก็เลยคิดว่ามานั่งคุยกันดีกว่า มีข้าว มีขนมกินด้วย

นางจันทร์ตา ดวงผาสุก กล่าวว่า ได้มากินข้าว ได้มารู้ข่าวสาร ได้คุยกันมากขึ้นก็จะเข้าใจ มีปัญหาก็กช่วยกันคิดแบบไม่ต้องรอ อบต. ไม่ต้องรออำเภอ งานนี้ทำให้รู้สึกว่าการบ้านทำกันเองก็ได้ ยังจำได้ที่ผู้ใหญ่ณรงค์ บอกว่าตรวจดินครั้งหนึ่งต้องรอเป็นเดือนสองเดือนกว่าจะรู้ว่าดินเป็นอย่างไรก็ลืมไปเลยว่าเคยส่งดินไปตรวจ แต่งานนี้ตรวจแล้วรู้เลย ก็ไม่เห็นต้องรอให้เกษตรอำเภอมาตรวจเลยเราก็ทำกันเองได้

นายณรงค์ จ้ำตัว กล่าวว่า จัดหมายข่าวที่ทางทีมวิจัยได้ทำขึ้นมาได้รวบรวมและสรุปข้อมูลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการ อยากให้ทุกคนได้อ่าน และทางทีมวิจัยต้องขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่ต่างๆ เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน จนเสร็จสิ้นโครงการ และขอขอบคุณทุกคนที่สละเวลามาร่วมประชุม

ปิดประชุมเวลา 20.40 น.

นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายณรงค์ จ้ำตัว

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปการประชุมเวทีถอดบทเรียนชุดโครงการชลประทานท้องถิ่น

วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น.

ณ ห้องประชุมโครงการชลประทานเพชรบุรี ตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

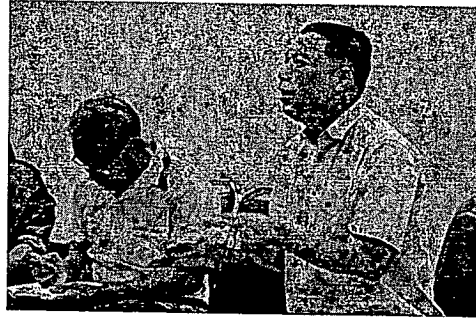
1. นายสมนึก	เทศอ้น	ต.เขากะปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
2. นายวุฒิไกร	เกษมสุขสันต์	ต.เขากะปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
3. นายวิชัย	สิทธิจิระพงศ์	ต.เขากะปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
4. นางจรรยา	เสื่อเพิ่มแก้ว	ต.เขากะปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
5. นางวันเพ็ญ	ยากำจัด	ต.เขากะปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
6. นายณรงค์	จั่วตัว	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
7. นางสาวทิพวรรณ	ปัญญาหาญ	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
8. นางพัชรี	แป้นเหมือน	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
9. นางสาวภัทรวรินทร์	ปัญญาหาญ	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
10. เด็กหญิงนฤมล	แป้นเหมือน	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
11. นายอนันต์	เกษมสุขไพศาล	ต.ไร่ใหม่ อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
12. นายชินวุฒน์	มณีศรีจำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
13. นางสาวพวงทอง	เม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
14. นายคำรณ	นิมออนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
15. นายสุทธิลักษณ์	โตกทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
16. นายชนนัท	ภูระหงษ์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
17. นายอรรถชัย	ณ บางช้าง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เปิดการประชุมเวลา 9.00 น.

นายอรรถชัย ณ บางช้าง และนายชนนัท ภูระหงษ์ นักประสานงานชุมชนศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมเวทีพร้อมทั้งชวนให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้แนะนำตัวทำความรู้จักซึ่งกันและกัน จากนั้นได้ให้ผู้เข้าร่วมเวทีทำกิจกรรมยามเช้าเพื่อให้เกิดการตื่นตัว และมีสติอยู่กับตัวเอง โดยมีเกมส์สนทนากาการดังนี้

- เกมสีก้า-แบ ให้ผู้เล่นยืนมือขวาไปด้านหน้าในลักษณะกำมือ ให้มือซ้ายแบมือไว้บริเวณหน้าอก จากนั้นให้สลับมือให้มือขวาแบมือไว้บริเวณหน้าอก และมือซ้ายยืนไปด้านหน้าในลักษณะกำมือจากนั้นให้สลับกันไปมา
- เกมสนับเลข 1-20 ให้ผู้เข้าร่วมนับเลข 1-20 ห้ามไม่ให้ผู้เล่นนับเลขต่อกันในลักษณะเรียงแถว ห้ามนับสลับกันไปมาแบบสลับฟันปลา และห้ามพูดซ้ำกันเมื่อใดที่ผู้เข้าร่วมนับเลขซ้ำกันจะต้องนับใหม่ทันที

จากนั้นนายชินวัฒน์ มณีศรีชา ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เพื่อสรุปบทเรียนเพื่อสร้างความรู้จากกิจกรรมการดำเนินโครงการวิจัยที่ผ่านมาของโครงการชลประทานเพื่อท้องถิ่น ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย ตำบลเขากระปุก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี และอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียง ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ต่อจากนั้นนายคำณ นิมอนงค์ ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้ทบทวนถึงมุมมองเรื่องของการจัดการน้ำก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการชลประทานเพื่อท้องถิ่น โดยให้ผู้เข้าร่วมเวทีจับคู่พูดคุยแลกเปลี่ยนถึงประเด็นการจัดการน้ำในพื้นที่ของตนเองก่อนที่จะมาร่วมโครงการในระยะแรก และหลังจากพูดคุยกับคู่ของตนเองเสร็จแล้วให้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้ฟังจากคู่ของตนเองในวงใหญ่ โดยมีโจทย์คำถามดังนี้

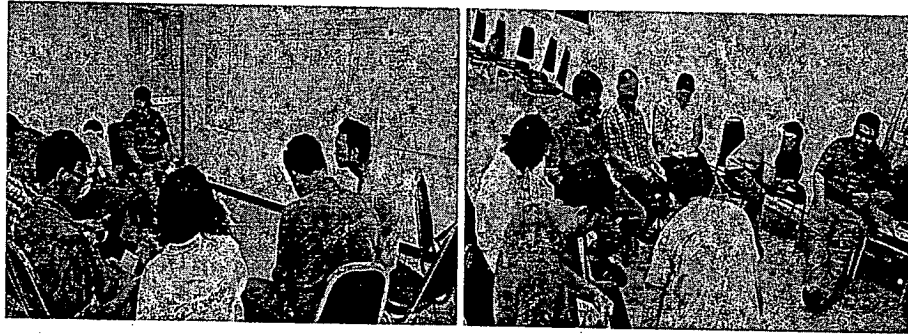
- สถานการณ์น้ำต่อนั้นเป็นอย่างไร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ)
 - คุณภาพน้ำ
 - ปริมาณน้ำ
 - สถานการณ์การใช้
- หน้าที่ในการจัดการน้ำเป็นของใคร
- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการน้ำต่อนั้นมีใครบ้าง

ห้วยสงสัย	นาวัลเปรียง
1. มีน้ำมากก็ใช้ ไม่ได้คิดอะไร มีน้ำมากใช้มากมีน้ำน้อยใช้น้อย	1. มีการบริหารจัดการน้ำ / มีการแย่งน้ำกันใช้ตั้งแต่ต้นน้ำ - ปลายน้ำ
2. ไม่รู้ว่าใครดูแล ใช้น้ำตามสบาย เห็นแก่ตัว	2. ไม่รักษากฎระเบียบของการใช้น้ำ ลักลอบใช้น้ำ
3. คิดว่าผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ชลประทานเป็น	3. ไม่มีความร่วมมือ

ผู้ดูแลบริหารเรื่องน้ำ 4.มีน้ำประปาใช้แล้ว 5.น้ำไม่เต็มอ่าง น้ำไม่พอใช้ มีการทะเลาะกันของคนใช้น้ำสายท่อกับสายลำห้วย	4.น้ำน้อย น้ำเน่า 5.คลองรก น้ำเดินทางช้า 6.โยนหน้าที่ให้ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ชลประทานเป็นคนจัดการเรื่องน้ำ
---	---

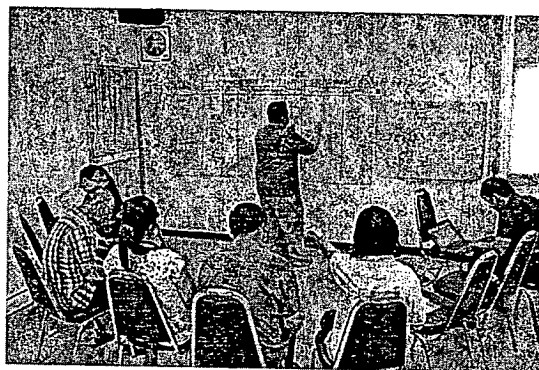
ต่อมานายคารม นิยมองคได้แบ่งให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้กลับเข้าไปตามกลุ่มแต่ละโครงการของพื้นที่ตนเอง และจะมีพี่เลี้ยงลงไปชวนตั้งคำถามพูดคุยทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ระหว่างทำโครงการตั้งแต่ระยะแรก จนถึงสิ้นสุดโครงการในระยะที่สอง

กระบวนการกลุ่มย่อย โครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต.เขากระปุก อ.พายาง จ.เพชรบุรี

นายสุทธิลักษณ์ โตทอง ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมเวทีจากทีมวิจัยโครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัย ได้ทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในระหว่างทำโครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัย ในระยะที่1 ว่าได้เรียนรู้อะไรบ้างโดยให้เขียนลงการดาขบัตรคำ 1 บัตรคำต่อ 1 เรื่องที่ได้เรียนรู้พร้อมทั้งอธิบายสิ่งที่เขียนลงไปในบัตรคำให้คนในทีมได้ฟังโดยมีโจทย์ ดังนี้

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการระยะที่ 1
2. มุมมองเรื่องการจัดการน้ำ (หลังเข้าร่วมโครงการ)
 - คุณภาพ + ปริมาณ + การใช้น้ำ
 - การจัดการน้ำเป็นหน้าที่ของใคร / อย่างไร
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการน้ำ (อย่างไร)
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ

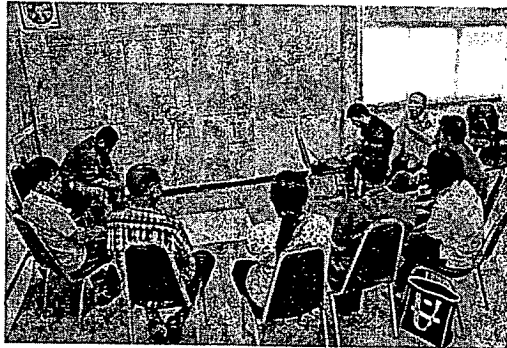

โครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยฯ ระยะที่ 1

สิ่งที่ได้เรียนรู้	การจัดการน้ำ				ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ระดับ ความสำคัญ เต็ม 10 คะแนน)	ผลการดำเนินการ	
	คุณภาพ	ปริมาณ	การใช้ประโยชน์	หน้าที่/ การจัดการ		ผลที่เกิดขึ้น	สาเหตุที่ทำให้เกิด
เวทีประชุมทีม – ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม มีการพูดคุยกันมากขึ้น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจนได้ฝึกคิด พูด ฟัง เวทีสร้างความเข้าใจ - ได้เรียนรู้วิธีการเขาชุมชนทำให้รู้เท่าที่ พฤติกรรมของชาวบ้าน และรู้ว่าเราต้องรู้จักอดทนที่จะฟังคนอื่นอย่างลึกซึ้งฟังจนจบไม่ตัดสิน ได้เรียนรู้ตนเองว่าต้องฟังคนอื่นมากขึ้น รู้จักการพูดอย่างเป็นระบบรู้ว่าควรพูดอะไรก่อน-หลัง เวทีประวัติศาสตร์ชุมชน – ได้เรียนรู้วิธีการเข้าหาชุมชน รู้วิธีการจัดประชุมและการดึงคนให้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมเก็บข้อมูล – ทำให้รู้จักผู้คนมากขึ้น และรู้ข้อมูลสถานการณ์น้ำในพื้นที่เห็นความเดือดร้อนของชาวบ้าน การหนุนเสริมของพี่เลี้ยง (เวทีประชุมเครือข่าย) – ได้เรียนรู้ถึงกระบวนการสร้างความเข้าใจกับตนเองรู้ ความคิดของคนอื่นว่าเขาคิดอย่างไร ได้รู้ความคิดของตัวเองทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้จากคนอื่น และได้สร้างให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกับคนในชุมชน	น้ำมีกลิ่นเหม็น เพราะน้ำแล้ง น้ำมีปริมาณน้อย ส่งผลให้น้ำมีกลิ่น (คุณภาพน้ำ ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำ)	ปริมาณน้ำมีพอใช้ตลอดปี เพราะเริ่มมีการบริหารจัดการน้ำแล้ว (ชุมชนหน่วยงานเริ่มมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ)	ใช้ในการอุปโภค บริโภค ใช้ทำน้ำประปา และใช้ในการเกษตร	มีเจ้าหน้าที่ผู้ใช้น้ำ นักวิจัยช่วยกันบริหารจัดการน้ำ	1.กรมชลประทาน (10คะแนน) สกว.ฝ่ายวิจัย เพื่อท้องถิ่น (10คะแนน), เจ้าหน้าที่อบต. (5คะแนน) 2.กลุ่มชาวบ้านหัวไผ่ใจสู้ (10คะแนน) 3.ผู้นำชุมชน ผู้นำชาวบ้าน (10คะแนน) 4.เจ้าหน้าที่ชลประทาน หน่วยงานราชการ (10คะแนน) 5.กลุ่มผู้ใช้น้ำเกษตรกร JMC (7คะแนน) พัฒนาที่ดิน (5คะแนน), ประมงอำเภอ (5คะแนน), ปศุสัตว์อำเภอ (5คะแนน), เกษตรอำเภอ (5คะแนน)	1.ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น 2.เกษตรกรผู้ใช้น้ำรู้คุณค่าของน้ำมากยิ่งขึ้น 3.ลดความขัดแย้งของชุมชน 4.ชุมชนมีน้ำใช้ตลอดปี 5.ชาวบ้านมีวินัยในการใช้น้ำมากขึ้น	1.มีการพูดคุยกับทีม/ชุมชน มีการนำเสนอข้อมูลทุกครั้ง มีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันในทีม 2.ชุมชนเห็นปัญหา ร่วมกัน เพราะทีมวิจัยชวนให้ทำกิจกรรมร่วมกัน 3.มีงานวิจัยเข้ามาสนับสนุนวิธีการทำงาน 4.เพราะเกิดการคืนข้อมูล 5.มีการจัดรอบเวทีการเปิด-ปิดน้ำ เพราะว่ามีคนใช้น้ำเพิ่มมากขึ้นต้องมีกฎกติกา ร่วมกัน

จากนั้นนายสุทธิลักษณ์ โตทอง ได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมเวทีจากทีมวิจัยโครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยฯ ได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ระหว่างทำโครงการในระยะที่ 2 ว่าได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจากที่ได้ทำโครงการมา 1 ระยะแล้วโดยให้เขียนลงการดาษบัตรคำ 1 บัตรคำต่อ 1 เรื่องที่ได้เรียนรู้ พร้อมทั้งอธิบายสิ่งที่เขียนลงไปในการดาษให้คนในทีมได้ฟังโดยมีโจทย์ ดังนี้

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการระยะที่ 2
2. มุมมองเรื่องการจัดการน้ำ (หลังเข้าร่วมโครงการ)
 - คุณภาพ + ปริมาณ + การใช้น้ำ
 - การจัดการน้ำเป็นหน้าที่ของใคร / อย่างไร
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการน้ำ (อย่างไร)
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ

โครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยฯ ระยะที่ 2

สิ่งที่ได้เรียนรู้	การจัดการน้ำ				ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ระดับ ความสำคัญ เต็ม 10 คะแนน)	ผลการดำเนินการ	
	คุณภาพ	ปริมาณ	การใช้ ประโยชน์	หน้าที่/ การ จัดการ		ผลที่ เกิดขึ้น	สาเหตุที่ ทำให้เกิด
เวทีประชุมทีม – มี บทเรียนที่ได้จากการทำ โครงการในระยะที่ 1 มา ปรับใช้ในการทำโครงการ เพื่อที่จะได้ทำงานได้ดีขึ้น ในระยะที่ 2 และทำให้มี ความเข้าใจกันของทีมมาก ยิ่งขึ้นจะสังเกตได้ว่าผลที่ เกิดขึ้นจากการทำ โครงการในระยะที่ 1 มี ความสอดคล้องกับ กิจกรรมในระยะที่ 2 เพราะมีการนำบทเรียน มาปรับใช้ เวทีสำรวจเส้นทางน้ำ – มีการลงพื้นที่จริงได้ข้อมูล จริง	คุณภาพ น้ำดีขึ้นอยู่ กับ ปริมาณ ของน้ำ เพราะว่า มีความ เชื่อมโยง กัน มี การเก็บ ข้อมูล ดิน เพิ่มเติม เพราะว่า เก็บ ข้อมูล คุณภาพ	1.มีน้ำพอ กินพอใช้ แต่ การเกษตรมี น้ำไม่พอใช้ 2.ฝนตกน้อย กว่าเดิม เพราะการ เปลี่ยนแปลง ของดิน ฟ้า อากาศ ที่ทำ ให้รู้ว่า ปริมาณ น้ำฝน น้อยลง เพราะว่ามี เครื่องมือใน การเก็บ	ชาวบ้าน ทราบ ข้อมูลเรื่อง ปริมาณ และ คุณภาพ น้ำทำให้ ลดพื้นที่ การเกษตร ลง	มี เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้น้ำ และทีม นักวิจัย ช่วยกัน บริหาร จัดการน้ำ อย่าง ต่อเนื่อง และมี จำนวน มากขึ้น	เด็กและ เยาวชน มาร่วม เป็นผู้เกี่ยวข้อง โดยการชักชวน ให้มาร่วม กิจกรรม และมี การกระตุ้นให้ ทำกิจกรรม แบบต่อเนื่อง (7คะแนน)	1.มี หน่วยงาน เข้ามา สนับสนุน มากยิ่งขึ้น 2. ชาวบ้าน ให้ความ ร่วมมือ มากขึ้น 3.ทราบ ข้อมูล ปริมาณ น้ำฝน 4.ทำให้ เยาวชนรู้ เกี่ยวกับ	1.มีกลุ่ม การ จัดการน้ำ ที่มั่นคง/ ทำให้ หน่วยงาน มีความ มั่นใจ 2. ชาวบ้าน มีการลง มือทำ และฝึกใช้ เครื่องมือ ตนเองมี การเก็บ

เวทีวิเคราะห์ข้อมูลดิน/ ปริมาณน้ำฝน - ได้ เรียนรู้เรื่องของการใช้ เครื่องมือในการเก็บ ข้อมูลคุณภาพดิน คุณภาพน้ำ เวทีสรุปบทเรียนและ วิเคราะห์ข้อมูล - ได้ เรียนรู้การยอมรับ ความคิดของคนอื่น เห็น สถานการณ์จริงในพื้นที่ เห็นข้อมูลในสิ่งที่เราทำ	น้ำอย่าง เดียวไม่ พอ	ปริมาณ น้ำฝนเป็น ของตัวเอง				ชุมชน มากยิ่งขึ้น	ข้อมูล ต่างๆด้วย ตัวเอง
---	----------------------------	----------------------------------	--	--	--	----------------------	-------------------------------

จากนั้นนายสุทธิลักษณ์ โตทองได้ตั้งคำถามกับทีมนักวิจัยว่าจะอะไรที่เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการ โดยทีมนักวิจัยได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนดังนี้

- ต้องมีการประชุมพูดคุยวางแผนการทำงานโดยใช้วิธีการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ต้องมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และคืนข้อมูลกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ทุกกระบวนการทำงานต้องเน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

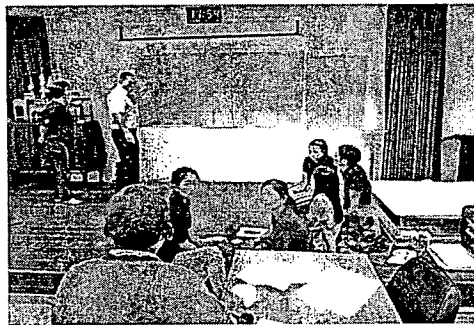
ต่อมานายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนว่าบทบาทของพี่เลี้ยงนักวิจัยเป็นอย่างไร โดยได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนจากทีมวิจัยโครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยฯ ดังนี้

- พี่เลี้ยงช่วยกระตุ้นให้ทีมวิจัยทำงานอย่างต่อเนื่อง
- พี่เลี้ยงให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษากับทีมวิจัย
- พี่เลี้ยงคอยติดตามผลการทำงานของทีมวิจัย
- พี่เลี้ยงช่วยเสริมความรู้ใหม่ๆ ให้กับทีมวิจัย
- พี่เลี้ยงจะคอยตั้งคำถามสร้างการเรียนรู้อยู่เสมอ

จากนั้นนายชินวัฒน์ มณีศรีชา ได้ถามผู้เข้าร่วมเวทีว่า “อยากบอกอะไร กับชลประทาน” ทีมวิจัยโครงการแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำห้วยสงสัยฯ ตอบว่าอยากให้เจ้าหน้าที่ชลประทานมีบทบาทเป็นที่เลี้ยงที่คอยหนุนการทำงานเหมือนพี่เลี้ยงนักวิจัยเพราะจะได้มีคนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และตั้งคำถามต่อว่าเมื่อได้มาร่วมทำโครงการตั้งแต่ระยะที่ 1 จนจบโครงการแล้วนั้นคิดว่าตัวเองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรโดยมีคำตอบดังนี้

- จากเดิมเป็นคนที่ไม่ร่วมงานจิตอาสา พอได้ทำงานโครงการวิจัยทำให้มีจิตอาสามากขึ้นทำให้อยากทำอะไรเพื่อคนอื่นมากขึ้น ทำให้เป็นคนจดบันทึกมากยิ่งขึ้น และตอนได้ประชุมเครือข่ายนักวิจัยทำให้ได้ความรู้ใหม่ๆมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- เมื่อก่อนเป็นคนเห็นแก่ตัวมาก แต่พอได้เข้าร่วมโครงการทำให้ตนเองรับฟังคนอื่นมากขึ้น และทำอะไรเพื่อคนอื่นมากขึ้น
- มีความรู้มากขึ้นสามารถพูดได้เก่งขึ้น รู้จักรับฟังคนอื่นรู้จักยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น
- ตอนนี้มีจิตอาสามากขึ้นเมื่อก่อนตัวเองไม่อยากทำอะไรเพื่อคนอื่น
- รู้จักจดบันทึก รู้จักการทำข้อมูล และนำกระบวนการทำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- รู้จักทำอะไรดีๆ เพื่อสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พอเมื่อไม่ได้สิ่งตอบแทนทำให้มีสมาธิกับการทำงานมากขึ้น
- การทำงานแบบมีส่วนร่วมต้องเริ่มที่ตัวเองก่อน เราต้องเปิดใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น วิธีการทำงานต้องไม่ยึดตามความคิดของตัวเองอย่างเดียว ต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย

กระบวนการกลุ่มย่อย โครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ต.ไรไหม อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ ระยะที่ 2

นายชินวัฒน์ มณีศรีชา และนางสาวพวงทอง เม้งเกร็ด ได้อธิบายเพิ่มเติมหลังจากที่ให้กับทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ และชวนให้ช่วยกันนึกบททวนว่า ช่วงทำโครงการระยะที่ 1 ภายใต้อาชีพ ดังนี้

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการระยะที่ 1
2. มุมมองเรื่องการจัดการน้ำ (หลังเข้าร่วมโครงการ)
 - คุณภาพ + ปริมาณ + การใช้น้ำ
 - การจัดการน้ำเป็นหน้าที่ของใคร / อย่างไร
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการน้ำ (อย่างไร)
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ
5. ทำไมจึงเกิดผลเช่นนั้น (ต่อเนื่องจากข้อ 5)

นายชินวัฒน์ มณีศรีชา ชวนให้ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ได้ทบทวนแล้วให้เขียนลงบนกระดาษบัตรคำ จากนั้นชวนให้ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ได้แลกเปลี่ยนดังนี้

โครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ระยะที่ 1

สิ่งที่ได้เรียนรู้ (ระดับ ความสำคัญ เต็ม 10 คะแนน)	การจัดการน้ำ				ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	ผลการดำเนินการ	
	คุณภาพ	ปริมาณ	การใช้ ประโยชน์	หน้าที่/การจัดการ		ผลที่เกิดขึ้น	สาเหตุที่ทำให้ ให้เกิด
- การมีส่วนร่วม (6 คะแนน) • คนในชุมชนจะต้องมีการทำงานร่วมกัน ซึ่งได้จากเดิมมีการรวมหน่วยงาน - ประวัติศาสตร์ชุมชน - การเสียสละ (6 คะแนน) - การวางแผน (8 คะแนน) - ข้อมูล (10 คะแนน) - เรียนรู้ผ่านการทำงาน - ทำงานเป็นกระบวนการ - ทำงานเป็นทีม - แบ่งบทบาท - การพูด การฟัง	ปกติไม่มี การเปลี่ยนแปลง	เต็ม อ่าง พอใช้ (ฝนตก)	- การเกษตร (ผลไม้) - ประปา	- การจัดอบรมการใช้ น้ำ - ลอกคลองส่งน้ำ - ชวนชาวบ้านมาประชุมเพราะมีส่วน ร่วมมากขึ้นเพราะ น้ำสะอาด - มีการบริหารจัดการดีขึ้น • ข้อมูล • จัดการตัวเอง - ประชุมปีละ 1 ครั้ง	- กลุ่มผู้ใช้น้ำ - ชลประทาน - ชาวบ้าน - อบต. - จนท. + สมาชิก	1.ชาวบ้านมีส่วนร่วมมากขึ้น 2.เห็นการมีส่วนร่วมและ ชาวบ้านมีความสัมพันธ์ กันเพิ่มขึ้น - ทุกคนอยากเล่า อยากบอกเรื่องราวของ ชุมชน - เด็กอยากฟังเรื่องราวในชุมชน 3.มีข้อมูลวางแผน การจัดการน้ำในพื้นที่ 4.วางแผนก่อนการทำงาน 5.ทำงานเป็นขั้นตอน 6.งานสำเร็จ 7.ทราบข้อมูลพื้นที่ ทำการเกษตรผ่านการ ทำแผนที่เดินดิน การ ทำเส้นประวัติศาสตร์ 8.เชื่อมโยงสู่ การเก็บข้อมูลของ งาน อสม.	1.เวทีสร้างความเข้าใจ - เชิญชาวบ้านมาประชุม - ชี้แจงบอกว่าทำอะไร - เป้าหมายและวัตถุประสงค์ โครงการเป็นอย่างไร 2.เวทีประวัติศาสตร์ชุมชน - รู้จักและเข้าใจชุมชน วิถีชีวิต การใช้ น้ำ - เจาะลึกในชุมชน 4.เกี่ยวข้อง กับอาชีพโดยตรง/การใช้ น้ำ 5.เกี่ยวข้อง ทางอ้อม ชาวบ้านมีความสุข ความเดือดร้อน ลดลง 6.กำหนด แนวทางการทำงาน ร่วมกัน 7.การเก็บ ข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม

						9.มีรอบเวร อย่างชัดเจน ไม่มีการใช้น้ำ อย่างเสรี 10.การเลิกใช้ น้ำ 11.เห็นแก่ตัว ลดลง 12.คลองเล็ก น้อยลง 13.ความ ชัดแย้งลดลง	ช่วยให้ ข้อมูลที่ ถูกต้อง นำ ข้อมูลไปใช้ ในการ ตัดสินใจใน การ แก้ปัญหาได้ 8.การพูดคุย ร่วมกัน ผ่าน การจัดทำ ข้อมูลอย่าง เป็นระบบ ส่งผลต่อการ บริหาร จัดการน้ำที่ดี 9.มีการ ประชุมอย่าง ต่อเนื่อง มี เวลาที่ เหมาะสม เนื้อหาตรง จุด
--	--	--	--	--	--	--	--

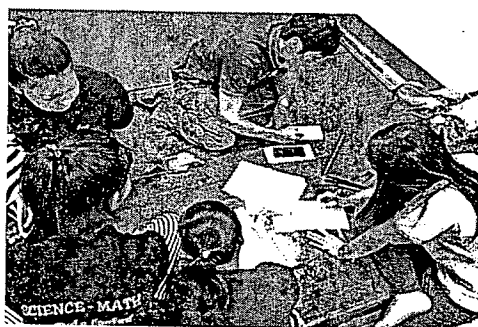
นายชินวุฒัน มณีศรีขำ และนางสาวพวงทอง มั่งเกร็ด ได้ชวนให้ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ช่วยกันนึกบททวนว่า ช่วงทำโครงการระยะที่ 2 ได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจากการทำโครงการระยะที่ 1 ภายใต้โจทย์ดังนี้

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการระยะที่ 1
2. มุมมองเรื่องการจัดการน้ำ (หลังเข้าร่วมโครงการ)
 - คุณภาพ + ปริมาณ + การใช้น้ำ
 - การจัดการน้ำเป็นหน้าที่ของใคร / อย่างไร
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการน้ำ (อย่างไร)
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ
5. ทำไมจึงเกิดผลเช่นนั้น (ต่อเนื่องจากข้อ 5)

โครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ระยะที่ 2

สิ่งที่ได้เรียนรู้ (ระดับความสำคัญ เต็ม 10 คะแนน)	การจัดการน้ำ				ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	ผลการดำเนินการ	
	คุณภาพ	ปริมาณ	การใช้ ประโยชน์	หน้าที่/การ จัดการ		ผลที่ เกิดขึ้น	สาเหตุที่ทำให้ เกิด
- การมีส่วนร่วม (8 คะแนน) - การเสียสละ (8 คะแนน)	ปกติ	เต็มอ่าง แต่ฝน ตก เล็กน้อย	ปรับเปลี่ยน การปลูก พืชใช้น้ำ น้อยลง	ปรับการบริหาร จัดการ	- กลุ่ม ผู้ใช้น้ำ - ชาวบ้าน - อบต.	1.ปรับการ ปลูกพืชที่ ใช้น้ำลดลง เช่น	1.การประชุม และ แลกเปลี่ยน ข้อมูล เกิด

- การวางแผน (9 คะแนน) - ข้อมูล (ดิน, น้ำฝน) (10 คะแนน) • วิเคราะห์ • นำไปใช้งาน นำแนวทางมาปรับใช้			(ขุ่น)		- เยาวชน	สัมผัส 2.ชาวบ้าน มีส่วนร่วม มากขึ้น 3.รอบเวร เปิดน้ำ ลดลง 4.ใช้น้ำของ ตนเองก่อน เปิดจาก อ่าง	การ ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม เช่น ปลุกพืช ใช้น้ำลดลง - ปริมาณ น้ำฝน ทำให้ ชาวบ้าน ประหยัดน้ำ - ข้อมูลพืช ส่งผลต่อ การ ปรับเปลี่ยน การปลูกพืช การใช้น้ำ 2.สร้างความ เข้าใจทุกครั้ง ก่อนทำ กิจกรรม 3.การมีส่วนร่วม 4.ความ เสียสละ 5.ข้อมูล (น้ำฝน การ ปลูกพืช) 6.เวที แลกเปลี่ยน และสร้าง ความเข้าใจ
---	--	--	--------	--	----------	--	---

นายชินวัฒน์ มณีศรีชา ชวนตั้งคำถามแลกเปลี่ยนกับทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงว่า อะไรที่เป็นหัวใจสำคัญของการทำกระบวนการ ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงได้แลกเปลี่ยนกัน ดังนี้

หัวใจสำคัญของการทำกระบวนการ

- การมีส่วนร่วม
- ความเสียสละ

- ข้อมูล (น้ำฝน การปลูกพืช)
- เวทีแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจ

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้กล่าวเสริมว่า การที่จะทำงานในชุมชนให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน จะต้องมีการนำหัวใจสำคัญของการทำกระบวนการไปใช้อยู่เสมอ เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนกันอยู่ตลอด เพราะถ้าทีมไม่ช่วยกันทำอย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้สถานการณ์ในชุมชนกลับไปเหมือนเดิมก่อนที่จะมาร่วมทำโครงการ

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ชวนให้ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ช่วยกันคิด ทบทวนแลกเปลี่ยนว่า บทบาทของพี่เลี้ยงในการหนุนเสริมงานเป็นอย่างไร ทีมวิจัยได้แลกเปลี่ยน ดังนี้
บทบาทพี่เลี้ยง

- เป็นผู้คอยกระตุ้น
- ให้คำแนะนำ
- ให้คำแนะนำช่องทางความสำเร็จ
- ติดตามผลงานอยู่ตลอด
- การพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย
 - อบรมการทำงาน
 - เครื่องมือต่างๆ
- สอนให้ทีมวิจัยเป็นกระบวนการ เช่น เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูล เป็นต้น

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ชวนให้ทีมวิจัยโครงการแนวทางการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงฯ ช่วยกันคิด ทบทวนแลกเปลี่ยนว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงจากการทำโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยแบ่งออกเป็น ดังนี้
สิ่งที่เปลี่ยนแปลงจากการทำโครงการ

- ตนเอง
 - กล้าแสดงออก จากเดิมไม่ชอบพูด ไม่ค่อยออกความคิดเห็น ตามที่ประชุม แต่เมื่อมีข้อมูลเราต้องแสดงความคิดเห็น ข้อมูลที่ได้ กล้าแสดงออกบนพื้นฐานการมีข้อมูล
 - กล้าคิดกล้าทำมากขึ้น ได้ประสบการณ์จากการทำงาน
 - กล้าแสดงออกจากที่เป็นคนขี้อาย
 - ได้ประสบการณ์ กล้าแสดงออก เพราะมีข้อมูล กล้าตอบคำถามผู้อื่น เพราะมีข้อมูลมากขึ้น จากการทำวิจัย
 - ได้ประสบการณ์ ได้ความรู้ใหม่ๆ ในชุมชนตนเอง ได้แลกเปลี่ยนจากการทำเวที เมื่อได้แลกเปลี่ยนทำให้นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในปัจจุบัน ซึ่งหาเรียนในห้องเรียนไม่ได้ ได้จากการลงมือปฏิบัติ
 - จากเดิมเป็นคนที่ไม่เคยสังเกตอะไร แต่เมื่อทำงานวิจัยแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการสังเกตมากขึ้น มีความละเอียดมากขึ้น

- งานแบบนี้เป็นประโยชน์ต่ออาชีพหรือไม่ อย่างไร
 - นายอนันต์ เกษมสุขไพศาล มีประโยชน์เกี่ยวกับการวางแผนประกอบอาชีพ ทำสวน รู้ปริมาณน้ำที่จะใช้ ส่งผลให้ชีวิตดีขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้
 - นางพัชรี แป้นเหมือน เวลาทำอาชีพรับจ้าง ประโยชน์ที่ได้ในส่วนของ การปรับตัวตามสถานการณ์ปรับตัววางแผนที่จะไปรับจ้าง
 - นายณรงค์ จำตัว เมื่อปริมาณน้ำฝนมีน้อย เราจะต้องนำข้อมูลมาวางแผนในการจัดการประกอบอาชีพ
 - นางสาวทิพวรรณ ปัญญาหาญ นำข้อมูลไปวางแผนในการจัดทำแผนโครงการ ซึ่งถ้าชาวบ้านมีการพัฒนาตนเองการเก็บข้อมูลง่าย สามารถนำไปใช้งานต่อได้
- ทีมวิจัย
 - สามัคคี
 - ทำงานอย่างมีระบบ ระเบียบ
 - ทำงานเป็นทีม
- ชุมชน
 - มีส่วนร่วมมากขึ้น
 - ความขัดแย้งลดลง
 - มีการซักถามและพูดคุยกันมากขึ้น
 - ชาวบ้านเป็นนักคิดรู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบ
 - สามัคคีและลดการขัดแย้ง

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ชวนให้ทีมวิจัยโครงการนาวัลเปรียงช่วยกันคิดแลกเปลี่ยนว่า สิ่งที่ยากบอกต่อชลประทาน มีอะไรบ้าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- การทำงาน
 - ลงพื้นที่ให้มากขึ้น
 - สนับสนุนงบประมาณบ้าง
 - ให้ทำงานแบบงานวิจัย
 - อยากให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ "อ่าง"
- การสนับสนุน
 - ที่วัดระดับน้ำ

ต่อมาในช่วงท้ายของเวทีถอดบทเรียนชุดโครงการชลประทานท้องถิ่น นายคำรณ นิมนองค์ ได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมเวที และทีมงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้ทำการแลกเปลี่ยนความรู้สึก และสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก กิจกรรมถอดบทเรียนชุดโครงการชลประทานท้องถิ่น

- มีความรู้สึกที่มีความสนุก มีความสุขมาก และไม่คิดว่างานของเราจะดังให้ชุมชนเกิดความมีส่วนร่วมได้ และจะพยายามทำโครงการต่อไปอย่างต่อเนื่องเพราะไม่อยากให้น้ำกลับไปเป็นเหมือนเมื่อ 7 ปีที่แล้ว

- ชุมชนจากที่เคยเกิดความขัดแย้งกลับมามีส่วนร่วมได้เหมือนว่า “น้ำที่เคยขุ่นได้กลับมามีความใสอีกครั้ง”
- รู้สึกดีใจเพราะมีการต้อนรับที่อบอุ่น และได้เห็นว่าทีมมีการแบ่งบทบาทในการทำงานที่ดีอย่างลงตัว และได้เรียนการบันทึกการประชุมโดยใช้เทป
- รู้สึกว่าภูมิใจที่เห็นผลที่ทีมนักวิจัยเกิดการเรียนรู้ และคุณค่าหลังจากการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ได้เรียนรู้เรื่องการออกแบบกระบวนการแบบไม่ให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเครียด และให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด
- มีการสังเกตการตั้งคำถาม เพื่อจะนำไปปรับใช้ในการทำงานครั้งต่อไป
- ได้แสดงความคิดเห็นมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นเพราะอยู่บ้านไม่ค่อยได้พูด เนื่องจากเป็นคนขี้อาย
- ได้ทบทวนบทบาทตนเองและคิดว่าจะไม่ทิ้งงานวิจัยนี้ และจะทำต่อไปอย่างต่อเนื่องเพราะว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนจริงๆ
- รู้สึกดีใจที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น
- ได้มาทบทวนการทำงานที่ผ่านมา ก็ตั้งใจที่จะมาพูดคุยแลกเปลี่ยนเพราะคิดว่าคงไม่มีโอกาสที่จะมาพูดคุยกันแบบนี้อีก
- รู้ว่างานวิจัยสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเอง
- ได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มทำโครงการในระยะที่ 1 และระยะที่ 2
- ได้เรียนรู้เรื่องความสำคัญของข้อมูล เราสามารถนำงานวิจัยไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

จากนั้น นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ กล่าวสรุปช่วงท้ายว่างานที่เราทำอยู่ในอนาคตจะเป็นความสำเร็จของประเทศ ถ้ากระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นถูกใช้อย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จไม่เป็นแค่ของพี่เลี้ยงนักวิจัยแต่เป็นความสำเร็จร่วมกันกับทีม นักวิจัย และหัวใจสำคัญ คือต่อจากนี้ต้องมีการทำงานด้วยกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และสุดท้าย ก็เชื่อว่าอ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย และอ่างเก็บน้ำนาวัลเปรียงจะไม่กลับมามีปัญหาเหมือนแต่ก่อน

ปิดประชุมเวลา 16.00 น.

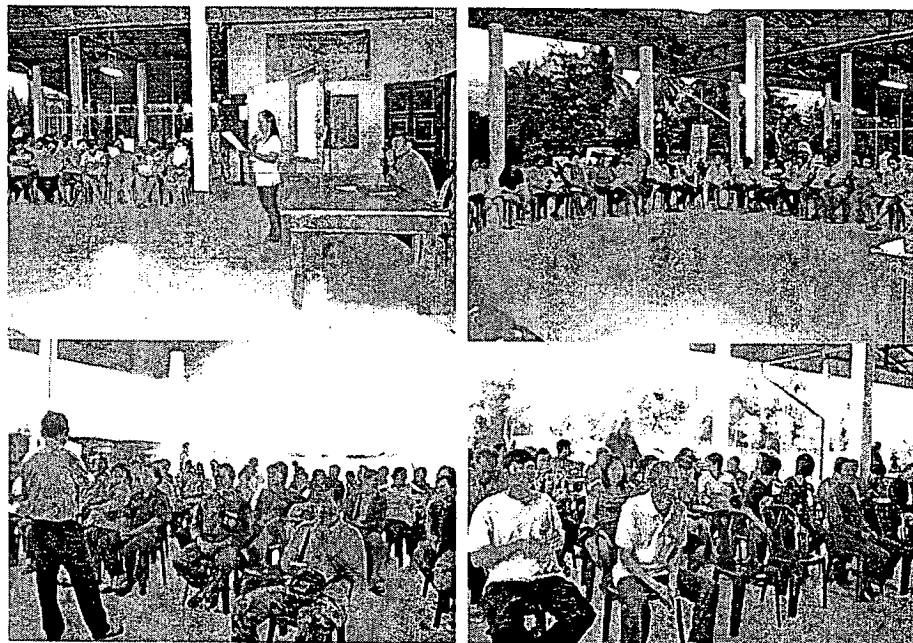
นายอรรถชัย ณ บางช้าง

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

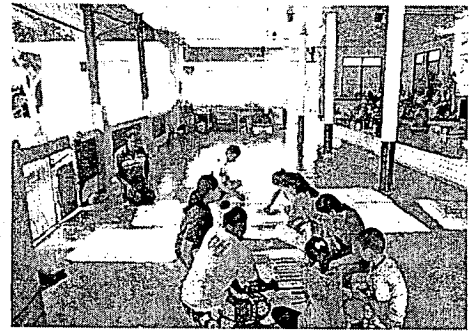
เวทีสร้างความเข้าใจ

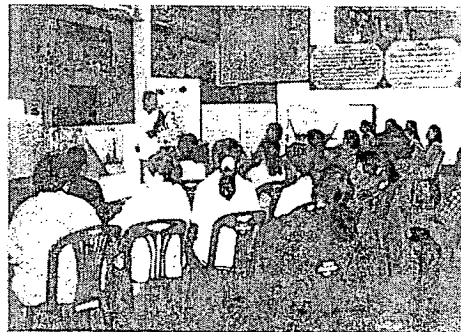
ประชุมทีมวิจัย

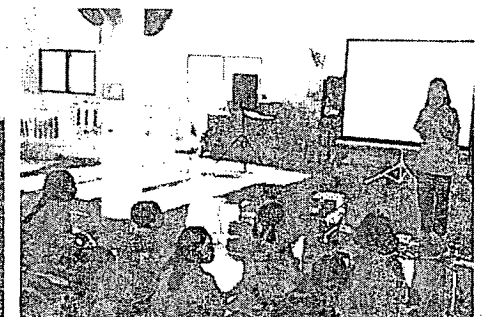
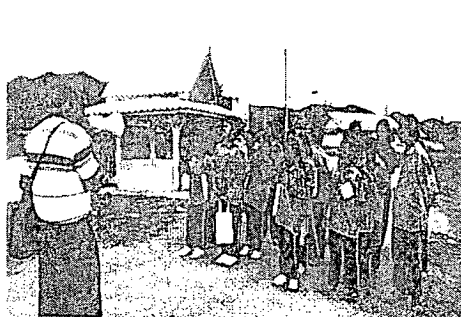
เวทีเก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปวิเคราะห์ข้อมูล

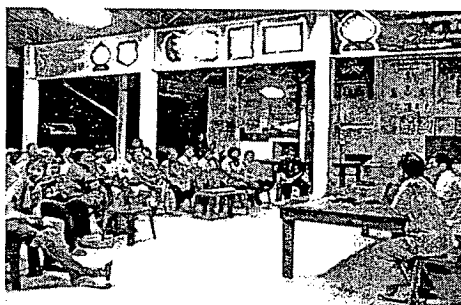
เวทีเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปวิเคราะห์ข้อมูล

เวทีคืนข้อมูล

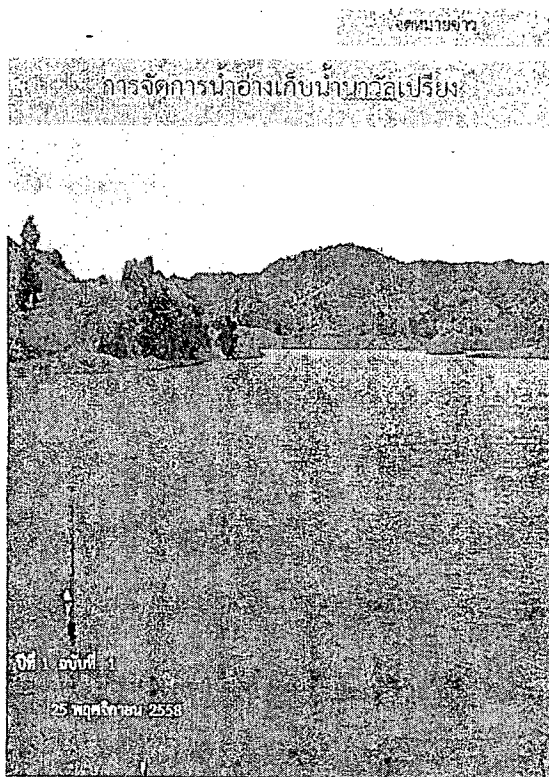

เวทีเผยแพร่ข้อมูลสู่เด็กและเยาวชน

เวทีกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำ

ค. จดหมายข่าวประชาสัมพันธ์และเผยแพร่โครงการ

จดหมายข่าวประชาสัมพันธ์และเผยแพร่โครงการ
การจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำกว๊านเปรียม
ฉบับที่ 1
25 พฤศจิกายน 2558

CONTENTS

คุยกันก่อน

น้ำท่วมขัง
การระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำกว๊านเปรียม
เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่เกษตรกรรม
และพื้นที่อยู่อาศัยในเขตชลประทาน
ของจังหวัดสุรินทร์
การระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำกว๊านเปรียม
เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่เกษตรกรรม
และพื้นที่อยู่อาศัยในเขตชลประทาน
ของจังหวัดสุรินทร์
การระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำกว๊านเปรียม
เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่เกษตรกรรม
และพื้นที่อยู่อาศัยในเขตชลประทาน
ของจังหวัดสุรินทร์